

J/15947

BESZÁMOLÓ AZ ORSZÁGGYŰLÉS RÉSZEÉRE

a Gazdasági Versenyhivatal 2004. évi tevékenységéről és a versenytörvény
alkalmazása során szerzett, a verseny tisztaságának és szabadságának
érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatokról

A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 36.§-ának (2) c) pontja előírja a Gazdasági Versenyhivatal elnökének az Országgyűlés számára történő évenkénti beszámolás kötelezettségét.

E beszámoló a Gazdasági Versenyhivatal 2004. évi tevékenységéről szól, valamint arról, hogy a Gazdasági Versenyhivatalnak a versenytörvény alkalmazása során szerzett tapasztalatai szerint a verseny tisztasága és szabadsága miként érvényesül.

E beszámoló – más, a hivatallal és annak tevékenységével kapcsolatos információk mellett – megtalálható a Gazdasági Versenyhivatal internetes honlapján is (www.gvh.hu).

•

A beszámolóval kapcsolatos esetleges észrevételeket kérjük az alábbi címre továbbítani:

*levél: „Parlamenti beszámoló 2004” (ezt kérjük a borítékra írni)
Gazdasági Versenyhivatal
1245, Budapest 5. Pf. 1036*

email: pb2004@gvh.hu

•

A beszámoló szövege a forrás feltüntetésével szabadon idézhető és hivatkozható.

•

Beszámoló az Országgyűlés részére a Gazdasági Versenyhivatal 2004. évi tevékenységéről és a versenytörvény alkalmazása során szerzett, a verseny tisztaságának és szabadságának érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatokról

Gazdasági Versenyhivatal

Budapest, 2005. május 12.

TARTALOM

ÖSSZEFOGLALÓ ÉS AJÁNLÁS AZ ORSZÁGGYŰLÉS SZÁMÁRA	5
Általános tapasztalatok	5
A tapasztalatok nyomán megfogalmazott javaslatok	11
RÉSZLETES BESZÁMOLÓ	15
I. ÁLTALÁNOS TAPASZTALATOK	15
1.1. A piaci viszonyok változása	15
1.1.1. Az állam beavatkozásának hatásai	15
1.1.2. Az üzleti döntéseken alapuló folyamatok	18
1.2. A versenyszabályozás jogi háttérének változásai	21
II. ELJÁRÁSOK	23
2.1.1. Bejelentések	24
2.1.2. A közösségi jog alkalmazásával kapcsolatos koordináció	25
2.2. Versenyfelügyeleti eljárások	26
2.2.1. Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása	26
2.2.2. Versenyt korlátozó megállapodások	32
2.2.3. Erőfölénnyel való visszaélés	40
2.2.4. Összefonódások ellenőrzése	45
2.3. Ágazati vizsgálat	51
2.4. A bírósági felülvizsgálat tapasztalatai	52
2.4.1. Korábban hatályos versenytörvény	52
2.4.2. Hatályos versenytörvény	53
2.5. Bírságbeszedési gyakorlat	53
III. VERSENYPÁRTOLÁSI TEVÉKENYSÉG	54
3.1. Aktív szerepvállalás a versenyt érintő kérdésekben	54
3.2. Jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése	56
3.3. Egyéb versenypártoló tevékenység	64
IV. A VERSENYKULTÚRA FEJLESZTÉSE	65
V. INTÉZMÉNYI ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK	67
5.1. Intézményi kapcsolatok	67
5.2. A nemzetközi kapcsolatok alakulása	69
VI. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK ÉS EGYÉB INFORMÁCIÓK	71
TÁBLÁZATOK	73

ÖSSZEFOGLALÓ ÉS AJÁNLÁS AZ ORSZÁGGYŰLÉS SZÁMÁRA

Általános tapasztalatok

1. Az állam tevékenységének hatásait vizsgálva megállapítható, hogy 2004-ben több tényező is segítette a verseny erősödését. Az inflációs cél elérése érdekében erősen tartott forint kedvező áron tette hozzáférhetővé a külföldi termékeket, és a hazai piacon történő értékesítésre ösztönözte a hazai termelőket. Az Európai Unióhoz történő csatlakozás javította a külföldi vállalkozások magyar, illetve a magyar vállalatok külföldi piacralépési lehetőségeit, a korábban még meglévő kereskedelmi korlátok lebontása különösen az élelmiszerpiacon éreztette hatását.
2. A verseny erősödésével ugyanakkor a hazai vállalkozások számottevő része több szektorban is gyengén versenyképesnek bizonyult, ami – a viszonylag alacsony nyugat-európai gazdasági növekedéssel együtt – veszteséges működéshez, gyárbezárásokhoz, a munkanélküliség (enyhe) növekedéséhez vezetett. A versenyképesség növelése elengedhetetlen – így például különösen fontos a külkereskedelemben nem résztvevő, de a hazai termelőknél költségként felmerülő szolgáltatások versenyének élénkítése, illetve a gazdaság egésze által viselt terhet jelentő ellátórendszerek reformja.
3. A mezőgazdaságban, illetve az erre épülő élelmiszeriparban az EU-csatlakozás a termékbiztonsági követelmények szigorodását, így a költségek emelkedését, és ugyanakkor az agrárimport megkönnyítésével a verseny erősödését hozta. Az EU-csatlakozás az élelmiszeriparban 2-3%-os termelésesökkenéssel járt, az agrárimport 30%-kal – az export 14%-os növekedését jóval meghaladó mértékben – emelkedett. A piacvesztést részben magyarázza, hogy a magyar gazdák nyugati társaiknál kisebb támogatásban részesülnek, ugyanakkor strukturális problémákra utal, hogy a legnagyobb piacvesztést a hasonlóan támogatott közép-kelet-európai versenytársak javára szenvedték el.
4. A villamosenergia szektorban folytatódott a piacnyitás, 2004. július 1-jétől valamennyi nem lakossági fogyasztó választhat, hogy a közüzemi piacon, a gazdasági miniszter által meghatározott árakon vásárol villamos energiát, vagy a szabad piacról elégíti ki áramszükségletét. Ezzel a 2003-as 33-35%-ról 67%-ra nőtt a szabadpiac teljes fogyasztásból elérhető maximális részesedése. A piac tényleges nyitottsága ennek ellenére csak kismértékben nőtt, ugyanis a határkeresztező kapacitások és a szabadpiacon hozzáférhető versenyképes magyarországi erőművek kihasználása után a versenypiac kínálati oldalának bővülése elmaradt a (potenciális) keresleti bővüléstől. A piacnyitás lassúsága, megtorpanása miatt a GVH 2004 márciusában ágazati vizsgálatot indított a villamosenergia piac jobb megértése, a verseny előtt álló akadályok feltérképezése céljából (a vizsgálat várhatóan 2005-ben zárul le).
5. A villamosenergia piac után 2004-ben a földgázpiac is megnyílt: 2004. január 1-től valamennyi nem lakossági fogyasztó szabadon megválaszthatja beszerzési forrását. A nagyfogyasztók döntő többsége nem élt a lehetőséggel, a fogyasztás 5,2%-a nyert kielégítést a szabadpiacról.
6. Az EU-csatlakozás a vasúti piac részleges liberalizációját hozta magával: hatályba léptek azon jogszabályok, amelyek a vasúti áruszállításban résztvevő vállalatok működését, illetve a vasúti pályakapacitáshoz való hozzáférés szabályait és intézményrendszerét voltak hivatottak rendezni. A piacnyitás eredményeként már nyár elején három új vasúttársasággal bővült a magyar vasúti szektor, az új társaságok azonban számos versenyproblémával szembesültek, ami lehetetlenné tette érdemi piacnyerésüket.
7. A közúti áruszállítás piacán az EU-csatlakozás fontos változásokat hozott. A fuvarozók számára új piaci lehetőségek nyíltak a nemzetközi áruszállításban, hiszen a kétoldalú megállapodások által biztosított, korlátozott számban kiadható nemzetközi fuvarozási engedélyt felváltotta a korlátlan számban

kiadható, az uniós tagállamok közötti szabad fuvarozásra feljogosító közösségi fuvarozási engedély. Ezzel párhuzamosan természetesen a magyar piacon is megjelentek más EU tagországokban honos fuvarozók, ami fokozta a verseny-nyomást.

8. A légitársaságok területén 2004 folyamán erőteljesen növekedett az ún. fapados társaságok forgalma, amely a beinduló árverseny révén jótékonyan hatott a nemzeti légitársaságok forgalmára is. A ferihegyi repülőtér működtető Budapest Airport az európai iparági átlagot jóval meghaladó mértékben, éves szinten közel 30%-kal növelte utasforgalmát (amely elsősorban a fapadosoknak köszönhető), és cargo forgalma is 20%-kal növekedett. Budapest-Ferihegy nemzetközi közforgalmú repülőtér mellett az ország területén összesen tíz repülőtér áll időszakosan a nemzetközi forgalom rendelkezésére, menetrendszerű, nagygépes forgalom azonban továbbra is csak Ferihegyen zajlik. Emellett Debrecen és Sármellék, valamint az utóbbi időben Pér is érdemi forgalom-növekedést ért el.

9. A hitelintézeti piacokon fontos, a verseny erősödésének lehetőségét hordozó változás, hogy az EU-csatlakozással jelentősen egyszerűsödött a magyar piacon történő fiókalapítás, illetőleg a határon átnyúló tevékenység végzése. Ennek eredményeképpen közel ötven külföldi hitelintézet jelentette be határon átnyúló (magyarországi) szolgáltatási szándékát. Ugyanakkor a tényleges szolgáltatási tevékenység hatása 2004-ben még nem volt érzékelhető. A szektor jövedelmezősége nemzetközileg is kiemelkedő – az EU 15 régi és 10 új tagállamának bankszektorára jellemző jövedelmezőséget is jelentősen meghaladja. Ezt többek között a lakosság keresletének rugalmatlansága, az állami kamattámogatások kiterjedt rendszere, illetve a hazai gazdasági szereplők növekvő eladósodása miatt bővülő hitelezési tevékenység magyarázhatja.

10. A gépjármű-kereskedelem területét érintő jelentős változás, hogy életbe lépett az a jogszabály, amely lehetővé teszi, hogy a kereskedőházak többféle márkát is árusítsanak, ugyanakkor a továbbiakban nem kötelező teljes körű szolgáltatás nyújtása. A jogszabály strukturális hatásai máris érezhetőek, a piac koncentrálódik, és a kisebb autókereskedések fokozatos kiszorulása várható a közeljövőben.

11. Az **üzleti döntéseken alapuló folyamatok** közül 2004-ben kiemelendő a magyar vaskohászati piac koncentrálódása, lényegében az OAM Ózdi Acélművek Kft. kivételével valamennyi vaskohászati üzem (DAM Steel, Lőrinci Hengermű, FERROMARK) a Dunaferro, illetve új tulajdonosa, az ukrán-svájci Donbass-Duferco konzorcium tulajdonába került.

12. A nyomtatott sajtó piac napilap piaci szegmensén 2004 folyamán nagymértékben megváltoztak a piaci viszonyok. A korábban csak megyei napilapok és magazinok kiadásával foglalkozó Axel Springer vállalatcsoport 2004 októberétől egy új országos terjesztésű napilappal jelent meg a piacon (Reggel). A Ringier Kiadó Kft. az év végén a Magyar Hírlap értékesítéséről döntött, amely részben a szerkesztőség korábbi tagjai által alapított A Pont MH Kiadó Kft. tulajdonába került. 2004 végén tulajdonost váltott a Népszava is, kiadói jogait a Vasárnapi Híreket megjelentető VH Kft. vásárolta meg.

13. A kiskereskedelmi üzlethálózat, bár csekély mértékben, de továbbra is bővül, struktúrája azonban némileg átalakult. Az élelmiszer-jellegű vegyesüzletek száma számottevően csökkent (elsősorban egyéni vállalkozók kilépése következtében), míg a könyv, újság, papír, bútor, építőanyag és iparcikk-jellegű vegyes üzletek száma számottevően nőtt. A vásárlási szokások átrendeződése következtében tovább bővült a hipermarketek és a szakáruházak szerepe, amit az is mutat, hogy 2004-ben 12-vel bővült, így az év végére 76-ra növekedett a nagy alapterületű hipermarketek száma. A ruházati cikkek forgalma az előző évhez képest tovább nőtt, a kereskedelem struktúrája ugyanakkor jelentősen átrendeződött. 2004 folyamán egy új bolti forma (az ún. factory outlet) is megjelent a piacon, amely az árverseny fokozódásával járhat a jövőben. Az üzemanyag-kiskereskedelemben nagyarányú szerkezeti változásra nem került sor, azonban a jövőben fontos kihívást és fokozódó árversenyt jelenthet a piac szereplői számára a hipermarketek saját töltőállomásainak megnyitása.

14. A vezetékes távbeszélő szolgáltatási piacon a verseny enyhe erősödése volt megfigyelhető. Az üzleti előfizetőknek kínált szolgáltatások piacán az alternatív távközlési szolgáltatók képesek voltak terjeszkedni. A mobilszolgáltatások területén a verseny továbbra is élénk. 2004 végének fontos eseménye volt a harmadik generációs mobilszolgáltatások (UMTS) nyújtásához szükséges frekvenciák megszerzésére kiírt tender elbírálása, melynek eredményeképpen a későbbiekben mindhárom piacon lévő mobilszolgáltató jogosult lesz az új technológia kiépítésére. Az Internet szolgáltatások piacán a szélessávú (ADSL alapú, illetve kábeles) szolgáltatások gyorsuló terjedése tapasztalható, míg a keskenysávú szolgáltatások súlya folyamatosan csökken.

15. 2004-ben a **versenyszabályozás jogi háttérének változásai** elsősorban az EU-csatlakozáshoz köthetők. A csatlakozással egyidejűleg került sor a közösségi versenyjog eljárási szabályainak reformjára. Ennek egyik eleme a közösségi versenyjog alkalmazásának decentralizálása, amelynek következtében a tagállami versenyhatóságok – és így köztük a GVH is – kötelesek a közösségi versenyjogot alkalmazni minden olyan versenykorlátozó megállapodásra és erőfölényes visszaélésre, amelyek alkalmasak a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására. Emellett azonban lehetőség van ugyanezen ügyekben a hazai versenytörvény párhuzamos alkalmazására is. Az EU csatlakozás miatt módosultak a vállalkozások összefonódására vonatkozó szabályok is. A fúziókontroll közösségi szabályozásának értelmében nem kell a tagállami versenyhatóságokhoz bejelenteni azokat az összefonódásokat, amelyek bár elvileg bejelentés-kötelezettek lennének a nemzeti versenyjog alapján, egyidejűleg bejelentés-kötelezettek a közösségi fúziós rendelet alapján is.

16. Az EU-csatlakozással kapcsolatos teendők mellett a hazai versenyjog-alkalmazásban komoly jelentőséggel bír a GVH elnökének a Versenytanács elnökével közösen a hivatal jogalkalmazási gyakorlatát ismertető közleménye a kartellek feltárását segítő, 2003-ban meghirdetett engedékenységi politika feltételeinek átmeneti könnyítéséről. A könnyítés célja az volt, hogy növelje a kartellekkel terhelt piacok szereplői számára az engedékenységi politikában való részvétel motivációját, hogy így demonstrálja a programban való részvétel előnyeit. Az 1/2004. közlemény a 2004. május 1-je előtt kötött, tiltott versenykorlátozó megállapodásokra nézve az előzőnél nagyobb mértékű bírság elengedést helyezett kilátásba a 2004. október 1-ig jelentkező piaci szereplő számára. A tapasztalatok szerint a könnyítés nem tette vonzóbbá az engedékenységi politikában történő részvételt a jogsértő vállalkozások számára, aminek oka, piaci jelzések alapján, az érintett vállalkozásoknak a közbeszerzési eljárásokból való kizárástól való félelme. A GVH engedékenységi politikája így továbbra is a potenciálisnál lényegesen szerényebb mértékben képes segíteni a titkos kartellek hivatal általi felderítését és szankcionálását.

Versenylügyeleti eljárások

17. A GVH 2004-ben 187 versenylügyeleti eljárást folytatott le, ebből egy ügy már a vizsgálói szakban lezárásra került, mert a felek visszavonták az összefonódás engedélyezésére irányuló kérelmüket, és 186 zárult versenytanácsi határozattal. A versenytanácsi határozatok közül 63 a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 121 pedig antitröszt (vagyis a verseny korlátozásával, illetve a korlátozott versenyhez kötődő visszaéléssel kapcsolatos) ügy volt, illetve két esetben az ügy mind a fogyasztók tisztességtelen befolyásolásával, mind antitröszttel kapcsolatos volt. Számottevően nőtt a fogyasztói döntésekkel kapcsolatos döntések, illetve az antitröszt ügyeken belül a versenykorlátozó megállapodás tilalmába ütköző ügyek száma. Az összes versenytanácsi döntéssel zárult eljárásból 71 indult kérelemre, 115 pedig hivatalból. A GVH versenylügyeleti beavatkozásainak száma 71-re nőtt (2003-ban 59 volt). 50 esetben fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 21 esetben antitröszt ügyben került sor beavatkozásra. A GVH Versenytanácsa ügyzáró határozatában 48 esetben, összesen 8 888,9 M Ft értékben szabott ki bírságot – ez messze kiemelkedik a korábbi évek bírságai közül (2003-ban 40 alkalommal 792,4 M Ft, 2002-ben 40 esetben 444,15 M Ft került kivetésre). Ez a bírságösszeg tartalmazza az összefonódás iránti kérelem elmulasztása miatt kivetett bírságot is, ez 4,8 M Ft-ot tett ki. A kiugróan magas bírságösszeg javarészt egy konkrét eljáráshoz, a 7 043 M Ft-os

bírságkiszabással záródó Vj-27/2003-as autópályakartell ügyhöz köthető. Ugyanakkor az autópályakartellről eltekintve is rekordösszegű bírság kiszabására került sor. Ez részben olyan tartós folyamatoknak tudható be, mint a versenykorlátozó megállapodásokkal szembeni keményebb fellépés és a fogyasztók tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos ügyekben mutatott aktivitás. A versenykorlátozó megállapodásos ügyekben kivetett bírság 8 397,68 M Ft, a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása kapcsán kivetett bírság 321,45 M Ft volt.

18. 2004-ben 65 ügyzáró versenytanácsi határozat született a **fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását** érintő rendelkezések alapján. Ebből 50 esetben került sor a GVH beavatkozására – a beavatkozások aránya 2003-hoz képest nagyarányú növekedést mutatott. Az 50 beavatkozásból 47 esetben került megállapításra komolyabb jogsértés, melyek közül 33 esetben összesen 321,45 M Ft bírságot szabott ki a Versenytanács. 2004-ben változatlanul tapasztalható volt az a jelenség, hogy az egészségre ható termékekre vonatkozó reklámok, tájékoztatások kapcsán elindult versenyfelügyeleti eljárások mind az ügyek számát, mind a jogsértések súlyát tekintve kiemelkednek az ügýtípuson belül.

19. 2004-ben 28 ügydöntő határozat született **versenykorlátozó megállapodásokkal** kapcsolatban. 12 esetben került sor GVH beavatkozásra, ebből nyolc esetben a Versenytanács összesen 8 397,68 M Ft bírságot szabott ki. 2004 során a legnagyobb jelentőségű ügycsoport a közbeszerzéseket érintő, az építési, kivitelezési piacon működő ajánlattevők közötti összejátszások voltak. Hét olyan versenyfelügyeleti eljárás zárult le, amely a potenciális versenyzők közötti, az ajánlattételt megelőző különféle jogellenes együttműködésekét kísérelte meg feltárni. Ezek közül kiemelhető Budapest az elmúlt években egyik legnagyobb beruházási projektje, a Bartók Béla út és a hozzá kapcsolódó más csomópontok felújítása. Az egyes kiírásokra nyolc „versengő” társaság adott be ajánlatokat, de valójában nem folyt valódi ár- és teljesítési verseny köztük. Egyeztetéseik eredményeképpen a pályázók kiküszöbölték a versenyből fakadó lehetséges kockázatokat, magasabb árakat tudtak kialakítani, aminek eredményeként osztozkodhattak a megbízásokon és a többletprofiton. Az autópálya építések érdekében 2002 tavaszán, nyarán és őszén zajlottak le közbeszerzési eljárások. A versenyfelügyeleti eljárás feltárta, hogy a tenderen elindult vállalatok között olyan megállapodás alakult ki, amely eredményeként előzetesen felosztották maguk között a mintegy 110 000 M Ft összértékű autópálya építési munkákat. Az építőipar további ügyei mellett ugyancsak versenykorlátozó megállapodások feltárására került sor a bérvadásztatási piacon és a sütőiparban. Itt a piaci szereplők egyeztetett, összehangolt áremelési szolgáltak a marasztalás alapjául.

20. 2004-ben az **erőfölénnyel való visszaélés** gyanúja miatt folytatott versenyfelügyeleti eljárásban 31 ügydöntő versenytanácsi határozat született. 19 esetben az erőfölény megállapítást nyert, ezek közül hét esetben a visszaélő magatartás is beigazolódott, ezért a GVH beavatkozására volt szükség. A Versenytanács a hat marasztaló határozat közül öt esetben szabott ki bírságot, összességében 165 M Ft-ot, egy esetben pedig eltekintett a bírság kiszabásától. Az erőfölényes ügyek számottevő része továbbra is a kábeltelevíziós társaságok ellen irányult. A bejelentők hasonlóan a megelőző évekhez, a havi előfizetési díjak növelésének túlzott mértékét, a programcsomagok összetételének számukra hátrányos módon történő változtatását kifogásolták. A Versenytanács a kábeltelevíziós vállalkozások ellen folytatott kilenc eljárás mindegyikében megállapította a fogyasztókkal szemben fennálló erőfölényt, de csak négy esetben találta bizonyítottnak a szolgáltató visszaélő magatartását. Árprés alkalmazása miatt született marasztaló versenytanácsi határozat a MATÁV Rt. ellen, mivel ezzel a magatartásával akadályozta más távközlési szolgáltatások piacon való megjelenését. Árpréssel a vertikálisan integrált távközlési vállalat akkor él, amikor összekapcsolási szolgáltatásainak árát és saját kiskereskedelmi árait egymáshoz képest úgy állapítja meg, hogy a szűk árprés miatt a hatékony versenytárs sem tud versenyképes árral megjelenni a piacon. Az árprés alkalmazása az erőfölényes vállalat számára azt eredményezi, hogy átmeneti jelleggel lemond profitja egy részéről, annak érdekében, hogy az árak későbbi emelése révén összességében nagyobb eredményt realizáljon.

21. 2004-ben 65 **összefonódással** kapcsolatos határozatot hozott a Versenytanács. 63 esetben az érintett vállalkozások által benyújtott kérelemre indult eljárás, két esetben pedig olyan eljárás lezárásaként született határozat, amelyet a GVH indított hivatalból, mert vélelmezte, hogy az érintett vállalkozások elmulasztottak engedélyt kérni. Hat esetben az ügylet nem volt engedélyköteles, 57 esetben a GVH engedélyezte az összefonódást, míg két esetben a vállalkozások – a várható tiltó határozatra tekintettel – visszavonták kérelmüket. A kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő elmulasztása miatt együttesen 4,8 M Ft bírság kiszabására került sor. Az összefonódások közül kiemelendő a vaskohászat terén a Dunaferri Dunai Vasmű Rt.-t érintő három összefonódás: a privatizáció eredményeként az ukrán-svájci Donbass-Duferco konzorcium közösen lett a Dunaferri irányítója, ami ezáltal egy jelentős vállalkozás-csoport tagjává vált, amelynek tevékenységében meghatározó a vaskohászat.

22. A GVH 2004-ben két **ágazati vizsgálatot** indított, a villamosenergia szektorban, illetve a jelzálog-hitelezési piacon. A villamosenergia szektorban indított ágazati vizsgálat 2004 tavaszán kezdődött a 2003 januári piacnyitás után tapasztalt folyamatok tisztázása érdekében. Az eljárás során a hivatal arra keres magyarázatot, hogy miért maradt el a szabadpiacot választó fogyasztók száma a várakozásoktól, hogy miért léptek vissza fogyasztók a versenypiacról a szabályozott árú, ún. közüzemi piacra, illetve, hogy miért a vártnál kevesebb határkeresztesző kapacitás került meghirdetésre a 2003-ban lefolytatott aukciók során. A másik ágazati vizsgálat 2004 júliusában indult a (jelzálog-fedezetű) lakáshitelezéssel kapcsolatos hitelintézeti gyakorlat (hitelezési feltételek, kondíciók, költségek, hitelbírálat, értékbecslés, vételi opció, ügyféltájékoztatás) verseny szempontjából történő megalapozott értékelése, minősítése érdekében. Az ágazati vizsgálat első eredményei 2005-re várhatóak.

23. A **bírószági felülvizsgálat tapasztalatai** alapján elmondható, hogy a korábbi versenytörvény alkalmazásában a bíróságok és a GVH között kialakult jogalkalmazási harmónia a hatályos versenytörvény alkalmazása során is fennmaradt. Vannak azonban kivételek is – például a Fővárosi Bíróság 2004-ben hatályon kívül helyezte a Ringier-csoporthoz tartozó B.V. Tabora-nak a Népszabadság Rt. feletti irányítástervezését megtiltó korábbi GVH határozatot, egyben új eljárásra kötelezte a hivatalt.

Versenypártolás

24. A GVH 2004-ben több területen is **aktív versenypártolási tevékenységet** fejtett ki. A hivatal éves beszámolóiban rendszeresen visszatérő témának számító gyógyszerpiaccal kapcsolatban a GVH már 2001-ben jelezte, hogy az megérett az újraszabályozásra, elsősorban a szabályozás átláthatóvá tétele szempontjából. A GVH 2002 folyamán kezdte el a gyógyszerpiac részletes elemzését, majd az időközben széles körben megvitatott anyagot 2003 őszére Versenyhivatali füzet formájában is megjelentette „A gyógyszerpiac szabályozásának versenypolitikai kérdései” címen. Az eredetvizsgálati piacon zajló kartellezés hatásainak felszámolásában próbált segítséget nyújtani 2004 elején a GVH a Belügyminisztérium számára, eredmény nélkül. A piacon működő vállalkozók az eredetvizsgálati kötelezettség bevezetése óta kartellbe tömörülve alakították ki szolgáltatási díjtételeiket, mely miatt 2003-ban a GVH – versenyfelügyeleti eljárás során – elmarasztalta a közreműködőket. Az illetékes hatóság 2004-ben két ízben is megkísérelte közbeszerzés útján szabályozott keretek közé terelni a szolgáltatások vállalkozók általi ellátását, sikertelenül. A Belügyminisztérium, sajnálatos módon – az első eredménytelen közbeszerzési eljárásnak is köszönhetően – miniszteri rendelettel a korábbi árak szintjén alakította ki az eljárási díjakat. Ennek nyomán feltűnő aránytalanság alakult ki a gépkocsik ellenőrzésének különféle hatósági díjtételei között. A GVH egyik kiemelt éves célkitűzése keretében áttekintette a szellemi szabadfoglalkozásúak szakmai kamaráinak szabályozási jogosultságait és gyakorlatát versenyjogi szempontból, melynek célja az esetleges versenykorlátozó rendelkezések körének feltárására és kiiktatására irányult. Ennek keretében önszabályozási gyakorlatuk értékelésére, kétoldalú megbeszélésekre is sor került több kamara képviselőivel. Az áttekintés és a megbeszélések tapasztalatai alapján egyes kamarák részéről önkéntes változtatásra került sor, vagy várható a közeljövőben, más kamarák esetén versenyfelügyeleti eljárás megindítására volt szükség, míg bizonyos esetekben egyes jogszabályok módosításának kezdeményezése mutatkozott célravezetőnek.

25. A jogszabály és egyéb tervezetek véleményezése során a GVH 2003-ban több mint 200 előterjesztést véleményezett részletesen. A GVH-nak a szellemi szabadfoglalkozásúak szakmai kamaráival kapcsolatosan végzett aktív versenypártoláson túl néhány kamarai törvény 2004 során történt módosítása, illetve annak előkészítése kapcsán is módja volt a versenypolitikai megfontolások kifejtésére. A jogszabály előkészítő munkának már olyan fázisában van a GVH-nak lehetősége a versenyszempontok képviselőjére, amikor az alapkoncepció már nem módosítható, ezért ritkán lehet beszámolni pozitív irányú elmozdulásról. A Magyar Állatorvosi Kamaráról, valamint a magán-állatorvosi tevékenységről szóló törvényben például fennmaradtak olyan korábban kodifikált, a GVH által versenykorlátozóként minősített rendelkezések (pl. a kamara felhatalmazása ajánlott minimális díjtételek meghatározására), amelyek eltörlése időszerű lenne. A személy-, vagyoni védelmi és magánnyomozói tevékenységről szóló törvényről készült előterjesztéssel kapcsolatban szintén ez a probléma merült fel: a GVH véleménye szerint a Kamara megalapozott szakmai indokok nélkül kapott volna továbbra is jogosultságot az ajánlott legalacsonyabb díjtételek kidolgozására. A GVH észrevétele nyomán a Parlament elé került tervezetben már ez a felhatalmazás nem szerepel. Az infokommunikáció területén az elektronikus hírközlési törvény előírja a GVH és az NHH számára, hogy a piaci versenyt érintő kérdésekben a verseny védelmének következetes érvényre juttatása, illetve az egységes jogalkalmazás előmozdítása érdekében együtt kell működniük. Ezen együttműködés keretében a GVH részt vett a hírközlési piacok elemzésében, valamint a jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozások azonosításának és a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírásának folyamatában.

26. A versenypártolás egyéb formáiban is aktívan részt vett a GVH: szignalizációs jellegű megkereséssel fordult többek között a Pénzügyminisztériumhoz, a Miniszterelnöki Hivatalhoz, valamint az Informatikai és Hírközlési Minisztériumhoz az elektronikus adóbevallással, illetve a Belügyminisztériumhoz Miskolc temetkezési rendjéről szóló tájékoztatásával kapcsolatban.

27. A GVH 2004-ben is kiemelt fontosságot tulajdonított a tudományos körökben és az oktatásban folyó, versenyjoggal és versenypolitikával kapcsolatos tevékenységnek, a **versenykultúra terjesztésének**. A hivatal több munkatársa rendszeresen oktat versenyjogot, illetve versenyszabályozással kapcsolatos tantárgyakat felsőfokú oktatási intézményekben, valamint tart előadást a szakmai érdeklődők számára. 2004-ben a GVH munkatársai több mint 40 előadást tartottak, 100-nál több alkalommal adtak interjút és mintegy 20 tanulmányt, cikket publikáltak jogi és gazdasági folyóiratokban és szaklapokban. 2004-ben kilenc diák töltötte szakmai gyakorlatát a GVH-ban, illetve többen kérték a hivatal munkatársainak segítségét szakdolgozat, diplomamunka megírásához is.

28. 2004-ben a Nemzetközi Versenyjogi Liga Budapesten rendezte éves konferenciáját. A rendezvény megvalósulását szakmailag és anyagilag is támogatta a hivatal. Mivel az EU csatlakozással a magyar bíróságok alkalmazhatják az EU versenyjogát, így különösen fontos a bírák versenypolitikai ismeretekkel történő segítése. Ezt a célt szolgálta, hogy a GVH aktívan közreműködött a Magyar Versenyjogi Egyesület és a Magyar Közigazgatási Bírák Egyesületének közös szervezésében „Az Európai Unió Versenyjogának magyar bírósági alkalmazása” címmel tartott konferencián. A konferencia fogadtatása kedvező volt, a GVH további hasonló rendezvények megtartását tervezi. A GVH 2004. március 12-én nemzetközi konferenciát szervezett a közösségi versenypolitika és versenyjog magyarországi alkalmazásáról, melyen Mario Monti, az EU Bizottság versenyügyekért felelős biztosa is részt vett, illetve előadást tartott. Az előadók között a dán versenyhatóság vezetője, illetve magas rangú magyar kormányzati tisztviselők voltak, a hallgatóság pedig versenyjoggal, versenypolitikával foglalkozó elméleti és gyakorlati szakemberekből, a magyar államigazgatás szakembereiből, valamint gazdasági szakújságírókból állt. A rendezvény jelentőségét a téma aktualitásán túl Mario Monti jelenléte adta, hiszen a csatlakozás előtt a tagjelölt országok közül egyedül a magyar meghívásnak tett eleget.

29. Az **intézményi kapcsolatok** terén 2004-ben a GVH együttműködése a Nemzeti Hírközlési Hatósággal – mind szakértői, mind döntéshozói szinten – intenzívebbé és mélyebbé vált, amelyet az új európai keretszabályozással harmonizált hírközlési törvény által előírt együttműködési megállapodás 2004. márciusi aláírása is alátámaszt. Emellett a GVH folyamatos kapcsolatot tart a Magyar Energia Hivatallal és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletével, valamint a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséggel és a Magyar Reklámszövetséggel.

30. A GVH nemzetközi kapcsolatainak egyik legfontosabb pillére 2004-ben az Európai Verseny Hálózat (European Competition Network – ECN) munkájában való részvétel volt. Az ECN-ben a GVH már a csatlakozást megelőzően is aktívan közreműködött a 2004. május 1-je utáni eljárásjogi reform részletszabályainak kidolgozásában. A csatlakozást követően az e téren folyó munka két síkon folytatódott: egyrészt gondoskodni kell arról, hogy az EK versenyjogának a csatlakozás révén kötelezővé vált alkalmazása kapcsán az ügy-orientált munka zökkenőmentes legyen, másrészt az ECN által 2004 júniusában a rendszer továbbfejlesztésére létrehozott három munkacsoport tevékenységében is részt vesz a GVH. A korábbi magyar közreműködés elismeréseként a Bizottság a magyar versenyhatóságot kérte föl arra, hogy az egyik munkacsoport társelnöki tisztségét vállalja el.

31. Az ECN mellett nagyon jelentős a GVH részvétele az OECD Verseny Bizottsága és munkacsoportjai munkájában. A GVH OECD-vel való együttműködése keretében 2005 februárjában hivatalosan is megalakult az OECD Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központja. A budapesti központ az OECD és a GVH szakmai háttérére építve nyújt majd segítséget elsősorban a közép-, kelet- és délkelet-európai országok számára a versenypolitika és a versenykultúra fejlesztése terén, hozzájárulva a verseny javításához és ezzel az érintett országok és a térség gazdasági növekedéséhez. A Központ a feladat megvalósítása érdekében főként szemináriumokat, képzési programokat és tréningeket szervez majd a társ-versenyhatóságok szakembereinek (illetve a GVH munkatársainak is), ugyanakkor néhány nagyobb konferencia megrendezése is a tervek között szerepel hazai gazdasági szakemberek bevonásával.

32. A nemzetközi együttműködés további fórumai voltak a Közép-Európai Verseny Kezdeményezés (CECI) amelynek keretében 2004 szeptemberében ismét a GVH adott otthont az építőipari ágazatban működő, a közbeszerzéshez kapcsolódó kartellekkel kapcsolatos jogalkalmazási tapasztalatok megbeszélésének. 2004-ben véglegesen lezárult egy másik szeminárium-sorozat, amelynek keretében 2001 óta kilenc rendezvényre került sor a GVH és a két amerikai szövetségi versenyhatóság közös rendezésében Budapesten. A programot az USAID finanszírozta: záró szemináriumára minden eddiginél magasabb szintű amerikai delegáció érkezett, az amerikai szakmai elit több tagjának részvételével. 2004 folyamán az International Competition Network (ICN) munkájában is aktív szerepet vállalt a GVH. Ennek egyik megnyilvánulása, hogy a 2004 áprilisi éves konferencián megalakított Kartell Munkacsoport társelnöki tisztségét – az Európai Bizottság Verseny Főigazgatósága mellett – a GVH nyerte el.

A tapasztalatok nyomán megfogalmazott ajánlások

- **Bizza meg az Országgyűlés a Kormányt egy, a szakmai szolgáltatások területét átfogó versenyszempontú szabályozási reform elindításával. Ennek keretében valamennyi szabályozó hatóság vizsgálja felül a jelenleg fennálló szakmai szabályozásokat, s ennek nyomán készítsék elő az indokolt jogszabály módosításokat, szükség esetén ezek Országgyűlés elé terjesztésével. Az általános dereguláció során különösen indokolt a közjegyzői tevékenységet meghatározó jogszabályok felülvizsgálata, melynek keretében a verseny érdemi elősegítése érdekében szükséges az egyes korlátozó rendelkezések újraszabályozása.**

33. A szakmai szolgáltatásoknak fontos szerep jut a versenyképesség javításában, valamint a gazdasági növekedés elősegítésében, mivel a társadalom számára értéket képviselő közjavakat nyújtanak, tevékenységük pedig közvetlen hatással van a gazdasági élet szereplőire. Így ezeket a szakmákat az állam

széleskörű szabályozás alanyává teszi a szolgáltatások megfelelő minőségéhez fűződő közérdek, valamint a fogyasztói érdekek védelmének biztosítására, kísérletet téve egyúttal a szolgáltatási piacokon fennálló versenyből eredő esetleges piaci kudarcok (pl. bizalmi jelleg, információs aszimmetria) kiküszöbölésére.

34. Az ilyen szolgáltatások objektív természetétől megkövetelt szabályozások azonban sok esetben beavatkoznak a piaci működésbe bizonyos versenyesszabályok alkalmazásának korlátozásával. A túlzott mértékű vagy indokolatlan versenykorlátozások így növelhetik a piacralépés költségeit, csökkenthetik a szolgáltatók közötti versenyt, akadályozva a hatékonyabb és jobb minőségű szolgáltatásnyújtást.

35. A szakmai szabályozások szükségességét elismerve az egyes rendelkezéseknek tehát a lehető legkevesebb versenykorlátozó elemet kell tartalmaznia, a jövőben pedig a megalapozott jogalkotási döntések érdekében a fennálló szabályok részletes értékelése, az egyes korlátozások felülvizsgálata és versenyjogi elvekkel való összeegyeztetése szükséges.

36. Mindezek elősegítésére a Gazdasági Versenyhivatal szükségesnek tartja, hogy az egyes szabályozó hatóságok megalapozott és egységes hatásvizsgálat segítségével valamennyi szakmai szabályozás indokoltságát felülvizsgálják, fenntartva a szabályozási célok eléréséhez objektíve szükséges, jogos közérdekű célt szolgáló, és arányos rendelkezéseket, kialakítva egyidejűleg a hatékonyságot ösztönző, valamint a fogyasztók helyzetét javító versenybarátabb mechanizmusokat.

37. Az állami szakmai szabályozások átalakítását szorgalmazza az Európai Bizottság is, mely nagyszabású tényfeltáró program keretében azonosította az Európai Unió tagállamai szabadfoglalkozásai területén érvényesülő állami-, és önszabályozásokat. A Bizottság, kutatásainak eredményét a 2004. február 9-én kiadott a szakmai szolgáltatások versenyjogi megítéléséről szóló Közleményében¹ összegezte, versenyjogi szempontból értékelve a szakmai kamarák szabályozási jogosultságait és gyakorlatát, meghatározva a lehetséges versenykorlátozó rendelkezések körét és azok megítélését.

38. A Gazdasági Versenyhivatal a hazai szellemi szabadfoglalkozási ágak közül a közjegyzői tevékenységet értékelte a leginkább szabályozottnak, így esetükben különösen indokoltnak tartja a fennálló szabályozások felülvizsgálatát, és bizonyos rendelkezések újraszabályozását. A közjegyzői tevékenység sajátos jellemzőkkel bír, tekintettel arra, hogy alapvetően közhatalmi (hatósági jogalkalmazói) tevékenységet látnak el, ugyanakkor bizonyos esetekben piaci jellegű szolgáltatást is nyújtanak, így azok vállalkozási jegyeket is hordoznak (saját kockázatvállalás, és saját díjbevételekből való szolgáltatás fenntartás). E sajátosságok indokolhatnak bizonyos különös szabályozási beavatkozásokat, fontos azonban áttekinteni azt, hogy a hatályos szabályozási elemek mindegyikének célszerűsége és arányossága igazolható-e. Tekintettel a közjegyzőkre vonatkozó hazai szabályozás jelenlegi, széleskörű korlátozásokat fenntartó rendszerére, a verseny érdemi fokozását elsősorban a szabályozás részleteiből adódó korlátozásoknak a feltétlenül indokolt, szükséges szintre való csökkentésével tartjuk elősegíthetőnek. Így a Gazdasági Versenyhivatal javasolja a közjegyzők számára fenntartott kizárólagos hatósági tevékenységi körök, a területi illetékességi szabályok és a közjegyzői létszám korlátozása tekintetében indokoltsági és arányossági felülvizsgálat elvégzését. Ezen túl javasolja a jelenleginél differenciáltabb díj- és áralkalmazási rendszer kialakítását, így a hatósági tevékenységek esetében olyan rögzített eljárási díjak meghatározását, melyek a társadalmi szintű ráfordításokat a tényleges költségekhez közelíti, míg a versenyző, lényegét tekintve piaci jellegű tevékenységek esetében, ahol a közjegyzők közötti választás nem korlátozott, az állandó ráfordításokon túl a nyereségre is fedezetet nyújtó díjmaximalizálás bevezetését.

- **Módosítsa az Országgyűlés a közbeszerzési törvényt olyan módon, hogy az ne akadályozza a kartellek felderítését és szankcionálását célzó engedékenységi politika alkalmazását.**

¹ Communication from the Commission; Report on Competition in Professional Services (Brussels, 9 February 2004, COM (2004) 83); http://europa.eu.int/comm/competition/liberal_professions/final_communication_en.pdf

39. A legsúlyosabb versenykorlátozások közé tartoznak a versenyeztetési beszerzési eljárásokhoz kötődő kartellek, amelyek révén a piaci szereplők árakra, üzletileg érzékeny információkra, vagy a piac felosztására vonatkozó egyeztetései korlátozzák vagy zárják ki a versenyt a megrendelők kárára.

40. A versenytörvény módosításának több eleme szolgálja a kartellek elleni – ideértve az egyeztetett ajánlatadást is – még eredményesebb fellépést: a kartellek jobb felderítését és erőteljesebb szankcionálását. Viszonylag új – bár nem versenytörvény soron következő módosításával kapcsolatos – felderítési eszköz a GVH nemzetközi tapasztalatok alapján kidolgozott és alkalmazott engedékenységi politikája. E vádalkuhoz hasonló intézmény lényege leegyszerűsítve az, hogy a GVH enyhébben vagy egyáltalán nem szankcionálja azt a kartellben résztvevő jogsértő felet, aki megfelelő módon és mértékben segíti a GVH-t egy olyan kartell bizonyításában, amelyet a GVH az együttműködés hiányában valószínűleg nem lett volna képes feltárni. Az engedékenységi politika alkalmazásával a kartelltagok közötti bizalom meggyengül, így a kartell destabilizálódik, hiszen egyetlen jogsértő vállalkozás sem tudhatja, partnerei közül egy vagy több nem fordult-e már a GVH-hoz. Az engedékenységi politika a versenyjog területén élenjáró Egyesült Államokban és az Európai Unióban egyaránt bevált és sikeres kartell-felderítési eszköz, amelynek megfelelő működéséhez kiemelkedő érdek fűződik. Lényeges körülmény ugyanakkor, hogy az engedékenységi politika keretében a GVH csak azokkal a jogkövetkezményekkel kapcsolatban rendelkezhet, amelyek meghatározása rajta múlik.

41. Különösen veszélyesek a közérdek szempontjából a közbeszerzési pályázatokon alkalmazott ajánlat egyeztetések, mert azokkal kapcsolatban a versenyhez fűződő közérdeken túlmenően a közpénzek hatékony felhasználásához fűződő közérdek is sérelmet szenved. Ezért tartalmaz a közbeszerzési törvény egy olyan rendelkezést, amely lehetővé teszi, hogy a közbeszerzési pályázat kiírója kizárja a pályázatból azokat a vállalkozásokat, amelyeket a GVH a kiírást megelőző időszakban az ajánlatok egyeztetése miatt jogerősen marasztalt. Így a beszerző indokolt esetben megvédheti magát a „kartellgyanús” vállalkozásoktól. Ugyanakkor az említett rendelkezés olyan erős, és a GVH által az engedékenységi politika keretében el nem hárítható következménnyel jár a jogsértő vállalkozásokra nézve, ami e piacon megbéníthatja az engedékenységi politika alkalmazását, és így a kartellek felderítését. A vállalkozásoktól és elemzőktől érkező jelzések alapján komoly annak a veszélye, hogy a kartellekben részes vállalkozások inkább vállalják a kartellben maradás és az esetleges lebukás kockázatát, mintsem az engedékenységi politikában történő részvételt, hiszen annak révén csak a GVH által kivetett bírságot kerülhetik el vagy mérsékelhetik, miközben a közbeszerzésekből való kizárlás veszélye változatlanul fennáll. A felderített kartellek tagjai tehát súlyos büntetésben részesülnek, ám a felderített kartellek száma jóval kisebb, mint egy rugalmasabb rendszer esetében.

42. A fenti problémára a versenytörvény folyamatban lévő módosítása csak részleges megoldást képes nyújtani, ezért a közbeszerzési törvény soron következő módosítása során áttekintésre érdemes, hogy a közbeszerzési törvény említett rendelkezése alkalmas-e a kitűzött jogpolitikai cél elérésére. Még pozitív válasz esetén is szükséges a rendelkezés olyan módosítása, hogy az ne akadályozza a közérdeket súlyosan sértő kartellek destabilizálását, feltárását és szankcionálását segítő engedékenységi politika magyarországi alkalmazását. Ennek megfelelően a GVH álláspontja szerint indokolt a közbeszerzési törvény említett rendelkezésének hatályon kívül helyezése, vagy legalább alkalmazásának a GVH engedékenységi politikájában nem, vagy nem sikeresen részt vevő vállalkozásokra történő szűkítése.

2005. május 12.

Dr. Nagy Zoltán
Elnök

RÉSZLETES BESZÁMOLÓ

I. ÁLTALÁNOS TAPASZTALATOK

1.1. A piaci viszonyok változása

43. Piaci viszonyokon, illetve versenyfeltételeken versenypolitikai értelemben alapvetően a piaci szerkezetet és a piacrálépés, illetve a piac elhagyásának feltételeit értjük, mivel legfőképpen e tényezők határozzák meg a verseny intenzitását és egyéb jellemzőit. A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) munkája során szükségszerűen figyelmet fordít az olyan folyamatokra – legyenek azok akár állami beavatkozás, akár üzleti döntések következményei –, amelyek hatnak az említett tényezőkre. Az alábbi elemzés természetesen kizárólag a GVH saját – elsődlegesen a versenytörvény alkalmazása során szerzett – tapasztalatain alapul, így nem feltétlenül nyújt teljes vagy tudományos igényű képet, és a piaci viszonyok alakulásának leírása nem azonos a gazdaság egésze fejlődésének vagy versenyképessége alakulásának bemutatásával sem.

1.1.1. Az állam beavatkozásának hatásai

44. 2004-ben több tényező is segítette a verseny erősödését. Az inflációs cél elérése érdekében erősen tartott forint kedvező áron tette hozzáférhetővé a külföldi termékeket, és a hazai piacon történő értékesítésre ösztönözte a hazai termelőket. Az Európai Unióhoz történő csatlakozás javította a külföldi vállalkozások magyar, illetve a magyar vállalatok külföldi piacrálépési lehetőségeit, a korábban még meglévő kereskedelmi korlátok lebontása különösen az élelmiszerpiacon éreztette hatását.

45. A verseny erősödésével ugyanakkor a hazai vállalkozások jelentős része több szektorban is gyengén versenyképesnek bizonyult, ami – a viszonylag alacsony nyugat-európai gazdasági növekedéssel együtt – veszteséges működéshez, gyárbezárásokhoz, a munkanélküliség (enyhe) növekedéséhez vezetett. A versenyképesség növelése elengedhetetlen – így például különösen fontos a külkereskedelemben nem résztvevő, de a hazai termelőknél költségként felmerülő szolgáltatások versenyének élénkítése, illetve a gazdaság egésze által viselt terhet jelentő ellátórendszerek reformja.

46. A mezőgazdaságban, illetve az erre épülő élelmiszeriparban az EU-csatlakozás a termékbiztonsági követelmények szigorodását, így a költségek emelkedését, ugyanakkor az agrárimport megkönnyítésével a verseny erősödését hozta. Az EU-csatlakozás az élelmiszeriparban 2-3%-os termeléses csökkenéssel járt, az agrárimport 30%-kal, az export 14%-os növekedését jóval meghaladó mértékben emelkedett. A piacvesztést részben magyarázza, hogy a magyar gazdák nyugati társaiknál kisebb támogatásban részesülnek, ugyanakkor strukturális problémákra utal, hogy a legnagyobb piacvesztést a hasonlóan támogatott közép-kelet-európai versenytársak javára szenvedték el. Az uniós támogatási, szabályozási rendszer, illetve a piacnyitás a mezőgazdaság különböző szegmenseiben eltérően hatott. A tej- és a tejtermékek piacát már korábban is a hazai kapacitásfelesleg jellemezték, a szektor helyzete az import erősödésével, az árak csökkenésével tovább romlott. A malomiparban is jelentős a kapacitásfelesleg, ez koncentrációs folyamatot indított be. A sütőiparban nagyon éles a saját sütődével rendelkező hipermarketek, kereskedelmi láncok, valamint a sütőipari vállalkozások közötti verseny, ami a fogyasztóknak kedvező árakat eredményezett, ugyanakkor az alacsony termelői árrés a szükséges fejlesztésekhez, a higiéniai követelmények teljesítéséhez nem látszik elegendő fedezetet nyújtani. A helyi piacok jelentősége kicsi, jellemző a keresztbeszállítás. Az édesipar multinacionális szereplői tavaly folytatták termelésük regionális koncentrálását, ami bizonyos termékeknél a magyarországi termelés felfutásához, még több esetben a gyártás leállításához vezetett. Az ásványvízpiac tovább bővült, az ásványvízfogyasztás mind többeknek a mindennapi élet részévé vált, továbbá mérséklődött a kereslet szezonálisitása. A dohánypiacon gyorsuló ütemben nőtt a sodort dohány és csökkent a gyári cigaretta árnya. A dohányzás elleni kampány, a dohányreklámozás szigorítása, a feketeimport, illetve a kedvezőbb adózású helyettesítők (szivarka) terjedése folytán a dohánycégek 2004 végén erős versenybe kezdtek, több termék árát csökkentették. A fogyasztók a termelői árcsökkenést meghaladó fogyasztói árcsökkenést érezték, ugyanis a gyártói ár csökkenésével kisebb lett a dohány kiskereskedelmi árhoz kötött jövedéki adótartalma is.

47. A villamosenergia piac liberalizációja folytatódott, 2004. július 1-től valamennyi nem lakossági fogyasztó választhat, hogy a közüzemi piacon, a gazdasági miniszter által meghatározott árakon vásárol villamos energiát, vagy a szabad piacról elégíti ki áramszükségletét. Ezzel a 2003-as 33-35%-ról 67%-ra nőtt a szabadpiac teljes fogyasztásból elérhető maximális részesedése. A kisebb cégek piacralépésének jogszabályi lehetőségét kiegészítette a profileszámolási rendszer bevezetése, amely a kisebb fogyasztók számára negyedórás villamosenergia-fogyasztás előrejelzés, menetrendadás nélkül is lehetővé tette a szabadpiacra történő kilépést. A piac tényleges nyitottsága ennek ellenére csak kismértékben nőtt, míg 2003-ban 0-ról 20%-ra bővült a szabad piac aránya, 2004-ben az arány csupán 25%-ra emelkedett – ugyanis a határkeresztező kapacitások és a szabadpiacon hozzáférhető versenyképes magyarországi erőművek kihasználása után a versenypiac kínálati oldalának bővülése elmaradt a (potenciális) keresleti bővüléstől. A piacnyitás a nagyobb fogyasztók egy része számára ugyan lehetőséget biztosított a közüzemi villamosenergia-árnál kedvezőbb ár elérésére, de a villamosenergia ára relatíve így is rontja a magyar gazdaság versenyképességét: az átlagos ár Magyarországon magasabb, mint az EU tagállamok többségében. A piacnyitás lassúsága, megtorpanása miatt a GVH 2004 márciusában ágazati vizsgálatot indított a villamosenergia piac jobb megértése, a verseny előtt álló akadályok feltérképezése céljából. Az ágazati vizsgálat első eredményeit várhatóan 2005. folyamán hozza nyilvánosságra a hivatal.

48. A villamosenergia piac után 2004-ben a földgázpiac is megnyílt: 2004. január 1-től valamennyi nem lakossági fogyasztó szabadon megvásárolhatja beszerzési forrását. Ez potenciálisan a teljes gázfogyasztás 69%-ának megfelelő piacnyitásra adott lehetőséget. A nagyfogyasztók döntő többsége nem élt a lehetőséggel, a fogyasztás 5,2%-a nyert kielégítést a szabadpiacról. A piac térnyerését akadályozta a nem versenypiaci, közüzemi fogyasztást kedvezményező szabályozás, és a nehézkes piacralépési szabályok. Távolról jelentősen korlátozza a valódi piaci folyamatokat, hogy Magyarországon – a hazai kitermelésű földgázon kívül – nagytömegben csak az orosz-belső ázsiai eredetű földgáz hozzáférhető, illetve versenyképes, az orosz gázpiac

viszont nem versenyző, a gázexport központosított. A MOL Rt. földgáz nagykereskedelmet, szállítást, illetve tárolást végző leányvállalatainak részleges eladására kiírt pályázaton az E.ON integrált energiaipari vállalkozás adta a legjobb ajánlatot, a tranzakciót versenyjogi szempontból az Európai Bizottság bírálja el.

49. Az EU-csatlakozás a vasúti piac részleges liberalizációját hozta magával: hatályba léptek azon jogszabályok, amelyek a **vasúti áruszállításban** résztvevő vállalatok működését, illetve a vasúti pályakapacitáshoz való hozzáférés szabályait és intézményrendszerét voltak hivatottak rendezni. A piacnyitás eredményeként már nyár elején három új vasúttársasággal (Floyd Kft., Magyar Magán Vasút Rt. és MÁV-Hajdú Kft.) bővült a magyar vasúti szektor. A menetvonalak vasúttársaságok részére történő elosztását – az illetékes pályavasút bevonásával – az állami tulajdonban álló Vasúti Pályakapacitás-elosztó Kft. végzi, majd az igénylő az infrastruktúra használatának részletes feltételeiről pályahasználati szerződést köt a pályavasúti társasággal. A piacra lépő vasúti társaságok működésük kezdetén számos – részben szabályozási következtetésből, részben a már korábban piacon lévő vállalatok magatartásából fakadó – nehézséggel szembesültek a piacon, amely a jogszabályi környezet további módosítását igényelheti. Az EU-csatlakozást követően a vasúti áru fuvarozás és a közúti áruszállítás közötti verseny tovább élesebbé vált, azonban a MÁV Rt. adatai szerint – az általános európai tendenciákkal ellentétben – a vasúttársaságnak sikerült pozícióit megőrizni, és az előző évhez képest árbevételeit még növelni is tudta. Az osztrák tranzit engedély korlátozások eltörlése miatt csökkent a kombinált RO-LA szállítási iránti kereslet, ennek következtében a területen árcsökkenés volt tapasztalható.

50. A közúti áruszállítás piacán az EU-csatlakozás jelentős változásokat hozott. A fuvarozók számára új piaci lehetőségek nyíltak a nemzetközi áruszállításban, hiszen a kétoldalú megállapodások által biztosított, korlátozott számban kiadható nemzetközi fuvarozási engedélyt felváltotta a korlátlan számban kiadható, az uniós tagállamok közötti szabad fuvarozásra feljogosító közösségi fuvarozási engedély. Ennek eredményeként számos, korábban csak a belföldi fuvarozásban tevé-

kenykedő vállalkozás bekapcsolódott a nemzetközi fuvarozásba, illetve a nemzetközi szállításban már korábban is érdekelt szolgáltatók közül sokan növelték kapacitásaikat. A határátlépés egyszerűsödése, időigényének csökkenése folytán a meglévő gépjárműpark szállítási képessége megnőtt. A fuvarozási lehetőségek bővülésére és a környező tagállamok fuvarozóinak piaci jelenétére is tekintettel a piaci kínálat jelentősen nőtt 2004 második felében, a verseny pedig tovább élesedett. A piacon a nagyobb tőkével és megrendelői bázissal rendelkező cégek tudták forgalmukat növelni; 2004-es teljesítménye alapján a szektor egyik meghatározó szereplőjévé nőtte ki magát a Waberer's Csoport, amely összefonódások révén is erősítette piaci helyzetét.

51. Az EU-csatlakozás a **közúti személyszállítás** piacán is elkerülhetetlenné tette a változásokat. A 2004 májusában hatályba lépett törvény² főszabályként a pályáztatáson és határozott idejű közszolgáltatási szerződéskötésen alapuló rendszert vezette be, amely a piacért folytatott szabályozott versenyt honosíthatja meg a közúti személyszállításban. A törvény a szolgáltató közszolgáltatási kötelezése mellett az ellátásért felelős (megrendelő) veszteségkiegyenlítési kötelezettségét írja elő, és átmeneti jelleggel 2004. december végéig adott határidőt a közszolgáltatási szerződések megkötésére, 2005-től léptetve életbe a pályázati rendszert.

52. A **légi közlekedésben** 2004 folyamán erőteljesen növekedett az ún. fapados társaságok forgalma, amely a beinduló árverseny révén jótékonyan hatott a nemzeti légitársaságok forgalmára is. A ferihegyi repülőtér működtető Budapest Airport Rt. az európai iparági átlagot jóval meghaladó mértékben, éves szinten közel 30%-kal növelte utasforgalmát (amely elsősorban a fapadosoknak köszönhető), és cargo forgalma is 20%-kal növekedett. A Malév Rt. helyzete a forgalombővülés ellenére továbbra is nehéz, a vállalat folyamatosan csődközeli állapotban van. A nagy társaságok mellett létező további (légi csomagszállítási, légi taxi, mezőgazdasági, vezetékelőzéssel, légi reklámmal foglalkozó) vállalkozások száma továbbra is több százra tehető, többségük a fennmaradásért küzd. Budapest-

Ferihegy nemzetközi közforgalmú repülőtér mellett az ország területén összesen tíz repülőtér áll időszakosan a nemzetközi forgalom rendelkezésére. Menetrendszerű nagygépes forgalom azonban továbbra is csak Ferihegyen zajlik. Debrecen és Sármellék, valamint az utóbbi időben Pér is jelentős forgalom-növekedést ért el, elsősorban az üzleti, illetve a turista charter járatok révén. A légi közlekedési verseny erősödése, az utasforgalom növekedése az idegenforgalomra is kedvezően hatott, így jelentős szerepet játszott abban, hogy Budapesten 2004-ben 20%-kal nőtt a külföldiek által eltöltött vendégéjszakák száma. A fapados járatokkal való megközelíthetőség részben a turistaforgalom elterelődését is eredményezhette, erre utalhat, hogy míg a Budapesten eltöltött vendégéjszakák száma nőtt, Budapesten kívül 9%-kal csökkent.

53. A **hitelintézeti piacokon** jelentős a verseny erősödésének lehetőségét hordozó változás, hogy az EU-csatlakozással jelentősen egyszerűsödött a magyar piacon történő fiókalapítás, illetőleg a határon átnyúló tevékenység végzése. Ennek eredményeképpen közel ötven külföldi hitelintézet jelentette be határon átnyúló (magyarországi) szolgáltatási szándékát. Ugyanakkor a tényleges szolgáltatási tevékenység hatása 2004-ben még nem volt érzékelhető, a fúziók következtében pedig a koncentráció erősödött: a hitelintézeti piac több mint 90%-át kitevő bankszektor eszközeinek több mint 75%-a a 10 legnagyobb bank kezében összpontosult. A szövetkezeti hitelintézetek közül a 10 legnagyobb piaci részesedése kismértékben szintén nőtt, most a szövetkezeti hitelintézeteken belül 20%. A vállalati termékek piacán a verseny erősnek mondható, ugyanakkor a lakossági termékek piacán mérsékeltebb, kevésbé intenzív – ez utóbbit a lakosság sajátos szempontjai (elérhetőség, hagyomány kiemelt jelentősége szemben a kamatkondíciókkal), illetve alacsony fogyasztói tudatossága magyarázza. A szektor jövedelmezősége nemzetközileg is kiemelkedő – az EU 15 régi és 10 új tagállamának bankszektorára jellemző jövedelmezőséget is jelentősen meghaladja. Ezt többek között a lakosság rugalmatlan kereslete, az állami kamattámogatások kiterjedt rendszere, valamint a hazai gazdasági szereplők növekvő eladósodása miatt bővülő hitelezési tevékenység magyarázhatja.

² 2004. évi XXXIII. törvény az autóbusszal végzett menetrend szerinti személyszállításról

54. A biztosítási piacok bővülése folytatódott, elsősorban a lakás- és gépkocsivásárlások, illetve a lakossági pénzügyi megtakarítások ismét megindult növekedésének köszönhetően. A biztosítók magas jövedelmezőségi szintet értek el, amit a kifizetések kisebb mértékű bővülése, illetve hatékonyság-javulás magyaráz, a verseny lényegében minden részpiacon erős. A biztosítási piacra történő belépési feltételek részben romlottak, mivel az uniós szabályoknak megfelelően jelentősen megnöttek a tőkekövetelmények. Ugyanakkor az EU tagság egyúttal megkönnyítette más tagországok vállalkozásai számára a Magyarországon történő szolgáltatást – ehhez az „egységes európai útlevél” rendszerében csak regisztrációra van szükség. A jelentős számú – több mint 80 – regisztráció ellenére a tényleges tevékenység 2004-ben még nem volt érezhető. A piaci koncentráció magas, az öt piacvezető biztosító az összesített biztosítási bevétel 76%-át koncentráta – ami enyhe csökkenést jelent. A kötelező gépjármű felelősségbiztosításnál novemberben élénk reklámhadjárat zajlott a gépjárműtulajdonosok megnyerésére. A tényleges szolgáltatóváltás a tavalyi kiemelkedő értékekhez hasonlóan 300 ezer körül alakult – ez azonban elmaradt a várakozásoktól, a verseny jóléti hatását csökkentette, hogy a biztosítók kevésbé összehasonlítható módon hirdették meg termékeiket.

55. A pénztári piacokon az általános növekedésen belül 2003-hoz hasonlóan dinamikus fejlődtek az egészségpénztárak. Ebben a más pénztártípusoknál későbbi indulás, a munkáltatói hozzájárulások valamint a befizetések igen széleskörű, várakozási idő nélküli felhasználhatósága játszott szerepet.

56. A gépjármű-kereskedelem területét érintő jelentős változás, hogy életbe lépett az a jogszabály, amely a márkakereskedői megállapodások mentesülésének új feltételeit tartalmazza.³ A jogszabály lehetővé teszi, hogy a kereskedőházak többféle márkát is árusítsanak, ugyanakkor a továbbiakban nem kötelező teljes körű szolgáltatás nyújtása: a szerviztevékenységre vagy az autóértékesítésre is szakosodhatnak a kereskedők.

³ 19/2004. (II.13.) Korm. rendelet a gépjármű ágazatban a vertikális megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alól való mentesítéséről

A jogszabály strukturális hatásai máris érezhetőek, a piac koncentrálódik, és a kisebb autókereskedések fokozatos kiszorulása várható a közeljövőben. A piacon egyelőre jelentős árverseny tapasztalható, ami egyrészt a márkakereskedőkkel szemben támasztott szigorúbb importőri feltételeknek, másrészt a gépjárművek iránti kereslet csökkenésének köszönhető.

1.1.2. Az üzleti döntéseken alapuló folyamatok

57. 2004-ben a magyar **vaskohászati** piac erősen koncentrálódott, lényegében az OAM Ózdi Acélművek Kft. kivételével valamennyi vaskohászati üzem (DAM Steel, Lőrinci Hengermű, FERROMARK) a Dunaferri, illetve új tulajdonosa, az ukrán-svájci Donbass-Duferco konzorcium tulajdonába került. A magyar vaskohászati ipar évek óta jelentős problémákkal küzd, a termelési költségek javát adó olcsó hazai energiahordozókra, illetve nyersanyagra nem támaszkodhat. A jobb beszerzési kapcsolatokkal rendelkező Donbass-Dufercoval kiépített kapcsolat növelheti a magyar termelőkapacitások kihasználtságát – a Donbass 2004 elején először a Dunaferri Dunai Vasműt, majd a Dunaferri keresztül a Dunaferriből korábban kivált jelentősebb üzemeket (Lőrinci Hengermű Kft., FERROMARK Kft.), illetve közvetve a felszámolás alatt álló miskolci-diósgyőri DAM Steel Rt. eszközeit szerezte meg.

58. Az **egészségügyi szolgáltatások** piacán 2004 során a kórháztvény⁴ alkotmánybíróági megsemmisítése ellenére is tovább folytatódott az ágazat privatizációja. A szolgáltatók számának emelkedése továbbra is megfigyelhető azokon a területeken, ahol már eddig is lehetőség nyílt a magántőke bevonására (különösen a foglalkozás-egészségügy terén, valamint az önkormányzati tulajdonú ellátó intézeteknél), kiélezett verseny azonban továbbra sem tapasztalható. Az önkormányzati tulajdonú kórházi intézmények üzemeltetése esetében a magántőke bevonására minden esetben pályázati úton került sor, az egészségügyi járóbeteg-ellátó szakrendelők privatizálását pedig a dolgozók tulajdonvásárlásával oldották meg számos helyen. 2004 végére a háziiorvosi praxisok

⁴ 2003. évi XLIII törvény az egészségügyi szolgáltatókról és az egészségügyi közszolgáltatások szervezéséről

működtetésének 92%-a, valamint a fogászati ellátók működtetési jogának 67%-a került magánkézbe, az esetek túlnyomó többségében azonban a felszerelések, a műszerek és az ingatlanok önkormányzati vagy állami tulajdonban maradtak. Az ellátásszervezésen alapuló egészségügyi reform terve meghiúsult, elmaradt az Irányított Betegellátási Rendszer országos kiterjesztése, valamint az ennek helyébe lépő, az ellátásszervezőkre épülő, Regionális Egészségügyi Tanácsokat bevonó decentralizált finanszírozási rendszer bevezetése is.

59. A nyomtatott sajtó piac napilap piaci szegmensén 2004 folyamán jelentősen megváltoztak a piaci viszonyok. A korábban csak megyei napilapok és magazinok kiadásával foglalkozó Axel Springer vállalatcsoport 2004 októberétől egy új országos terjesztésű napilappal jelent meg a piacon (Reggel). A Ringier Kiadó Kft. az év végén a Magyar Hírlap értékesítéséről döntött, amely részben a szerkesztőség korábbi tagjai által alapított A Pont MH Kiadói Kft. tulajdonába került. 2004 végén tulajdonost váltott a Népszava is, kiadói jogait a Vasárnapi Híreket megjelentető VH Kft. vásárolta meg. Továbbra sem zárult le ugyanakkor a Népszabadság Rt. feletti irányításszerzés kérdése, tekintettel arra, hogy a Fővárosi Bíróság új eljárásra utasította a GVH-t a felvásárlás engedélyezésének megítélésében. A nyomtatott sajtó piacát továbbra is az éles verseny jellemzi, amelyet az is jelez, hogy számos bejelentés érkezik, amelyben a versenytársak egymás hasonló sajtótermékeinek fogyasztó-megtévesztő voltát valószínűsítik, általában hasonló külső megjelenésük, egymás ellen folytatott negatív kampányuk, vagy piaci befolyásuk megtévesztést keltő meghatározása miatt.

60. A kiskereskedelmi forgalom növekedési üteme 2004-ben az előző évekhez képest némileg csökkent, az év egészében 2-3%-os volt. A kiskereskedelmi üzlethálózat, bár csekély mértékben, de továbbra is bővül, struktúrája azonban némileg átalakult. Az élelmiszer-jellegű vegyesüzletek száma jelentősen csökkent (elsősorban egyéni vállalkozók kilépése következtében), míg a könyv, újság, papír, bútor, építőanyag és iparcikk-jellegű vegyes üzletek száma számottevően nőtt. A vásárlási szokások átrendeződése következtében tovább bővült a hipermarketek és a szakáruházak (elsősorban a barkács és az építőanyag szektorban)

szerepe, amely részben annak tulajdonítható, hogy 2004-ben 12-vel bővült, így az év végére 76-ra növekedett a nagy alapterületű hipermarketek száma. Tovább folytatódott a kereskedelmi márkás termékek térnyerése, amelyek a fogyasztási cikkek piacának már 15%-át teszik ki. Az élelmiszer-kiskereskedelem területén a 2004. év egyik legjelentősebb eseménye a német Lidl diszkont áruházlánc megjelenése volt, melynek valós piaci hatását egyelőre nehéz megbecsülni. A ruházati cikkek forgalma⁵ az előző évhez képest tovább nőtt, a kereskedelem struktúrája ugyanakkor jelentősen átrendeződött. A ruházati szakboltok piaci részesedése mintegy 5 százalékponttal visszaesett, azonban 24%-kal még így is piacvezetőnek mondhatják magukat. Az utcai árus-piac szegmens piaci részesedése hasonló mértékben csökkent, amely elsősorban a „távolkeleti” boltok mindent elsöprő növekedési ütemének köszönhető (jelenlegi piaci részesedésük mintegy 15%-os). A hipermarketek térnyerése a ruházati piacon egyelőre leállni látszik, részesedésük 8% körül stabilizálódott. 2004 folyamán egy új bolti forma (az ún. factory outlet) is megjelent a piacon, amely az árverseny fokozódásával járhat a jövőben. A háztartási gépek, audiovizuális termékek piacán igen élénk a verseny, a nagyméretű szakáruházak támasztotta verseny következtében a kisebb szereplők fokozatos kilépése várható (Keravill Rt.). Az üzemanyag-kiskereskedelemben jelentős szerkezeti változásra nem került sor, azonban a jövőben jelentős kihívást és fokozódó árversenyt jelenthet a piac szereplői számára a hipermarketek saját töltőállomásainak megnyitása. Jelenleg még csupán tucatnyi töltőállomás üzemel a piacon, azonban a tervezett nyitások a piac átrendeződését eredményezhetik, elsősorban az ún. fehér kutak kárára.

61. A vezetékes távbeszélő szolgáltatási piacon a verseny enyhe erősödése volt megfigyelhető. Az üzleti előfizetőknek kínált szolgáltatások

⁵ 2004 folyamán a GVH piackutatási felmérést készített a GfK Hungária Piackutató Intézettel a ruházati ipar helyzetéről, piaci kilátásairól, a kereskedelemmel való kapcsolatrendszeréről. E felmérés arra irányítja rá a figyelmet, hogy az iparág nehéz helyzetében az államtól elsősorban az importra vonatkozó adó- és vámfizetési kötelezettségek érvényesítését, illetve az adó- és járulékkerhek csökkentése révén a munkaerőköltségek csökkenését várják. A válaszadók a kereskedelem vevői erejével kapcsolatos problémáikat ezeknél a gondoknál kisebbnek értékelték.

piacán az alternatív távközlési szolgáltatók képesek voltak – elsősorban a számhordozhatóság révén, és viszonylag csekély mértékben – terjeszkedni, a lakossági szolgáltatások terén a szolgáltató-választás keretében nyújtott ajánlatokkal pedig egy új piaci szereplő (a svéd Tele2) jelent meg, és kétszázezernél több előfizetőt gyűjtött. Az Internet-alapú nemzetközi telefonszolgáltatást nyújtó szolgáltatók megjelenésével az utóbbi években zuhantak a frekvenciátalibb hívásirányokba (pl. az Európai Unió országai, USA, Ausztrália) történő telefonálás költségei, a korábbi ár töredékéért, néha a Magyarországon belüli hívásnál is olcsóbban lehet külföldre telefonálni. Az alternatív távközlési szolgáltatók ugyanakkor a helyi vezetékes távbeszélő szolgáltatók és a mobilszolgáltatók vonatkozásában továbbra is sérelmezték az általuk túl magasnak tartott összekapcsolási díjakat, valamint az összekapcsolási szerződések egyéb kedvezőtlen feltételeit. Az ezzel kapcsolatos panaszokat a GVH is vizsgálta/vizsgálja (ld. alább), de alapvetően nem a szabályozási területre tartozó összekapcsolási díjak mértékének vonatkozásában. A legnagyobb vezetékes szolgáltató, a Matáv Rt. szolgáltató-választás keretében nyújtott ajánlataival megjelent a többi vezetékes távbeszélő szolgáltató területén. A piacon némi konszolidációt jelent, hogy összeolvadt az egyik helyi vezetékes távbeszélő szolgáltató, a Hungarotel Rt. a legnagyobb alternatív szolgáltatóval, a PanTel Rt.-vel, amely összeolvadás a nagyobb méret és a különböző, egymást kiegészítő szolgáltatási portfólió ötvözése miatt egy hatékonyabb versenytársat hozott létre. Részben a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) által kikényszerített kedvezőbb tarifák folytán, megkötötték az első helyi hurok igénybevételeire vonatkozó szerződést (a GTS-Datanet a Matávval), ennek hatása azonban 2004-ben még nem volt érezhető. A vezetékes analóg telefonvonalra előfizetők száma továbbra is csökkenő tendenciát mutatott, de az ISDN vonalak száma lényegében stagnált (ez főként az üzleti előfizetéseket érinti). Ennek következtében a vezetékes szolgáltatóknak továbbra is ügyfeleik megtartására kellett törekedniük, ami a mobil szolgáltatók által teremtett kihívás mellett a legnagyobb vezetékes műsorelosztó szolgáltató, a UPC kábeles telefon-szolgáltatásának budapesti bevezetése miatt kiváltott versenyhatásnak is köszönhető.

62. A mobilszolgáltatások területén a verseny továbbra is élénk. A mobil piacon a penetráció elérte a 85%-ot, azonban az előző évekhez képest a növekedés üteme jelentősen lassult. A számhordozhatóság bevezetése az előfizetők szolgáltatók közötti mozgására a vártnál kisebb hatást gyakorolt, azonban az árverseny erősödését eredményezte. A szolgáltatók közötti élénkülő verseny az agresszív reklámkampányokban is megnyilvánult, amelyek következtében a GVH gyakran a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása miatt volt kénytelen eljárásokat indítani. 2004 végének jelentős eseménye volt a harmadik generációs mobilszolgáltatások (UMTS) nyújtásához szükséges frekvenciák megszerzésére kiírt tender elbírálása, melynek eredményeképpen a későbbiekben mindhárom piacon lévő mobilszolgáltató jogosult lesz az új technológia kiépítésére.

63. Az Internet szolgáltatások piacán a széles-sávú (ADSL alapú illetve kábeles) szolgáltatások gyorsuló terjedése tapasztalható, míg a keskeny-sávú szolgáltatások súlya folyamatosan csökken (az új hírközlési törvény⁶ által lehetővé tett általányszéles sávú nagykereskedelmi hozzáférés nem hozott átütő sikert). Az eltérő technológiai megoldások közötti verseny fokozódása az Internet szolgáltatások piacán különösen azóta szembetűnő, amióta az UPC megindította hangszolgáltatását is, ezzel lehetővé téve a hagyományos telefonvonalak akár teljes mellőzését. A piac szerkezete is változott némiképpen azzal, hogy az Euroweb és az Elender Rt. összefonódása révén egy tőkeerősebb és hatékonyabb vállalkozás jött létre a piacon.

64. A kábeltelevízió (vezetékes műsorelosztás) szolgáltatás piacán 2004 folyamán csak kisebb szerkezetváltozás történt: a MatávkábelTV Kft. megvásárolta a gödi városi kábelszolgáltatót. Jelentős fejlemény ugyanakkor, hogy a kábelszolgáltatók az Internet piac mellett kezdenek a hangszolgáltatási piacon is terjeszkedni. Ennek előfutáraként még a 2003-as év végén érkezett a GVH-hoz két olyan fúziós kérelem, ahol a Matáv Rt. kívánt felvásárolni két kisebb kábeltelevíziós hálózatot⁷. A fúziók jelentőségét az adja, hogy a kábeltelevíziós infrastruktúra egyre inkább a vezetékes távbeszélő

⁶ 2003. évi C. törvény az elektronikus hírközlésről

⁷ Vj-109/2003. és Vj-110/2003. sz. eljárások

hálózati infrastruktúra reális alternatívájává fejlődik, így mind a szélessávú Internet szolgáltatások, mind a hangszolgáltatások tekintetében ténylegesen is alternatív platformot teremthet a fogyasztók számára. A tervezett fúziók így éppen ezt az ígéretesen fejlődő versenyt gátolhatták volna, ezért a Versenytanács előzetes álláspontjában a fúziók megtiltását helyezte kilátásba. A Matáv Rt. a kérelmeket az eljárások végkifejletében visszavonta. A Versenytanács aggályait látszik igazolni, hogy időközben – a TVNetwork Rt. korábbi elszigeteltnek tűnő kezdeményezése után – 2004-ben az UPC is megkezdte hangszolgáltatása nyújtását (először csak Budapesten, majd a jövőben várhatóan néhány nagyobb városban is), az év végén pedig újabb szolgáltatók kezdték hirdetni a telefon-szolgáltatás közeli bevezetését (pl. az EMKTV vagy a FiberNet – utóbbi esetében a tényleges bevezetés időpontja bizonytalannak tűnik).

1.2. A versenyszabályozás jogi hátterének változásai

65. A jogszabályi környezet jelentős változását hozta 2004-ben az EU-csatlakozás. A csatlakozást megelőzően, az év első négy hónapjában még hatályban lévő Európai Megállapodás a versenyjog terén is harmonizációs kötelezettséget írt elő Magyarország számára. Ezért az év elején sor került két csoportmentesítő kormányrendelet elfogadására a biztosítási megállapodások egyes csoportjainak⁸, és a gépjármű forgalmazásban a vertikális megállapodások egyes csoportjainak⁹ a versenykorlátozás tilalma alól való mentesítéséről. Ezekkel csaknem teljessé vált a magyar versenyjognak az Európai Megállapodás¹⁰ alapján vállalt harmonizációja. A Bizottság 2004 áprilisában kiadott, a technológia-átadási megállapodásokra vonatkozó csoportmentesítő rendeletének átvételéről a versenytörvény soron következő módosítá-

sa után célszerű dönteni. Az azonos tárgyú magyar kormányrendelet 1999 júniusa óta hatályos.

66. Az EU-csatlakozást követően Magyarországnak, az Európai Megállapodás alapján fennálló szoros jogközelítési kötelezettsége megszűnt, és helyébe a tagállami körülmények között a jogközelítési célszerűség lépett. Ez azt jelenti, hogy amennyiben másirányú nemzeti érdekek nem indokolják, a jövőben sem célszerű jelentősen eltérni a hatályos európai szabályoktól. A csatlakozással ugyanis a közösségi szabályok is közvetlenül vonatkoznak a vállalkozásoknak a versenyt Magyarországon is érintő bizonyos magatartásaira. A jogbiztonságot továbbra is az szolgálja, ha a nemzeti és az európai normák nem térnek el indokolatlanul egymástól – a vállalkozások az egyik normarendhez való igazodás révén mintegy automatikusan teljesítik a másik szabályrend követelményeit is.

67. A versenyszabályozás jogi hátterének alakulását jelentősen befolyásolta az évközi csatlakozás mellett, hogy az EU bővülésével egyidejűleg került sor a közösségi versenyjog eljárási szabályainak reformjára. Ennek egyik eleme a közösségi versenyjog alkalmazásának decentralizálása, amelynek következtében a tagállami versenyhatóságok – és így köztük a GVH is – kötelesek a közösségi versenyjogot alkalmazni minden olyan versenykorlátozó megállapodásra és erőfölényes visszaélésre, amelyek alkalmasak a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására. Emellett azonban lehetőség van ugyanezen ügyekben a hazai versenytörvény párhuzamos alkalmazására is. Az EU csatlakozás miatt módosultak a vállalkozások összefonódására vonatkozó szabályok is. A fúziókontroll közösségi szabályozásának értelmében nem kell a tagállami versenyhatóságokhoz bejelenteni azokat az összefonódásokat, amelyek bár elvileg bejelentés-kötelezettek lennének a nemzeti versenyjog alapján, egyidejűleg bejelentés-kötelezettek a közösségi fúziós rendelet alapján is.

68. 2004. május 1-jén, azaz a csatlakozás időpontjával egyidejűleg hatályát veszítette az Európai Megállapodás versenyjogi rendelkezéseinek végrehajtását szolgáló 2002. évi X. törvény¹¹, valamint az ahhoz kapcsolódó 39/2002. (III. 12.) Korm. rendelet¹², és hatályba léptek a versenytör-

⁸ 18/2004. (II. 13.) Korm. rendelet a biztosítási megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alól történő mentesítéséről

⁹ 19/2004. (II. 13.) Korm. rendelet a gépjármű ágazatban a vertikális megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alól való mentesítéséről

¹⁰ 1994. évi I. törvény a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás kihirdetéséről

vényt módosító 2003. évi XXXI. törvény¹³ előírásai. A módosítás alapvetően a versenytörvény eljárási szabályait érinti – ezek révén a GVH eleget tud tenni mindazon követelményeknek, amelyeket a tagállami versenyhatóságokkal szemben a közösségi versenyjog támaszt. A módosítás lényegesebb elemei: (1) kiterjeszti a versenytörvény hatályát, amennyiben annak eljárási szabályait kell követni az EK-Szerződés 81. és 82. cikkeinek alkalmazása során is; (2) részletes szabályokat fogalmaz meg az együttműködés kereteire és mikéntjére a Bizottság Verseny Főigazgatóságából és a tagállamok versenyhatóságaiból álló ECN-en belül¹⁴ (3) részletezi az eljárási tennivalókat arra az esetre, amikor a GVH a Bizottság eljárását helyszíni vizsgálat során bírósági engedély beszerzésével segíti, illetve amikor a Bizottság vagy az ECN-hálózat bármely más tagja kérésére vizsgálati cselekményt folytat magyar honosságú vállalatnál; (4) szabályozza a közösségi eljárási szabályok által bevezetett tagállami versenyhatóság – tagállami bíróság viszonyrendszerét (amicus curiae rendszer működtetése).

69. A GVH elnöke a Versenytanács elnökével közösen a hivatal jogalkalmazási gyakorlatát ismertető közleményt adott ki a kartellek feltárását segítő, 2003-ban meghirdetett engedékenységi politika feltételeinek átmeneti könnyítéséről. A könnyítés célja az volt, hogy a kartellekkel terhelt piacok szereplői az EU-csatlakozás után nagyobb számban hagyjanak fel jogsértő magatartásukkal. Az 1/2004. közlemény a 2004. május 1-je előtt kötött tiltott versenykorlátozó megállapodásokra nézve a koráb-

binál nagyobb mértékű bírság csökkentést helyezett kilátásba a 2004. október 1-ig jelentkező piaci szereplők számára, egyebekben azonban a korábban is meghirdetett engedékenységi politika elemeit tartalmazta.

70. A GVH többek között azért alkalmazta az átmeneti könnyítést, hogy „kedvet csináljon” az engedékenységi politikában történő részvételhez, mivel az eredeti engedékenységi politika iránti érdeklődés a vállalkozások részéről mérsékelt volt. (Mindössze öt olyan kérelem érkezett a hivatalhoz, amely alapján eljárás indult.) Sajnos a tapasztalatok alapján elmondható, hogy az átmeneti könnyítés nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, hiszen a kedvezményes időszakban egyetlen kérelem érkezett a GVH-hoz, amely egy már folyamatban lévő ügyben tárt fel további információkat a hivatal vizsgálói számára. A vállalkozások és a jogi képviselőket ellátó ügyvédi szakma részéről olyan visszajelzések érkeztek a GVH-hoz, amelyek egyértelműsítették, hogy az engedékenységi politikában való részvétel vonzó lenne a jogsértő vállalkozások egy része számára, a részvételtől mégis elriasztja őket a közbeszerzési törvény¹⁵ egyik előírása, a jövőbeli közbeszerzési eljárásokból való kizárás lehetősége. A GVH engedékenységi politikájában való részvétel előnyeit ugyanis messze meghaladják a későbbi közbeszerzési eljárásokból való kizárlás hátrányai a jogsértő vállalkozások számára. Így az engedékenységi politika, amely számos jogrendszerben bizonyította hatásosságát és több országban a kartellek leplezését és a jogsértők szankcionálását segítő első számú bizonyítékszerzési eszközzé vált, Magyarországon jóval szerényebb mértékben volt képes segíteni a GVH kartellfelderítő munkáját.

71. A GVH honlapján közzétételre került a fogyasztói döntéseket tisztességtelenül befolyásoló ügyekben kiszabható bírság összegéről szóló közlemény tervezet, melyet a beérkezett vélemények felhasználásával véglegesen a téma szakértői.

72. 2004-ben a versenyjog területét versenypolitikai szempontból jelentős alkotmánybírói határozat nem érintette.

¹¹ 2002. évi X. törvény a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló Európai Megállapodás 62. Cikke (3) bekezdésén alapuló, a Társulási Tanács 2/96. számú verseny végrehajtási szabályokról szóló határozata helyébe lépő 1/02. számú társulási tanácsi határozat kihirdetéséről

¹² 39/2002. (III. 12.) Korm. rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló Európai Megállapodás 62. Cikke (3) bekezdésén alapuló, a Társulási Tanács 2/96. számú verseny végrehajtási szabályokról szóló határozata helyébe lépő, a 2002. évi X. törvénnyel kihirdetett 1/02. számú társulási tanácsi határozata Függelékében felsorolt közösségi szabályok kihirdetéséről

¹³ 2003. évi XXXI. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény módosításáról

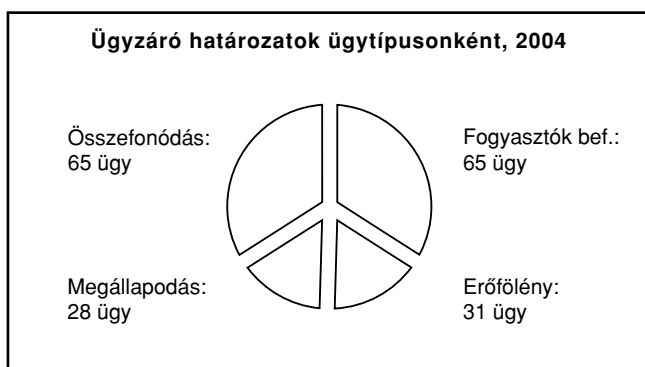
¹⁴ ECN – European Competition Network (Európai Verseny Hálózat)

¹⁵ 2003. évi CXXIX. törvény a közbeszerzésekről

II. ELJÁRÁSOK

73. A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) eljárásai kérelemre vagy hivatalból indulnak. Kérelemre indul az eljárás ha az ügyfelek közötti megállapodás versenytörvény szerinti minősítését, vagy amikor a közöttük tervezett összefonódás engedélyezését kérik a hivataltól. Hivatalból indulnak az eljárások a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása, tiltott versenykorlátozó megállapodás és az erőfölénnyel való visszaélés gyanúja esetén. Ugyancsak indítható eljárás hivatalból, ha az eljárás kérelmezésének lett volna helye, de azt elmulasztották. A hivatalbóli eljárások a GVH észlelése alapján indulnak, ideértve a bejelentést, esetleges ágazati vizsgálat tapasztalatait, az engedékenységi politika keretében érkezett kérelmet, vagy az ECN¹⁶ keretében történő ügyátvételt is.

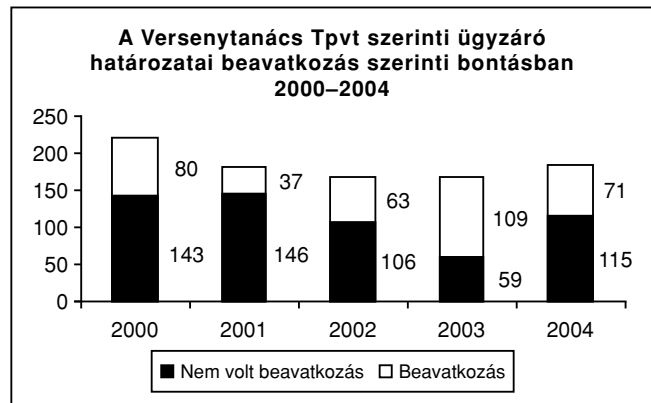
74. A GVH 2004-ban 187 versenyfelügyeleti eljárást folytatott le, ebből egy ügy már a vizsgálói szakban lezárásra került, mert a felek visszavonták az összefonódás engedélyezésére irányuló kérelmüket, és 186 zárult versenytanácsai határozattal¹⁷. A versenytanácsai határozatok közül 63 a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 121 pedig antitröszt (vagyis a verseny korlátozásával, illetve a korlátozott versenyhez kötődő visszaéléssel kapcsolatos) ügy volt, illetve két esetben az ügy mind a fogyasztók tisztességtelen befolyásolásával, mind antitröszttel kapcsolatos volt.

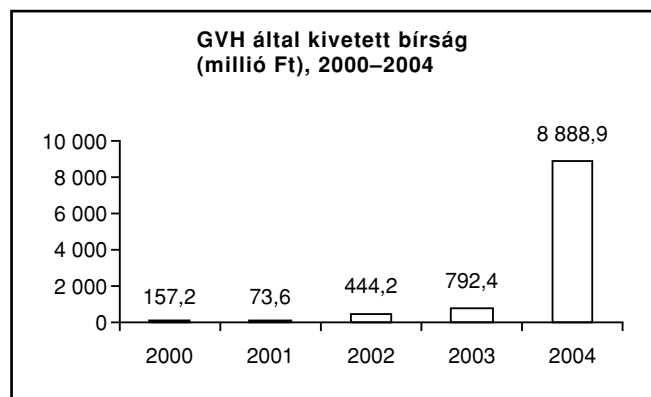
¹⁶ ECN – European Competition Network (Európai Verseny Hálózat)

¹⁷ A 186 ügy közül háromban két ügytípust érintően (két esetben fogyasztók tisztességtelen befolyásolása és erőfölénnyel való visszaélés egy esetben erőfölénnyel való visszaélés és versenykorlátozó megállapodás kapcsán) is vizsgálódott a versenytanács, így az ügytípusonként számított ügyszám-összeg 189 – ez jelenik meg a kördiagramon is.

75. Jelentősen nőtt a fogyasztói döntésekkel kapcsolatos döntések, illetve az antitröszt ügyeken belül a versenykorlátozó megállapodás tilalmába ütköző ügyek száma. Az összes versenytanácsai döntéssel zárult eljárásból 71 indult kérelemre, 115 pedig hivatalból. A GVH versenyfelügyeleti beavatkozásainak száma 71-re nőtt (2003-ban 59 volt). 50 esetben fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 21 esetben antitröszt ügyben került sor beavatkozásra.

76. A GVH Versenytanácsa ügyzáró határozatában 48 esetben, összesen 8 888,9 M Ft értékben szabott ki bírságot – ez messze kiemelkedik a korábbi évek bírságai közül (2003-ban 40 alkalommal 792,4 M Ft, 2002-ben 40 esetben 444,15 M Ft került kivetésre). Ez a bírságösszeg tartalmazza az összefonódás iránti kérelem elmulasztása miatt kivetett bírságot is, ez 4,8 M Ft-ot tett ki.

77. A kiugróan magas bírságösszeg javarészt egy konkrét eljáráshoz, a 7 043 M Ft-os bírságkiszabással záródó Vj-27/2003-as autópályakartell ügyszámhoz köthető. Az ügyek szükségszerű egyediségéből fakadóan a továbbiakban nem feltétlenül várható hasonlóan magas bírságösszeg. Ugyanakkor az autópályakartellről eltekintve is rekordösszegű bírság kiszabására került sor. Ez részben olyan tartós

folyamatoknak tudható be, mint a versenykorlátozó (kartell) megállapodásokkal szembeni keményebb fellépés és a fogyasztók tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos ügyekben mutatott aktivitás. A versenykorlátozó megállapodásos ügyekben kivetett bírság 8 397,68 M Ft (2003-ban 638,5 M Ft), a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása kapcsán kivetett bírság 321,45 M Ft (2003-ban 90 M Ft) volt.

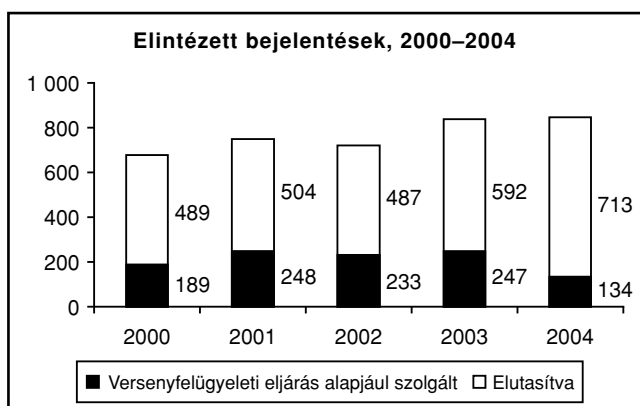
78. A Versenytanács 2004-ben öt esetben rendelt el szünetelést a jogsértés csekély súlyára, valamint arra tekintettel, hogy a jogsértő vállalkozás vállalta a jogsértés megszüntetését és az abból eredő károk gyors és hatékony jóvátételét. Az eljárás a szüneteltetett ügyek mindegyikében – az utóvizsgálatot követően – megszüntetéssel zárult, mivel az eljárást kiváltó okok megszűntek, és megnyugtató, a versenyjog megsértését orvosló megoldás született. A szüneteltetési ügyek fontos részét képezik a GVH tevékenységének azzal, hogy úgy számolják fel a törvénybe ütközést, hogy a vállalkozások maguk vállalják a jogsértő magatartás abbahagyását. Ez a verseny szempontjából ugyanolyan jelentőségű, mint a jogsértés szankcionálása, mivel megtörténik a törvénybe ütköző magatartás megszüntetése. 2004-ben három fogyasztó megtévesztéses, egy erőfölénnyel való visszaéléssel és egy versenykorlátozó megállapodással kapcsolatos ügyben került sor szüneteltetésre, a kifogásolt magatartást megszüntették (hátrányosan érintett fogyasztók kártalanítása, megtévesztő csomagolás megsemmisítése, rosszul megjelentetett információk helyesen való megjelentetése, az erőfölényes esetben a fogyasztói igények felmérése és figyelembevétele, a megállapodásos ügyben a továbbadási ár rögzítésének kivétele a szerződésből).

79. Az alábbiakban részletes bemutatásra kerülnek a bejelentések és a versenyfelügyeleti eljárások tapasztalatai. A beszámoló nem említi meg külön minden határozatot, de a jogsértést megállapító – marasztaló, illetve szünetelést elrendelő – eljárások főbb adatait a melléklet tartalmazza. Az ügyek közül azok kerülnek kifejtésre, amelyekben a jogalkalmazás tanulságai elvi jelentőségűnek tekinthetők, vagy amelyek tipikus, visszatérő, esetleg új piaci jelenségeket, anomáliákat mutatnak. Ebből a szempontból nemcsak a jogsértést megállapító határozatokat tartja a GVH figyelemre méltónak, hanem sok esetben a megszüntetéssel záruló eljárásokat is.

2.1.1. Bejelentések

80. A bejelentés a versenytörvény által nevesített sajátos jogintézmény, mely a versenyfelügyeleti eljárás megindításának megalapozását, indoklásának vizsgálatát szolgálja. A GVH vizsgálóinak 60 nap¹⁸ áll rendelkezésükre annak elbírálására, hogy adott bejelentésben sérelmezett magatartással összefüggésben indokolt-e vizsgálat elrendelése, azonban a gyakorlatban ennél rövidebb idő alatt döntenek a versenyfelügyeleti eljárás megindításáról. A versenyfelügyeleti eljárás kérelemre vagy hivatalból indulhat; az utóbbi esetben akkor van lehetőség az eljárás megindítására, ha olyan magatartás vagy tevékenység jut a GVH tudomására, amely a versenytörvény rendelkezéseit sértheti, feltéve, hogy az eljárás a GVH hatáskörébe tartozik és a közérdek védelme érdekében szükséges az eljárás lefolytatása. A fentieknek megfelelően a bejelentés tehát a GVH tudomásszerzésének, észlelésének egyik formája, egy sajátos információforrás, amelyre a versenytörvény – a bejelentő érdekeinek, speciális eljárási helyzetének figyelembe vétele érdekében is – külön rendelkezéseket tartalmaz. A bejelentések esetében tehát a vizsgáló részben mérlegelése, részben a törvényben pontosan meghatározott objektív ismérvek alapján hozza meg fenti döntését.

81. 2004-ben – a 2003-hoz képest 2%-kal több – 847 bejelentéssel kapcsolatban hozott döntést a GVH, azaz rendelkezett a versenyfelügyeleti eljárás hivatalból történő megindításáról, avagy annak mellőzéséről.

¹⁸ Mely határidő egyszer 60 nappal meghosszabbítható.

82. A 2004-ben benyújtott bejelentések nagy része továbbra is magánszemélyektől érkezett, azonban e bejelentések egy része az egyes közigazgatási szervektől – az előző évek gyakorlatának megfelelően jellemzően a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőségtől (FVF) és területi szerveitől – való áttétel révén jutott a GVH tudomására. Míg 2003-ban a bejelentések 5%-a érkezett a GVH honlapján közzétett, a bejelentések elektronikus fogadására létrehozott e-mail címre¹⁹, addig 2004-ben már a bejelentések 16%-át nyújtották be a bejelentők elektronikus úton.

83. A 2004-ben elbírált bejelentések – 2003-hoz képest 15%-kal nagyobb részét – közel 85%-át, 713 bejelentést utasított el jogerősen a GVH, amelynek jelentős részét továbbra is azok a bejelentések alkotják, melyek a versenytörvény tárgyi hatálya alá nem tartozó magatartásokat kifogásoltak. A bejelentések megközelítőleg 16%-a (134) nyomán 97 versenyfelügyeleti eljárás indult oly módon, hogy esetenként több bejelentés – pl. azonos tényállás, vagy azonos vállalkozás okán – egy eljárásban történő összevonására került sor. A bejelentések alapján 2004-ben megindított versenyfelügyeleti eljárások többsége (60 ügy) továbbra is a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmába ütköző magatartásokkal függött össze, jelentős részük (26 ügy) kapcsolódott az erőfölénnyel való visszaélés tilalma ellenére megvalósított piaci magatartásokhoz, míg a GVH a 2003. évinél háromszor több, 11 esetben figyelt fel versenykorlátozó megállapodás lehetőségére bejelentői beadvány alapján.

84. A bejelentők által leginkább sérelmezett magatartások továbbra is a hírközlési szolgáltatók, azon belül elsősorban a kábeltelevíziós szolgáltatók díj-emeléssel, programcsomag-összeállítással, illetve egyéb szerződéses kikötések alkalmazásával kapcsolatos magatartásai voltak, de változatlanul nagyszámú bejelentés érintette a vállalkozások hirdetési és reklámtevékenységét.

85. Azon döntések ellen, amelyek esetében a bejelentés nyomán a vizsgáló nem tartotta indokoltnak a versenyfelügyeleti eljárás megindítását, a bejelentők 135 esetben nyújtottak be jogorvoslati kérelmet a Versenytanácsához, mely ezeket 12

esetben elfogadta, 123 esetben pedig – helyt adva a vizsgálói határozatnak – elutasította. A jogorvoslati kérelmet elutasító versenytanácsi döntéssel szemben 18 esetben nyújtottak be közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatára irányuló jogorvoslati kérelmet a Fővárosi Bírósághoz, mely bírói fórum négy esetben adott helyt a bejelentő jogorvoslati kérelmének, míg a fennmaradó 14 esetben – megerősítve a Versenytanács állásfoglalását – elutasította azt.

86. Azon bejelentéseket, amelyek elintézésére a GVH hatáskörrel nem rendelkezik, átteszi az azok elbírálására hatáskörrel rendelkező hatósághoz a bejelentő e tényről történő egyidejű értesítése mellett. 2004-ben a 2003. évihez (42) képest jelentősen több (58) – jellemzően az FVF és területi szerveihez, a Nemzeti Hírközlési Hatósághoz (NHH), valamint a Magyar Energia Hivatalhoz (MEH) történő – áttételről határozott a GVH.

2.1.2. A közösségi jog alkalmazásával kapcsolatos koordináció

87. Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozása következményeként a magyar jog részét képező versenytörvény alkalmazásán túlmenően a GVH a közösségi versenyszabályok alkalmazásával összefüggő feladatokat is végrehajt. A GVH-nak joga és kötelessége a közösségi versenyszabályok magyarországi alkalmazása, vagyis a közösségi versenyjog alapján is indíthat eljárást és hozhat határozatot – erről a beszámoló 2.2. Versenyfelügyeleti eljárások c. részében, a versenytörvény alapján indult ügyekkel együtt található információ, 2004-ben azonban a négy közösségi jog alapján indult versenyfelügyeleti eljárás közül még egy sem zárult le. A GVH egyéb, közösségi jog-alkalmazással kapcsolatos feladatok ismertetésére alább kerül sor. Az EU csatlakozással egyidejűleg, 2004. május 1-től léptek hatályba a versenytörvényt módosító 2003. évi XXXI. törvény azon rendelkezései, amelyek a GVH, mint tagállami versenyhatóság az Európai Közösségek Bizottsága Verseny Főigazgatóságából és a tagállamok versenyhatóságaiból álló ECN-en belüli együttműködésére vonatkoznak.

88. Az ECN-en belüli együttműködés révén a GVH közvetlen és naprakész tájékoztatást kap a Bizottság és a többi tagállam által indított ügyekről, illetve ad saját ügyeiről.

¹⁹ bejelentes@gvh.hu

89. A kölcsönös tájékoztatás révén az ECN együttműködés keretei lehetőséget adnak arra, hogy egy tagállami versenyhatóság által indított ügyben egy másik tagállam versenyhatósága – érintettségének fennállása esetén – szintén eljárást indítson. Arra is lehetőség van, hogy egy eredetileg a GVH által indított ügyben a jogsértés vizsgálatának egy részét a Bizottság átvegye, ha a GVH által a közösségi jog alapján is eljárás alá vont vállalkozás ellen párhuzamosan a Bizottság is folytatott eljárást hasonló ügyben. 2004-ben a GVH nem indított más tagállami hatóságokkal párhuzamosan eljárást, ugyanakkor a Bizottság egy esetben átvette a GVH által indított ügyben a jogsértés vizsgálatának egy részét.²⁰

90. Az EU csatlakozást követően az összefonódásokkal kapcsolatban megszűnt a vállalkozásoknak az a kötelezettsége, hogy a GVH-tól is kérjék azon összefonódások jóváhagyását, amelyeket egyébként a közösségi fúziós rendelet alapján a Bizottsághoz kell bejelenteni. Ilyen esetekben Bizottság Verseny Főigazgatósága minden esetben tájékoztatja a GVH-t, mint tagállami versenyhatóságot, a hozzá érkezett fúziós kérelmekről. A GVH ezután véleményezheti az összefonódást a magyar piaci hatásokat illetően, valamint, ha a piaci hatások a magyar piacra összpontosulnak, jelezze azt a szándékát, hogy szeretné átvenni az ügy elbírálását a Bizottságtól. 2004-ben nem került sor ügy GVH részéről történő átkérésére.

91. A közösségi fúziós rendelet alapján lehetőség van arra is, hogy egyszerűsített információszolgáltatás alapján a vállalkozások maguk kezdeményezzék a Bizottságnál az ügy átadását a GVH-hoz vagy a GVH-tól a Bizottsághoz. A Bizottság e kezdeményezéseket is megküldi valamennyi tagállami versenyhatóságnak véleményezésre. 2004-ben egyetlen közösségi dimenziójú összefonódás esetében sem éltek a vállalkozások e lehetőséggel.

92. A csatlakozással a GVH tagja lett az Európai Bizottság mellett működő, a tagállamok versenyhatóságaiból álló – a fúziók, illetve a versenykorlátozó megállapodások és erőfölényes ügyek területéhez kapcsolódó – két tanácsadó bizottságnak is. 2004 folyamán a GVH a tanácsadó bizottságok keretében 36 határozat- és jogszabály tervezetet véleményezett.

²⁰ Folyamatban lévő ügy. A GVH folyamatban lévő ügyekről nem hoz nyilvánosságra adatot.

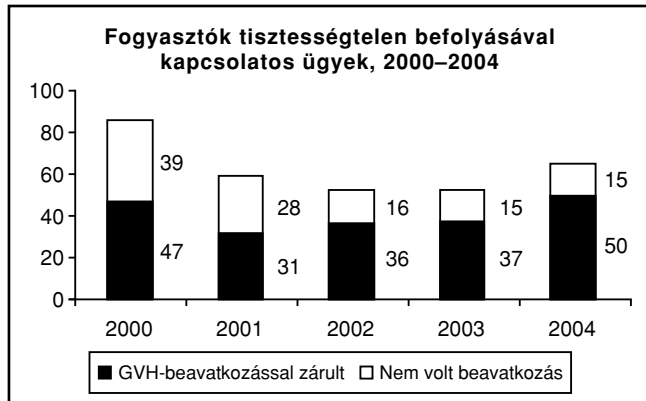
2.2. Versenyfelügyeleti eljárások

2.2.1. Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása

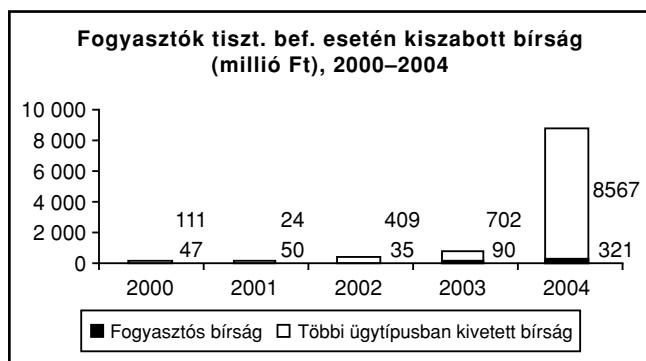
93. A versenytörvény III. fejezete tiltja a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását a gazdasági versenyben, azaz a fogyasztók megtévesztését, valamint választási szabadságukat indokolatlanul korlátozó üzleti módszerek alkalmazását. A fogyasztók megtévesztésének minősül, ha valaki egy termék vagy szolgáltatás áráról, lényeges tulajdonságáról valótlan vagy valós tényre megtévesztésre alkalmas módon állít, azt ily módon jellemzi, vagy lényeges tulajdonságairól bármilyen más, megtévesztésre alkalmas tájékoztatást ad. Megtévesztés annak elhallgatása is, hogy az áru nem felel meg a jogszabályi előírásoknak vagy az áruval szemben támasztott szokásos követelményeknek, illetve, hogy felhasználása a szokásostól lényegesen eltérő feltételek megvalósítását igényli. A versenytörvény ezeken túl tiltja az áru értékesítésével, forgalmazásával összefüggő, a fogyasztó vásárlási elhatározását szintén befolyásoló körülményekről (forgalmazási mód, fizetési feltétel, ajándék, engedmény, nyerési esély) megtévesztésre alkalmas tájékoztatást, valamint a különösen előnyös vásárlás hamis látszatának keltését is. A fogyasztók választási szabadságát indokolatlanul korlátozó üzleti módszerek azok, melyek jelentősen megnehezítik a termék vagy szolgáltatás értékének valós megítélését, más áruval vagy más ajánlattal történő tárgyszerű összehasonlítását. Ilyen módszernek minősül valamennyi agresszív üzleti fogás.

94. Fontos hangsúlyozni, hogy a versenytörvény e szakaszainak célja a fogyasztók jelentősebb körét érintő közvetlen és közvetett jóléti veszteségek elkerülése érdekében a verseny tisztaságának, illetve torzítatlanságának fenntartása és az ehhez fűződő közérdek védelme, nem pedig az egyéni sérelmek orvoslása. Ezen előírások elősegítik a fogyasztói döntések szabadságát, védik a fogyasztók gazdasági érdekeit. A GVH a versenyfelügyeleti eljárások során vizsgálja, hogy a fogyasztó hozzájuthatott-e azokhoz az információkhoz, melyek körültekintő döntéséhez szükségesek, azaz őrökdi a megfelelő tájékoztatáshoz való jog érvényesülése felett. Mindezt a fogyasztói érdekek védelme mellett egyúttal a piac megfelelőbb működéséhez is hozzájárul.

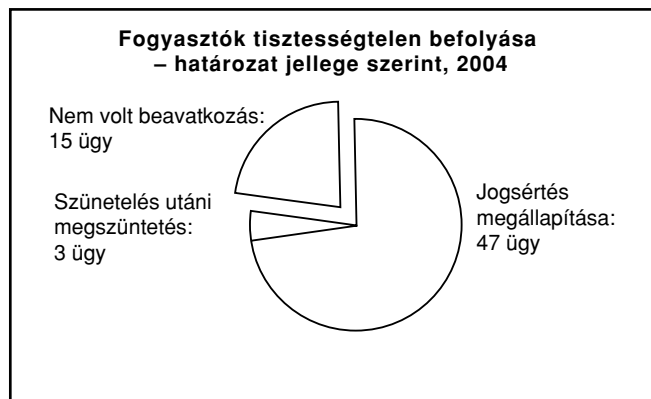
95. 2004-ben 65 ügyzáró versenytanácsi határozat született a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását érintő rendelkezések alapján. Ebből 50 esetben került sor a GVH beavatkozására – a beavatkozások aránya 2003-hoz képest jelentős növekedést mutatott.

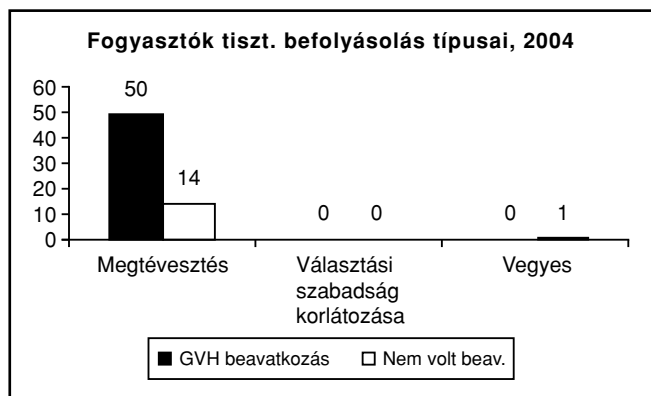
96. Az 50 beavatkozásból 47 esetben került megállapításra komolyabb jogsértés, melyek közül 33 esetben összesen 321,45 M Ft bírságot szabott ki a Versenytanács.

97. A jogsértés megállapításával zárult ügyek közül 14 esetben a nem jelentős piaci hatás miatt a Versenytanács mellőzte a bírság kiszabását. Három esetben csekély jelentőségű jogsértés miatt szüneteltette a GVH az eljárást. A szünetelés időtartama alatt az ügyfelek korrigálták a hibákat, így ezt követően a Versenytanács megszüntette az eljárásokat.

98. A 65 fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos ügy közül 64 ügy a fogyasztók megtévesztésével volt kapcsolatos, illetve egy ügyben felmerült a fogyasztók választási szabadságának korlátozása is.

99. 2004-ben változatlanul tapasztalható volt az a jelenség, hogy az egészségre ható termékekre vonatkozó reklámok, tájékoztatások kapcsán elindult versenyfelügyeleti eljárások mind az ügyek számát, mind a jogsértések súlyát tekintve kiemelkedő jelentőségűek az ügytípuson belül.

100. A korábbi gyakorlatnak megfelelően a 2004. évi eljárásokban is a jogsértés súlyát növelő tényezőként merült fel, hogy e piac fogyasztóit egészségügyi problémáik, testi vagy egyéb adottságokból adódó fogyatékoságaik fokozottan kiszolgáltatottakká teszik.

101. A **gyógyszerekkel** kapcsolatos reklámozásra eltérő szabályrendszer vonatkozik annak függvényében, hogy vény nélkül kapható, ún. OTC-gyógyszerekről vagy vényköteles termékekről van-e szó. A vényköteles gyógyszerek esetében a reklámozás egyetlen megengedett formája a potenciális szakmai fogyasztók számára megtartott

gyógyszerismertetés. Magának a gyógyszerismertetésnek a tartalmi követelményei is meghatározottak, egyebek közt előírják, hogy a gyógyszerismertetés során átadott információ tartalmának meg kell felelnie az ismertetett gyógyszer alkalmazási előiratában foglaltaknak.

102. A **Coverex** vényköteles gyógyszerkészítmény (Vj-86/2004) reklámozása során az EGIS Rt. gyógyszerismertetőiben a fogyasztók – adott esetben orvosok – megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsított azzal, hogy a terméknek a törzskönyvezésben nem szereplő – a szív- és érrendszeri betegségek megelőzésére vonatkozó – hatást tulajdonított. A Coverex esetében olyan, Magyarországon egyéb indikációkra már hosszú ideje alkalmazott gyógyszerről van szó, melynek új, prevenciós hatásmechanizmusát jelentős kutatásokkal igyekeztek megalapozni.

103. A gyógyszerrel kapcsolatosan közzétett reklámok többsége ugyanis valóban tartalmazta a törzskönyvezett indikációkat vagy egyébként utalt a gyógyszer alkalmazási előiratára, azonban tartalmazott a prevenciós hatással kapcsolatos információt is. Az új alkalmazhatóságra vonatkozó vizsgálati eredmények előadása viszont ezzel összefüggésben oly módon történt, hogy a szakmai fogyasztó már nem volt képes különbséget tenni az egyébként régóta piacon lévő, alkalmazott gyógyszer ténylegesen törzskönyvezett és a reklámozott egyéb hatásai között. A Versenytanács ugyan elsődlegesen és alapvetően a vizsgált magatartás körülményeiből, a gyógyszerismertető-anyagokból feltárt közvetlen információkra, valamint az eljárás alá vont EGIS Rt. előadására alapozva alakította ki álláspontját, azonban fontosnak ítélte a versenyfelügyeleti eljárás keretein belül lefolytatott piackutatás eredményeiből levonható következtetéseket mind a jelen ügyre, mind pedig az eljárás alá vont vállalkozás által hivatkozott piaci gyakorlatra vonatkozóan. A Versenytanács megállapítása szerint az „indikáción túli gyógyszerreklámozás” alkalmas volt a racionális mértékű információkeresést lefolytató professzionális fogyasztó megtévesztésére: az orvosok prevenciós célra is alkalmazták a gyógyszert, noha annak alkalmazási előirata ezt nem indokolta. Az ügy összes körülményeinek mérlegelésével a Versenytanács 100 M Ft bírságot rótt ki.

104. Az eset kapcsán fontos felhívni a figyelmet arra, hogy a már piacon lévő gyógyszerek esetén az előzetes – törzskönyvi bejegyzést megelőző – reklámozás, s az ennek következtében beinduló kiterjesztett alkalmazás más veszélyességgel bír, mint a még forgalomban nem lévő szerek bevezetést megelőző reklámja. Utóbbi esetben ugyanis – a termék hiányában – nem következhet be tényleges fogyasztói kár a forgalmazás esetleges elmaradása esetén, míg az előző esetben a törzskönyvezési kérelem elutasítása mögött a hatás igazolatlansága, illetve tényleges fogyasztói veszélyek is állhatnak.

105. Az egészségre ható termékeket érintő piaci folyamatok értékelésénél azt is figyelembe kell venni, hogy a fogyasztói prioritások körében mind előkelőbb helyet foglal el az egészségmegőrzés, a prevenció és az egészséges életmód. Az így kialakuló keresletre reagáló – és az igényeket részben generáló – „**egészség-marketing**” versenyfelügyeleti mérlegelésének sarokköve továbbra is a termék-kategóriák gyógyhatás mentén történő elhatárolása.

106. Az EU-csatlakozással, 2004 májusától a terület jogszabályi háttere jelentős változáson ment keresztül, azonban gyógyhatást tulajdonítani egy készítménynek változatlanul kizárólag abban az esetben lehet, ha azt gyógyszerként vagy gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású termékként engedélyezték, s ehhez a hatásokat olyan vizsgálatokkal igazolták, melyek eredményeit a szakhatóság elfogadta. A korábbi évek során hozott versenytanácsi döntésekben megnyilvánuló elv jogszabályi szintű megfogalmazásának tekinthető, hogy a különösen érzékenynek minősülő élelmiszer-kategóriákról, a **különleges táplálkozási célú élelmiszerekről** és az **étrendkiegészítőkről** szóló termék-specifikus szabályozás kimondja, hogy ezek jelölése, megjelenítése és reklámozása során tilos a terméknek betegséget megelőző vagy gyógyító hatást tulajdonítani, illetve ilyen tulajdonságra utalni.

107. E rendelkezések a piaci szereplők magatartását a jövőben remélhetőleg pozitív irányban befolyásolják, a 2004-ben marasztalással zárult versenyfelügyeleti eljárások²¹ száma és a kiszabott bírságok nagyságrendje azonban ezen a területen továbbra is igen jelentős.

²¹ Vj-128/2003, Vj-152/2003, Vj-166/2003, Vj-2/2004, Vj-3/2004, Vj-90/2004, Vj-107/2004, Vj-108/2004

108. Az aloe vera növényt alapanyagként felhasználó termékek esetében két marasztaló versenytanácsai döntés is született, mivel a forgalmazók a termékeknek gyógyhatást tulajdonító tájékoztatást adtak közre anélkül, hogy a gyógyhatást alátámasztó hatósági eljárások lefolytatására és a szükséges engedélyek beszerzése megtörtént volna. A Versenytanács a **Forever Living Products Kft.** (Vj-3/2004) ellen indult ügyben leszögezte, hogy egy termék forgalmazási engedélyeinek, illetve a termék gyógyhatásának megléte vagy nem léte lényeges tulajdonságai az adott terméknek. A multilevel-marketing rendszerben terjesztett aloe-termékekről szóló kiadványokban, hangkazettákon, a nyomtatott és elektronikus formában megjelenő havilapban megjelentetett terméktapasztalatok megtévesztő voltára tekintettel 60 M Ft-os bírság megállapítására került sor.

109. Az **Aloex** termékcsaládra vonatkozó, gyógyhatás hamis látszatát keltő tájékoztatások (Vj-2/2004) esetében a Versenytanács enyhítő körülményként értékelte az együttműködő magatartást, továbbá figyelemmel volt az eljárás alá vont piaci helyzetére, és a jogsértő magatartás rövid időtartamára, így a bírság összegét 1 M Ft-ban határozta meg.

110. Az egészséges életmód kitüntetett szerepével párhuzamosan előtérbe kerülnek az egészséges étrend összetevői, amelyeknek azonban az emberi szervezetre gyakorolt jótékony hatásai tartalmilag nem moshatók össze a gyógyhatással. Sajátos csoportot alkottak ilyen szempontból a 2004. évi versenyfelügyeleti eljárások között a probiotikumot tartalmazó élelmiszerek. Ezen élelmiszerekben olyan humánbarát bélbaktériumok vannak jelen, melyek többféle jótékony hatással lehetnek a fogyasztó egészségi állapotára.

111. A **Danone Activia** és a **Danone Actimel joghurt**-termékek egyes reklámjai (Vj-90/2004) kapcsán született döntésben a Versenytanács korábbi gyakorlatával egybehangzóan arra a következtetésre jutott, hogy az élelmiszer kategóriába tartozó termékek esetében nem állítható, hogy azoknak az emberi egészséget megőrző és helyreállító hatása, illetve az emberi szervezetre gyakorolt általános kedvező hatáson túl gyógyhatása is van. A probiotikus termékek vonatkozásában ez kiegészíthető azzal, hogy e termékek hozzájárulhatnak bizo-

nyos kedvező egészségi állapotbeli változások bekövetkezéséhez, az emberi szervezet egy vagy több funkciójára jótékony hatással lehetnek, segíthetik ilyen hatás bekövetkezését – ugyanakkor az nem állítható, hogy a probiotikumok, illetőleg a probiotikum tartalmú termékek önmagukban alkalmasak lennének az emberi egészséget megőrző és helyreállító hatás kiváltására.

112. A fenti gondolatmenet alkalmazására került sor az **AB Kultúra joghurtcsalád** reklámozása (Vj-108/2004) és a **KYR termékek** egyes reklámjai (Vj-107/2004) kapcsán hozott érdemi határozatokban is. Ez utóbbi ügyben a Versenytanács utalt arra a tényre, hogy az utóbbi időszakban elszaporodtak a hasonló jogsértő magatartások a probiotikumokat tartalmazó termékek reklámozása terén, ezért a 3 M Ft-os bírság meghatározásakor figyelemmel volt a Legfelsőbb Bíróság azon álláspontjára is, mely szerint a bírságnak az eljárás alá vont magatartásának kellő szankcionálásán túl alkalmasnak kell lennie arra is, hogy a piaci résztvevőket a versenyszabályok betartására, a hasonló jogsértő magatartások elkerülésére készítse.

113. 2004-ben számos olyan versenyfelügyeleti eljárásra került sor, melyekben az **élelmiszerek csomagolásán feltüntetett információk, jelölések** minősültek alkalmasnak a fogyasztók megtévesztésére²². Ilyen esetekben nem a klasszikus reklám révén valósul meg a jogsértés, hanem a termékre irányuló kommunikáció ún. vonal alatti eszközei közé sorolható termék-design révén. Ez utóbbinak fontos eleme a csomagolás, mely funkcionális szerepkörén túl alapvető kommunikációs célokat is szolgál. Nyilvánvaló, hogy értékesítés-ösztönzési szempontból a vásárlási kedv felkeltése a csomagolással szemben elvárásként merül fel, azonban a döntés meghozatalához és a termékek összehasonlításához szükséges alapvető információk feltüntetését a fogyasztóvédelmi célzatú tájékoztatói (címkézési, jelölési stb.) szabályok írják elő. A csomagoláson feltüntetett megtévesztésre alkalmas tájékoztatás révén a fogyasztói döntési folyamat az alternatívák értékelésének szakaszában sérülhet.

²² Vj-133/2003, Vj-157/2003, Vj-40/2004, Vj-41/2004, Vj-116/2004, Vj-127/2004, Vj-129/2004, Vj-78/2004

114. A Szentkirályi Ásványvíz a 2004-es párizsi Aqua-Expo-n elnyerte a „*legjobb külföldi szénsavmentes ásványvíznek járó 2004. évi Eauscar díjat*”. Megtévesztésre alkalmas azonban az a címkézési gyakorlat (Vj-116/2004), mely erre alapozva a „*világ bajnok ásványvíz*” megjelölés, illetőleg „*A világ legjobb ásványvize!*” felirat alkalmazásával szembeötlően azt közölte a fogyasztókkal, hogy a Szentkirályi szénsavas és szénsavmentes ásványvizek egyaránt elnyerték a díjat.

115. A ZOTT Hungária Kft. a „**Jogobella**” név alatt azonos csomagolásban hozott forgalomba joghurtokat és joghurtnak nem minősülő joghurt alapú gyümölcsdesszerteket, erről a tényről azonban a termékek joghurt jellegét hangsúlyozó televíziós reklámok sem adtak felvilágosítást (Vj-129/2004). A Legfelsőbb Bíróság megállapítása szerint a külső megjelenés az áru lényeges tulajdonsága, és az ügy kapcsán a Versenytanács arra is rávilágított, hogy a csomagolás a márkaépítés egyik legfontosabb eszköze, s mint ilyen, a potenciális fogyasztót a vásárlás helyén érdemben befolyásolhatja. A Jogobella termékek joghurtként váltak ismertté a fogyasztók előtt, így fel sem merült, hogy a Jogobella név többféle eltérő tulajdonságokkal bíró elemből álló termékcsaládot jelezne. Ezt a termék-márka vonást erősítették meg a Jogobella joghurt jellegét igen erőteljesen kihangsúlyozó, kiemelkedően nagy számban sugárzott televíziós reklámok is. Az ügy körülményeire tekintettel a Versenytanács 30 M Ft bírság kiszabását látta indokoltnak.

116. Külön csoportként kezelhetők azok a jogsértést megállapító érdemi határozatok, melyek egyes élelmiszerek csomagolásán feltüntetett **piacelsőségi állításokat** találtak megtévesztésre alkalmasnak. Így a ZOTT Hungária Kft. esetében például jogsértő magatartásnak minősült, hogy a csokoládés-mogyorós „Zott Monte” és a vaníliás „**Zott Monte**” tejdesszert termékek (Vj-41/2004) csomagolásán azt szerepeltette, hogy az „*a leginkább megfelelő termék a gyermekek számára*”. A kialakult versenytanácsi gyakorlat szerint a piacelsőséget, abszolút elsőbbséget kifejező felsőfokú jelző, jelölés esetében a jelző, jelölés megalapozottságát a vállalkozásnak kell tudnia bizonyítani. Jogsértést követ el tehát a vállalkozás, ha magáról vagy termékéről olyan felsőfokú jelzőt állít, amelyet nem tud hitelt érdemlően, objektív módon

bizonyítani, azaz nem tudja igazolni, hogy a versenytársaihoz vagy azok termékeihez viszonyítva illik rá a felsőfokú jelző.

117. A piacelsőségi állítás megítélésére vonatkozó fenti gondolatmenetet alkalmazta a Versenytanács azok egy sajátos formájára, a csomagoláson alkalmazott „**No1**” jelzésre nézve is (Vj-40/2004, illetve Vj-127/2004). A **Pick Szeged Szalámigyár és Húsüzem Rt.** egyes termékei – Nemes és Finom Császárbacon, Híres Szegediek, illetve Békebeli elnevezésű termékcsalád – kapcsán ilyen okból két versenyfelügyeleti eljárás is indult, és összességében 31 M Ft bírságot szabott ki a Versenytanács. A **Falcotrade Rt.** (Vj-78/2004) hasonló címkézési gyakorlata kapcsán szüneteltetést követően az eljárás megszüntetésére került sor, mivel az eljárás alá vont vállalkozás vállalta, hogy a jogsértő jelölést magán viselő csomagolóanyagokat megsemmisíti.

118. A kereskedelemben – különös tekintettel a nagyméretű kiskereskedelmi áruházláncok gyakorlatára – versenyfelügyeleti szempontból továbbra is visszatérő téma az **akciók, árengedmények, nyereményjátékok** tartása.

119. Az eladás-ösztönzési célú akciókban, különleges ajánlatokban előforduló pontatlanságok kiszűrésére és szankcionálására a reklámtörvény alapján a fogyasztóvédelmi hatóság is jogosult, azonban néhány kirívó esetben, amikor a vállalati üzletpolitika részévé is válik a „pontatlanság”, indokolt lehet a GVH fellépése is.

120. A 2003-as évről szóló országgyűlési beszámolóban ehhez kapcsolódóan megjelenítettük azon álláspontunkat, hogy ezeknek a módszereknek az elharapódzása ellen fontos lenne a megelőző jellegű szabályozás szigorításával is védekezni, amelynek eleme lehetne az akcióról és az abban szereplő termékekről szóló pontosabb tájékoztatás. Szabályozási téren jelentős előrelépéssel kecsegtet az Európai Unióban remélhetőleg rövidesen elfogadásra kerülő ún. eladás-ösztönzési irányelv, mely mellékletében minimális tartalmi követelményeket ír elő az egyes eladás-ösztönzési formák tájékoztatására vonatkozóan, s további fontos eleme a szabályozási koncepciónak, hogy az ún. elérhetőségi problémák elsődleges megoldását a fogyasztói panaszok házon belüli elintézésének szabályaival rendezze.

121. A Tesco-Global Áruházak Rt. ellen indított eljárás (Vj-134/2004) ismét a nagy példányszám-ban kéthetente megjelenő akciós újságokban adott tájékoztatáshoz kapcsolódott. A Versenytanács megállapította, hogy egyes termékek nem voltak elérhető megfelelő mennyiségben, valótlan árutulajdonságokat tüntettek fel, továbbá az áruhoz kapcsolódó meghirdetett ajándékokat nem kapták meg a vásárlók. Az elérhetőségi probléma kapcsán a Versenytanács kifejtette, hogy az akciós lapokon a „készlet erejéig érvényes” meghatározás nem adhat felmentést azokra az esetekre, ha a vállalkozás egészére vagy akár csak egyetlen áruházára nézve az adott termék egyáltalán nem áll rendelkezésre, vagy az adott terméknek irreálisan alacsony az induló készlete.

122. A magatartás piaci hatásának csekély voltára tekintettel az eljárás megszüntetésére került viszont sor a **Kika** Lakberendezési Kft. ellen indított ügyben (Vj-125/2004). A Kika adott időszakra vonatkozó reklámanyagainak egy részében elmaradt az a kiegészítő tájékoztatás, hogy ténylegesen nem minden márciusi nap vesz részt a sorsoláson, hanem az eljárás alá vont ügyvezető igazgatója által a hónap végén, utólag kiválasztott három márciusi nap közül sorsolják ki az ingyen napot. E körülmény elhallgatása egyes márciusi napokon vásárló fogyasztók nyerési esélyeit annyiban érintette, hogy a fogyasztó az információ birtokában alappal feltételezhette, hogy a sorsolásra kijelölt napok az eljárás alá vont számára legkedvezőbb, azaz legalacsonyabb forgalmú napok lesznek.

123. 2004-ben is számos lapkiadói piacot érintő ügyet²³ vizsgált a GVH. A Versenytanács ezekben az ügyekben azt kifogásolta, hogy a kiadók az általuk kiadott lapokról különböző fórumokon, médiumokban a példányszámra vagy az olvasottságra vonatkozóan valótlan adatokat vagy félreérthető információkat tettek közzé. A valós adatok ezekben az ügyekben általában jóval alulmúlták a meghirdetett példányszámokat, így befolyásolhatták döntéseik során olvasóikat, hirdetőiket, megrendelőiket.

124. A Versenytanács döntése értelmében a fogyasztók megtévesztésére volt alkalmas a **Termékmix Marketing és Reklám Kft.** (Vj-168/2003) 2003. évi piackutatási adatokra alapított azon közlése, hogy az általa kiadott, Hálózat című lap „a legismertebb és legolvasottabb kereskedelmi szaklap a beszerzés- és áruházvezetők körében”. A kiadó ugyanis általában a kereskedelmi szaklap-piacra értelmezhető elsőségi kijelentéseket tett, miközben az általa megrendelt piackutatás alaposságára alapján csak a Hálózat olvasóinak a véleménye volt megállapítható. A Versenytanács a 2 M Ft-os bírság kiszabásakor az érintett piacokon folyó éles verseny mellett figyelembe vette, hogy a kiadó megtévesztő közleményét megismételte és a kétes reprezentativitású piackutatás eredményeit félrevezető módon hirdetési ügyfeleinek körlevél-szerűen is eljuttatta.

125. Éles verseny tapasztalható a mobiltelefon piacok különböző szegmenseiben is, aminek következtében – az átlagfogyasztók számára nem minden esetben könnyen értelmezhető vagy elérhető módon – a szolgáltatások és a készülékek árai, díjai, illetve azok összetétele fontos információs szerepet tölt be egy-egy reklámban.

126. Mind a mobiltelefon szolgáltatások, mind a mobilszolgáltatások igénybevételéhez elengedhetetlenül szükséges készülékek forgalmazásának hazai piacon jelentős verseny figyelhető meg a termékpiac telítettsége miatt. A két piac szorosan kapcsolódik egymáshoz, amit a termék és a szolgáltatás csomagban történő értékesítése is jelez. Ez utóbbiból következik viszont, hogy a tartalomszolgáltatás készülékekhez kötődése miatt a készülékekre vonatkozó vásárlási feltételek egyben a szolgáltató választást is befolyásolhatják.

127. A **Vitamax Duó** ügyben (Vj-6/2004) a Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Rt. a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására alkalmas magatartást tanúsított azáltal, hogy a VitaMAX Duo díjcsomagot népszerűsítő óriásplakáton, televíziós és internetes reklámokban a fogyasztókat úgy tájékoztatta, mintha a díjcsomag esetén perc alapú díjelszámolási egység kerülne alkalmazásra. A Versenytanács 15 M Ft bírságot szabott ki. Ebben a versenyfelügyeleti eljárásban a GVH piackutatást rendelt meg a fogyasztói szokások és percepciók pontosabb felmérése érdekében. A piacku-

²³ Vj-141/2003, Vj-168/2003, Vj-14/2004, Vj-15/2004, Vj-16/2004, Vj-22/2004, Vj-70/2004, Vj-71/2004, Vj-72/2004

tatás többek között arra mutatott rá, hogy a mobiltelefon szolgáltatásokat igénybevevő, illetve igénybe venni szándékozó fogyasztók többsége, tehát az átlagos fogyasztó ténylegesen hiányos ismeretekkel rendelkezik pl. a különböző díjcsomagokról. Döntéseik meghozatalában meghatározó szerepe van a hívásdíjak mértékének, azonban az időegységek és a díjcsomagok társítását illetően nem rendelkeznek megfelelő ismeretekkel. Még akkor sem ismerik ki magukat ebben a kérdésben, ha utánanéznék az egyes díjcsomagok jellemzőinek. Kiemelendő továbbá, hogy a fogyasztói döntéseket a reklámok, s különösen a televíziós reklámok jelentősen befolyásolják.

128. A fenti piackutatás egyes általános jellegű megállapításait használta fel többek között a GVH a **Vodafone készülék** ügyben (Vj-115/2004) is. Bírság kiszabása nélkül a Versenytanács megállapította, hogy a Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Rt. a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsított azzal, hogy internetes honlapjának készülékekről tájékoztatást adó oldalán a kedvezményes ár igénybevételére vonatkozóan a fogyasztói döntés szempontjából lényeges feltélt nem közölte. A Versenytanács megítélése szerint az internetes tájékoztatásban nem szereplő információ az ár nagyságával volt kapcsolatos, az ár pedig a fogyasztói döntéseket leginkább befolyásoló változók egyike.

2.2.2. Versenyt korlátozó megállapodások

129. A versenytörvény IV. fejezete szerint minden versenyt korlátozó megállapodás tilos és semmis, hacsak nem esik kivétel alá (csekély jelentőségű, vagy egymástól nem független vállalkozások között jön létre). Ezen kívül a versenyt korlátozó megállapodás mentesülhet is a tilalom alól, ha eleget tesz a törvényben foglalt mentesülési feltételeknek. Ez utóbbi esetben a megállapodásra vagy alkalmazható valamelyik csoportmentességi kormányrendelet, vagy előzetes egyedi mentesítést kell kérni a GVH-tól. Kérhető a GVH-tól annak megállapítása is, hogy egy adott megállapodás nem esik a tilalom alá (mert nem versenykorlátozó, vagy mert kivétel alá esik), illetve, hogy egy adott megállapodásra valamely csoportmentességi rendelet alkalmazható. A GVH mentesítési döntéseire feltételeket is szabhat.

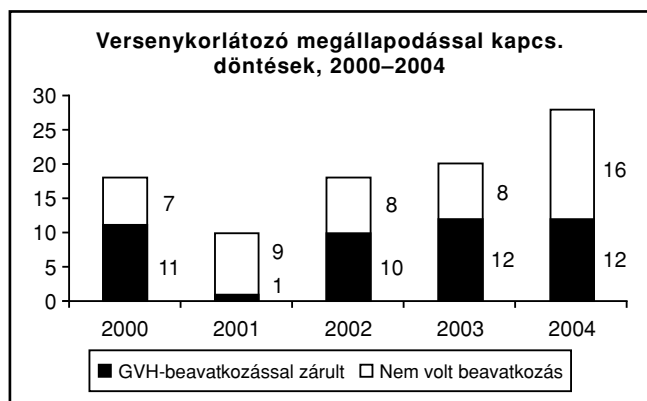
130. 2004 májusától minden olyan esetben, amikor a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége megállapítható, a versenyfelügyeleti eljárás anyagi joga az uniós versenyjog, eljárási joga a magyar jog, azaz a GVH az Európai Unió tagállami versenyhatóságaként jár el. Az Európai Unió versenyjoga alapján némileg eltérő körben és szempontrendszer szerint él a csoportmentesség kedvezményrendszere, továbbá nincsen lehetőség egyedi mentesítés kérésére és megállapítására. Ezzel szemben egy esetleges eljárás esetén a vállalatoknak maguknak joguk van bebizonyítani, hogy megállapodásuk megfelel a Római Szerződés szerinti feltételrendszernek, ezért nem minősül tiltottnak.

131. A versenyre gyakorolt hatás szempontjából a versenykorlátozó megállapodás minősítésénél külön jelentőséggel bír, hogy a megállapodás versenytársak közötti (horizontális) vagy pedig eladóvevő közötti (vertikális). A horizontális megállapodások általában közvetlenül a piaci szerkezet megváltoztatását okozzák vagy azzal azonos hatásúak, a vertikális korlátozások pedig a piacralépési és piaci mobilitási lehetőségekre hathatnak negatívan. Egyes megállapodások nem sorolhatóak be egyértelműen egyik vagy másik csoportba annak következtében, hogy mind vertikális mind horizontális jellemzőkkel bírnak.

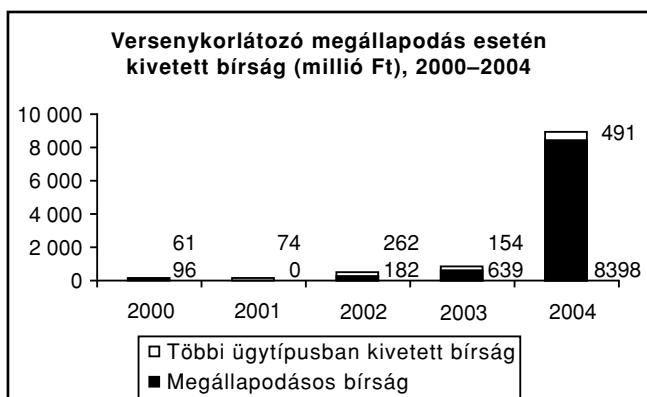
132. 2004-ben a Versenytanács összesen 28 ügydöntő határozatot hozott, ebből 12 esetben került sor GVH beavatkozásra.²⁴

²⁴ Ebben az ügytípusban a GVH beavatkozás az ügyzáró határozatok közül az érdemi jogsértés megállapítását (ideértve a szünetelés utáni marasztalást is), a szünetelés utáni megszüntetést, valamint a mentesítési kérelem elutasítását, feltételhez kötését, illetve a GVH versennyel kapcsolatos aggályainak önkéntes figyelembe vételét (a kérelem (ügyfél általi) visszavonását, vagy a megállapodás (felek általi) módosítását), ha ez a határozatból kiolvasható, foglalja magában.

Nem foglalja magában ugyanakkor a GVH beavatkozás fogalma a tisztán adminisztratív típusú jogsértés megállapítását (mentesítési kérelem elmulasztása), a kérelem nem a GVH versennyel kapcsolatos aggályai miatti visszavonását, a megállapodás nem ilyen ok miatti módosítását, valamint ideiglenes intézkedés elrendelését vagy szünetelés elrendelését és egyéb nem ügyzáró határozatokat.

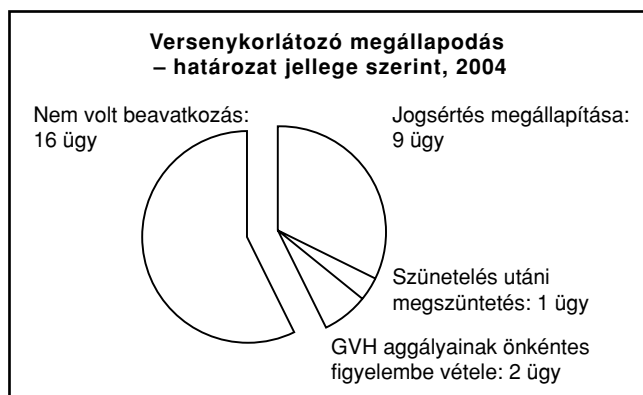

133. Az összes eljárásból 20 indult hivatalból, nyolc pedig kérelemre. A **hivatalból indított ügyekből** kilenc eset tárt fel jogsértést, ebből nyolc esetben a Versenytanács összesen **8397,68 M Ft bírságot** szabott ki.

134. Hét esetben azért szüntette meg a Versenytanács az eljárást, mert a vizsgálat nem tárt fel, vagy nem sikerült bebizonyítani a versenykorlátozó megállapodást. Két eljárás esetén megállapítást nyert, hogy a vizsgált versenykorlátozás nem esett tilalom alá (csekély jelentőségű). Egy esetben a csekély fokú jogsértésre, és a jogsértő helyzet megszüntetésének vállalására tekintettel szünetelést rendelt el, melyet az utóvizsgálat nyomán megszüntetett, egy másik esetben pedig egy csekély hatású, időben véget ért megállapodás nem indokolt beavatkozást. A **kérelemre indult eljárásokban** három esetben egyedi mentesítést adott a Versenytanács, másik három esetben azt állapította meg, hogy a megállapodás nem versenykorlátozó, egy esetben találta úgy, hogy a szóban forgó megállapodás kivétel alá esik (csekély jelentőségű). További egy esetben azért szűnt meg az eljárás, mert az ügyfelek visszavonták a kérelmet, miután a Versenytanács előzetes álláspontját megismerték.

135. A tiltott és titkolt legkeményebb („hardcore”) versenykorlátozások (ármeghatározás, piacfelosztás, kvóta meghatározás) felderítésének megkönnyítésére 2003-ban meghirdetett engedékenységi politika²⁵ egy esetben került alkalmazásra.

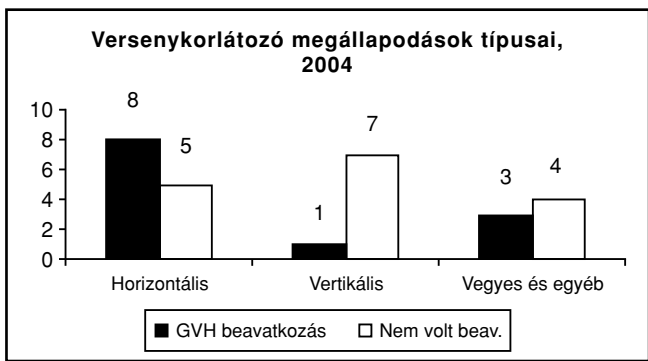

136. Az elbírált esetek mintegy felénél versenytársak közötti (13 ügy), nyolc esetben vertikális, míg hét ügyben vegyes jellegű megállapodások kerültek elbírálásra. A horizontális esetek többsége (nyolc eset) igényelt beavatkozást a hivatal részéről tiltás (hét ügy), illetve a versenyhivatali aggályok önkéntes figyelembe vétele formájában. A nyolc vertikális esetből csupán egynél volt szükség beavatkozásra (szünetelés alatt megtörtént a jogsértés kiküszöbölése). A hét vegyes jellegű ügyből három eset igényelt beavatkozást: két megállapodás tartozott a tiltott kategóriába, egynél pedig a Versenytanács aggályait önként figyelembe vették a felek. Összesen három megállapodás kapott egyedi mentesítést, ezek között előfordult mind horizontális, mind vertikális, mind vegyes jellegű eset.²⁶

²⁵ A GVH 3/2003-as közleménye a kartellek feltárását segítő engedékenységi politikáról (http://www.gvh.hu/data/pdf/jogi_jogert_eng_kozl_2003dec_m.pdf); valamint 1/2004-es közleménye az engedékenységi politika feltételeinek átmeneti könnyítéséről (<http://www.gvh.hu/index.php?id=3370&l=h>)

²⁶ A versenyt korlátozó megállapodásokkal kapcsolatos számszerű összefoglaló információk megtalálhatóak a beszámoló Táblázatok c. részének 4.4. táblázatában, valamint további információ található az 5.1., 9. és 11.2. táblázatokban.

137. 2004 folyamán, bár már eljárás indult, még nem került elbírálásra olyan eset, amelyben megállapítást nyert a tagállamközi kereskedelem érintettsége. Így közvetlenül nem alkalmazta a Versenytanács az Európai Unió versenykorlátozásokra irányadó joganyagát.

138. 2004 során a legnagyobb jelentőségű ügycsoport a **közbeszerzéseket érintő**, az építési, kivitelezési piacon működő **ajánlattevők közötti összjátékosok** voltak. Hét olyan versenyfelügyeleti eljárás zárult le, amely a potenciális versenyzők közötti, az ajánlattételt megelőző különféle jogellenes együttműködésekét kísérelte meg feltárni. A problémakör kiterjedtségét jelzi, hogy a vizsgálattal érintett projektek a lehető legszélesebb skálát fogták át: legjelentősebb tenderek a 2002-ben zajlott, autópálya építési közbeszerzési eljárások voltak (mintegy nettó 110 000 M Ft összértékben), a legkisebb jelentőségű esetenél egy önkormányzati közparkban történő fakivágás elnyerése volt a tét.

139. Budapest egyik legjelentősebb beruházási projektje volt az elmúlt években a **Bartók Béla út** és a hozzá kapcsolódó más csomópontok **felújítása** (VJ-138/2002). Az érintett területekre a főváros négy részprojektet meghatározva írta ki a pályázatokat 2002 tavaszán. Az egyes kiírásokra nyolc „versengő” társaság adott be ajánlatokat különböző összetételű, már-már áttekinthetetlen együttműködésekbe tömörülve, egyidejűleg „konkurensként” és „legális” együttműködő partnerként (fővagy alvállalkozóként, konzorciumi tagként, közös vállalaton keresztül, leányvállalatok együtt más-más összetételben stb.). A vizsgálat megállapította, hogy a legális formák felhasználása arra szolgált, hogy az érintett társaságok (Strabag Rt., és a Colas csoporthoz tartozó Egri Útépipítő Rt., valamint a Strabag és a Mélyépítő Kft. közös irányítása alatt álló Ring Kkt.) ezeken keresztül árinformációkat

adjanak és kapjanak egymásról, olyan megbeszéléseket, egyeztetéseket is folytassanak egymással, amelynek eredményeként tiltott módon gyakorolhattak befolyást a pályázatok kimenetére. A kölcsönös informálódás következtében nem folyt valódi ár- és teljesítési verseny a kivitelezők között. Az egyeztetés eredményeképpen kiküszöbölték a versenyből fakadó lehetséges kockázatokat, magasabb árakat tudtak kialakítani úgy, hogy osztozkodhattak a megbízásokon és a többletprofiton. A Versenytanács ezért összesen 245 M Ft bírságot szabott ki az érintett vállalatokra.

140. Az **autópálya építések** (VJ-27/2003) érdekében 2002 tavaszán, nyarán és őszén zajlottak le közbeszerzési eljárások: tavasszal pályázat nélküli ajánlatkéréssel, júliusban meghívásos, majd miután ezt a kiíró eredménytelennek nyilvánította, nyílt előminősítéses pályázattal. A kiírások érintették az M7-es autópálya balatonszárszói, valamint letenyei szakaszát, s ez utóbbihoz szorosan kapcsolódva az M70-es utat, továbbá az M3-as autópálya Polgár-Görbeháza szakaszát. Míg a tavaszi ajánlatkérés kormánydöntés alapján csak a Vegyépszer-Betonút konzorciumot érintette, addig a meghívásos, majd pedig a nyílt eljárásban fővállalkozói minőségben gyakorlatilag ugyanaz a vállalati kör vett részt (Strabag Rt., Hídépítő Rt., Betonút Rt. és a Colas vállalatcsoporthoz tartozó Egri és Debreceni Útépipítő Rt. – EGÚT&DEBMÚT). Az előkészítésnek ez a módja, különösen az eljárás újrakezdései megkönnyítették az érintett vállalati kör számára a versengő ajánlatokról való információszerezést, s az egyeztetéseket egyaránt. Valamennyi érvényes pályázaton részt vett önállóan a Strabag, közös vállalkozásként az EGÚT és a DEBMÚT, konzorciumot alkotva pedig a Betonút és a Hídépítő. Az M3-ast érintő kiírást az EGÚT&DEBMÚT nyerte, az M7-es balatonszárszói szakaszát a Betonút-Hídépítő konzorcium, a letenyei szakaszt az M70-es úttal pedig a Strabag.

141. A versenyfelügyeleti eljárás feltárta, hogy a tenderen elindult vállalatok között olyan megállapodás alakult ki, amely eredményeként előzetesen felosztották maguk között a mintegy 110 000 M Ft össz-nettóértékű autópálya építési munkákat. Ezt úgy érték el, hogy a pályázat beadása előtt megállapodtak abban, hogy melyik kiírást melyikük nyeri, tájékoztatták egymást arról, hogy milyen nagyságrendű árajánlatokat tesznek. Az egyeztetések alap-

ján aztán a beadott pályázatban olyan ajánlatokat tettek, amelynek eredményeként a megállapodásnak megfelelő tendergyőzteseket hirdethetett csak ki a kiíró. Tekintettel arra, hogy ez a gyakorlat alkalmas arra, hogy a közbeszerzési eljárást látszólagos versennyé degradálja, a vállalatok kockázat nélkül nyerhetik meg a tendert, tehetnek szert extraprofitra az adófizetők kárára, ezért kiemelkedően magas mind a közvetlen, mind pedig a közvetett társadalmi kár, a Versenytanács összesen 7 043 M Ft bírságot szabott ki.

142. A Kaposvári Egyetem beruházási munkálataira 2002 tavaszán írt ki közbeszerzési eljárást az Oktatási Minisztérium (VJ-154/2002). A részvételi szakasz lezárulta után már csak Baucont Építőipari Rt. (konzorciumban a Klíma-Vill. Építőipari Kft-vel) és a Középületépítő Rt. adhatott be részletes ajánlatot a pályázatra. A versenyfelügyeleti eljárás során mindkét ajánlattevőnél olyan dokumentumok (tükörszerződések és más megállapodások tervezetei) nyomára bukkantak a vizsgálók, amelyekben az érintett vállalatok előre megegyeztek abban, hogy attól függően, hogy ki adja majd a kedvezőbb ajánlatot, a nyertes milyen kompenzációt biztosít a vesztes félnek (alvállalkozóként való bevonás az építésbe, illetve kártérítés, továbbá kötelezettségvállalás arra, hogy a vesztes nem támadja meg az eredményt a közbeszerzési döntőbizottság előtt). A Versenytanács megállapítása szerint ilyen szerződés tervezetek csak versenykorlátozási céllal készülhetnek, csökkentve az ajánlattételi szakaszban a vesztes kockázatát. Önmagában a versenykorlátozási célú magatartás-összehangolás is sérti a versenytörvényt, ezért a Versenytanács mindkét vállalatot marasztalta és összesen 298 M Ft bírságot szabott ki.

143. Ugyanilyen jellegű jogsértést talált a vizsgálat a **Fővárosi és Pest Megyei Nyugdíjbiztosító Főigazgatóság** székházának felújítására 2002 januárjában kiírt pályázat tisztaságának vizsgálata kapcsán (VJ-28/2003). Az eljárás során a Baucont Rt., a KÉSZ Közép-Európai Építő és Szerelő Kft., az Épker Kft., valamint a Középületépítő Rt. mint ajánlattevők közötti egyeztetéseket vizsgálta a versenyhatóság. A vizsgálat során számos dokumentum és azok tervezetei (szindikátusi, vállalkozási és egyéb szerződések) kerültek elő, amelyek azt igazolták, hogy különösen a Baucont és a Középületépítő között intenzív és folyamatosnak tekinthető

kapcsolatrendszer állt fenn. E dokumentumok nem csupán a vizsgált közbeszerzési eljárás, hanem több más pályázat során való együttműködés szándékáról – melyben a két vállalat konkurenként is indult (pl. Fővárosi Levéltár, Budapesti Német Egyetem, Holocaust Dokumentációs Központ, VPOP, BME, SOTE, Kaposvári Egyetem stb.) – majd a megvalósulás tényéről (Fővárosi Levéltár – a Baucont alvállalkozója lett a Középületépítő, Budapesti Német Egyetem – a Középületépítő alvállalkozója lett a Baucont, Holocaust Dokumentációs Központ – a Baucont alvállalkozója lett a Középületépítő) is tanúskodtak. A vizsgált közbeszerzési eljárásban történt megegyezést, majd annak megvalósulását a Baucont, a KÉSZ és az Épker tekintetében lehetett bizonyítani, a megegyezésből ebben az esetben a Középületépítő kimaradt. Mindezek alapján a Versenytanács a jogsértést a három vállalat tekintetében állapította meg, s szabott ki összesen 590 M Ft bírságot.

144. A Budapest Terézvárosi Önkormányzat által egy **társasház** felépítésére kiírt pályázatalapú eljárás esetén (VJ-74/2004) is összejátszottak a pályázók. Az eljárásban mások mellett a Construm Építőipari Fővállalkozó Kft. valamint a Royal Bau Építőipari Kivitelező Rt. vettek részt. A két vállalat 2002 tavaszán többek között megállapodott abban, hogy melyikük teszi a kedvezőbb ajánlatot (az eredetileg kedvezőbb ajánlatot tevő Construm visszalép, s ezzel a Royal Bau nyeri el a megrendelést) milyen módon működnek együtt a kivitelezés során, mit vállalnak, ha a megegyezést megszegik. A későbbiekben kiegészítőleg megállapodtak még abban is, hogyha bármelyikük a Terézvárosi Önkormányzattól további megbízásokhoz jut, az a másik felet ezekbe a munkákba is bevonja. A közös munkák lebonyolítására közös bankszámlát is nyitottak. A résztvevők a közöttük létrejött szerződéseket közjegyzői okiratba foglalták. Miután később a megegyezést a Construm nem tartotta be (nem vonta be a később elnyert munkákba a Royal Baut), a viszonyuk megromlott, ezért először polgári perben keresték igazukat, majd a Royal Bau a versenyhatósághoz is bejelentéssel élt. A közvetlen bizonyítékok és a tanúvallomás alapján a Versenytanács a jogsértést megállapította és a Construmot 16,5 M Ft bírsággal sújtotta. Tényeket feltáró magatartásával – a versenyhivatal által meghirdetett engedékenységi politika lehetőségét kihasználva – a Royal Bau mentesülést szerzett magának a bírság alól.

145. Említést érdemel még két további eljárás is, ahol szintén felmerült a közbeszerzési eljárás során megvalósított tiltott összejárás, egyeztetés gyanúja. Ezekben az esetekben – bár a gyanút felkeltő tények, körülmények fennálltak – a vizsgálat során nem sikerült további bizonyítékokat találni a tiltott egyeztetésre (egy budapesti villamosvágány felújítási munkái – VJ-126/2003, illetve a Szeged és térsége Csatornázási, illetve Szeged Regionális Hulladékgazdálkodási ISPA Programok – VJ-135/2003), továbbá a második esetben a felek ésszerű magyarázatot is tudtak adni a mindent átszövő konzorcionális kapcsolatrendszerre. Megjegyzendő azonban, hogy az utóbbi esetben valószínűsíthető, hogy körültekintőbb kiírói feltételszabásokkal hatásosabb versenyt lehetett volna generálni, tekintettel arra, hogy az eljárás alá vont vállalkozások csaknem mindegyike külön-külön is megfelelő kapacitást tudott volna biztosítani az általa megpályázott projektben megjelölt feladat teljesítéséhez. A vállalkozások ilyen esetben való konzorcionális együttműködése lehetőséget teremt a vállalkozások közötti információcserére, megkönnyíti a piacfelosztást, annak egyfajta legitimitást biztosít, megnehezítve ezzel a kartell megállapodások bizonyítását. A kiírónak törekednie kellene arra, hogy ilyen lehetőségeket ne teremtsen, olyan részprojekteket határozzon meg, olyan feltételeket szabjon, majd eljárásrendet alkalmazzon, mely ezeket a veszélyeket csökkenti, kiküszöböli.

146. A tiltott kartellekkel, így a versenytárgyalásokkal kapcsolatos összejárások felderítése során is jellemzően rajtaütésszerű vizsgálat ad esélyt arra, hogy közvetlen bizonyítékok kerüljenek a versenyhatósághoz. Fontos azonban tudatában lenni annak, hogy minél több ilyen esetben sikerül bizonyítékot gyűjteni, majd érdemi szankciókkal fellépni a jogsértések ellen, és kerül az eset nyilvánosságra, annál inkább óvatosabbá válnak az érintett vállalatok.

147. Az eddigi vizsgálatok alapján már tipizálni lehet azokat a jellemző körülményeket, szituációkat, amelyek megnövelik a versenyt kizáró összejárások valószínűségét, sikerességét. Ilyen például, ha:

- kevés a potenciálisan megfelelő ajánlattevő (ha a kiíró még – sok esetben garanciális okból – ilyen piacon is tovább csökkenti a lehetséges ajánlattevők számát, az tovább növeli az összejárás veszélyt),

- közel azonos időpontban kerülnek kiírásra olyan tenderek, ahol a potenciális ajánlattevők köre is nagyrészt azonos,
- a nagyobb projekt részprojektekre bontása során több a hasonló, vagy azonos kompetenciákat igénylő párhuzamos pályázati lehetőség,
- a kiíró nem zár ki bizonyos társulásokat, konzorcionálási lehetőséget, illetve meghatározott körülmények esetén nem igényel még nyilatkozatot sem arról, hogy a versenyjogi feltételeknek a konzorcium megfelel,
- egy bizonyos kiírói kör hasonló tárgyú tenderein gyakorlatilag állandó vállalati kör ad be ajánlatot.

148. Ugyancsak felismerhetők azok a módszerek, amelyekkel élve a vállalatok csökkentik, vagy kizárják a versenyzésből fakadó kockázatokat:

- ugyanazon a tenderen fővállalkozóként, alvállalkozóként, konzorciumi tagként is indult egy vállalkozás,
- közel azonos időpontban kiírt hasonló kompetenciákat igénylő tendereken ugyanazok a vállalatok különböző összetételű érdekcsoportokat alkotva vesznek részt.

149. A közbeszerzésekkel kapcsolatos eljárások során minden esetben felmerülhet az a probléma, hogy az összejárások a csekély jelentőségű megállapodásokra vonatkozó „de minimis” kivételre hivatkoznak. A GVH által alkalmazott piacmeghatározási gyakorlat szerint ilyen esetekben (ajánlatétel utáni szakaszban) nem a teljes piac tekinthető érintett piacnak, hanem az érintett piac keresleti, beszerzési szempontból leszűkül a versenyzetéssel érintett projektekre ténylegesen pályázókra. Az ajánlattelét megelőző szakaszban létrejövő megállapodások (megegyezés például abban, hogy melyik vállalat, melyik pályázatra nem nyújt be ajánlatot) esetén ennél szélesebb piacmeghatározás indokolt. Ennek a módszernek további következménye az is, hogy az ajánlattevők közötti összejárásoknál a bírság meghatározása során a versenyhatóság a projekt értékéből következtet a versenynek okozott kár nagyságára is.

150. Fontos még felhívni a figyelmet arra, hogy a versenytárgyalások során történt tiltott összejátszásoknak csupán az egyik lehetséges jogkövetkezménye a versenyfelügyeleti szankció. További jogkövetkezményt jelent a polgári jogi alapú kártérítési jogkövetkezmény. A versenytörvény 93. §-a is egyértelmű rendelkezést tartalmaz arra, hogy a versenyjog alapján alkalmazott jogkövetkezmények mellett lehetőség van az egyéb törvényeken alapuló polgári jogi, szabálysértési, illetve büntetőjogi jogkövetkezmények alkalmazására is. A GVH marasztaló határozatai a versenyztetéssel kapcsolatos összejátszások esetén is kellő jogalapot adhatnak arra, hogy a kiírók a hatásos verseny kikapcsolásából adódó, különösen a versenyárnál magasabb vállalási árban megtestesülő veszteségeiket kártérítési perekben is megkíséreljék visszaszerezni az adófizetők javára.

151. A 2004-es tapasztalatok szerint a bírságnál és a polgári jogi jogkövetkezményeknél azonban jóval nagyobb súllyal esik latba a jogsértő vállalkozásoknak a közbeszerzési eljárásokból való kizárási lehetősége. E lehetőség azonban nem feltétlenül a versenytörvény betartására, hanem a jogsértés minden áron való titokban tartására ösztönöz, és így az 1.2. részben részletesen ismertetett módon a jogsértések felderítése ellen hat, mivel elbátortalanítja a GVH engedékenységi politikájában esetleg résztvenni szándékozó vállalkozásokat a hivatallal való együttműködéstől, és így az eredeti jogalkotói szándéktól eltérően, segíti a kartellek működését.

152. Visszatérő esetsorozatot jelent a versenykorlátozások körében az **agrárszektor** különböző szervezetei (termékintézmények, kamarai tagozatok, termelői szövetségek) közreműködésével történő árkorlátozások (minimál árak meghirdetése), piacfelosztások (termelési kvóták meghatározása). Az uniós csatlakozásig az agrárrendtartási szabályok alapján mind az agrárpiacon versenykorlátozások köre, mind eljárás módja sajátosan szabályozott volt: a miniszter kapott felhatalmazást arra, hogy

ilyen eszközöket alkalmazzon azokon a piacokon, ahol a külön törvény ezt lehetővé tette, s amelyek esetén a piaci körülmények azt indokolták. Amennyiben a külön törvény szabályai alapján került sor a versenykorlátozó hatású intézkedésekre, úgy a versenyhatóság nem rendelkezett beavatkozási lehetőséggel, hatáskörrel ezek befolyásolására²⁷.

153. Jellemző helyzet volt, hogy az egyes termékpiacon szervezettek sokkal gyakrabban tartották szükségesnek a miniszteri szintű piaci beavatkozásokat (minimál árak, kvóták, garantált árak meghatározása stb.), mint ahány esetben erről aztán a miniszter rendelkezett. A gabonapiacra 2002 folyamán – miután a piaci szereplők kívánta miniszteri beavatkozásokra nem került sor – a **Magyar Gabonafeldolgozók, Takarmánygyártók és Kereskedők Szövetsége** tagvállalatainak **termelés-csökkenést javasoló ajánlást** fogalmazott meg, továbbá az általa kívánatosnak tartott ár alkalmazását ajánlotta (VJ-74/2003). Emellett több malomipari vállalat külön is megegyezett a kiskereskedelmi forgalomba kerülő legnagyobb forgalmazási arányú liszt minimál árában, továbbá a piaci status quo fenntartásáról is megállapodtak. Tekintettel arra, hogy e magatartásokra az agrárpiacon rendtartás nem ad felhatalmazást, ugyanakkor a versenyjogi szabályokba ütköznek, a Versenytanács a jogsértést megállapította, és összesen 22 M Ft bírságot szabott ki az érintett szervezetekre.

154. A **bérvadásztatási piacon** (VJ-89/2003) a **Vadgazdasági Termékek és Szolgáltatások Termékintézménye**, valamint a **Budapesti Agrárkamara** Vadászat-szervező Irodák osztálya teremtett alkalmat, működött közre abban, hogy a piaci szereplők **összehangolt áremeléseket** valósítsanak meg. A Termékintézmény hagyta jóvá és hirdette meg az alkalmazandó árakat, egyúttal az Etikai Kódex etikai vétségévé nyilvánította az irányárak be nem tartását, illetve aránytalanul alacsony árak megállapítását, és szankcióként kizárással fenyegette a rendelkezéseket be nem tartó vállalatokat. Emellett az agrárkamara illetékes osztálya keretében is etikai szabályzatot készítettek, melyben megtiltották a mindenkori minimálártól lefelé történő eltérést, és az osztályba történő felvétel feltételül is azt szabták, hogy a jövőbeni tagnak a minimál árakat tartalmazó vadászati árjegyzékkel azonos, vagy magasabb árakat kell alkalmaznia. Az eljárás

²⁷ A csatlakozás után annyiban változott a helyzet, hogy bizonyos termékkörökben a piaci beavatkozási hatáskör uniós szintre emelkedett, másrészt némileg megváltozott a szakminiszterrel segítő piaci szervezetek státusza, feljogosítása. Ez azonban az ismertetésre kerülő esetekben nem releváns, mert a kifogásolt magatartások a csatlakozást megelőző jogi környezetben történtek.

során megállapítható volt az is, hogy 2002 és 2003 folyamán a vadásztársaságok, vadászat-szervező irodák szinte mindegyike betartotta a meghirdetett, minimál árakra vonatkozó rendelkezéseket, elkövetve ezzel a legsúlyosabb versenyjogsértések egyikét. Összesen 182,16 M Ft bírságot szabott ki a Versenytanács, rekordösszegű bírsággal sújtva a megállapodások szervezőjeként, a Terméktanácsot (150 M Ft), illetve a Budapesti Agrárkamarát (15 M Ft).

155. Visszatérő területe a tiltott versenykorlátozásoknak a **sütőipar**. Ezt a piacot egyszerre jellemzi a sok szereplő, a többletkapacitások, valamint a keresleti oldal számos kiskereskedelmi vállalatának jelentős alkuereje. Ez a helyzet óhatatlanul felerősíti a szelektációs folyamatokat, amelyeknek a szereplők megpróbálnak ellenállni, vállalva akár a tiltott versenykorlátozásban való együttműködés kockázatát is. Bevett gyakorlattá vált, hogy szakmai szervezetük, a **Magyar Pékszövetség** (korábban ipartestület) keretében regionális szinten **egyeztetéseket** folytatnak az általuk kívánatosnak tartott **áremelések mértékéről**, valamint **időzítéséről**, kivédve ezzel a külön áremelésekben rejlő piaci kockázatok hatását. A vizsgált esetben (VJ-34/2003) az érintett ipartestületek és a tagjaik 2001. év eleji Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei, valamint a 2002. év eleji Heves megyei egyeztetései és megállapodásai voltak a vizsgálat, majd a marasztalás tárgya. A Versenytanács, az érintett vállalkozásokra nem, de a Pékszövetségre kiszabott 1 M Ft bírságot, figyelembe véve a sütőipar nehéz gazdasági helyzetét, továbbá, hogy a vállalkozások – a piaci kényszerek hatására – végül nem tartották be az ipartestületi ajánlást, egyúttal figyelmeztetve a Pékszövetséget arra, hogy a versenyjog által tiltott magatartás-összehangolásokat ne kezdeményezzen.

156. Ennek kapcsán szükséges megemlíteni azt, hogy a **Magyar Pékszövetség** – tagvállalatait ért ismétlődő felelősségrevonások következtében – kísérletet tett arra, hogy legális formát, módot találjon a sütőipari vállalatok versenyjogba ütközést elkerülő érdekérvényesítésére (VJ-138/2004). Előzetes mentesítési kérelmet adott tehát be a tervezett módszer (általuk „objektívnek” ítélt költségeken alapuló kalkulációs séma közzététele) versenyjogi véleményezésére, megismerve azonban a Versenytanács kifogásait, a kérelmet visszavonta.

157. A **taxi piac** egyik tipikus anomáliájának oka a forgalmas helyszínekhez, utasfelvételi helyekhez (pályaudvarok, repülőtér stb.) való hozzáférés korlátozottsága, tetézve az ide érkező, helyi ismeretekkel nem rendelkező utasok, turisták tömegeinek szokásosnál is nagyobb tájékozatlanságával. Ez az objektív helyzet, az információnyújtás minimumának, megfelelő módszereinek kialakítása és a hozzáférés megfelelő szabályozása, ellenőrzése nélkül jellemző visszásságokat okoz: egyes taxisok erőszakos eszközökkel történő helyfoglalása, helybiztosítása a többiek rovására, túlszámlázás elburjánzása az utasok felé. A **Ferihegyi repülőtér** és környéke a **taxisok** közötti harc visszatérő helyszíne (VJ-116/2003). Gyakorlatilag egy évtizede már, hogy egyetlen taxis társaság, az Airport Taxi Kft., majd utódjának (V.I.P.T. Kft.) taxijai (nem jogi kizárólagosság alapján, legális hozzáférési díj fizetésével, hanem fizikai erőszakkal) foglalták el a repülőtéri taxiállomásokat, kizorítva ezzel a többi vállalkozást. Az Airport Taxi Kft. megszűnése után, 2003 tavaszán a Budapest Airport Rt., mint a terület tulajdonosa és több taxis társaság között megállapodás született a taxiállomás használatáról, a hozzáférés rendezése érdekében. E megállapodás is – bár helyes irányba történő elmozdulást jelentett a korábbi állapotokhoz képest – versenykorlátozó elemeket tartalmazott, ezért 2004 végéig kapott mentesítést a Versenytanáctól azzal, hogy a hosszabb távú, a versenyjoggal nem ütköző rendezés érdekében kellő idő álljon rendelkezésére a feleknek. Sajnálatos tény, hogy a határidő lejárt anélkül, hogy a helyzet kielégítő megoldása megtörtént volna. Ez arra hívja fel a figyelmet, hogy e helyszíneket illetően – tekintettel arra, hogy a hozzáférés korlátozottságából fakadó gondok, és a megoldás megkérdőjelezhetően hasonló módjai szinte minden nagyváros vasúti és autóbusz pályaudvarait is jellemzik – indokolt lehet hatékonyabb állami beavatkozásokat kialakítani.

158. A **kérelemre indult eljárások** egyike volt az általános iskolások számára – az állami költségvetés által fedezett, s a közbeszerzés szabályai alapján kiválasztott – **ingyenes tanulóbiztosítás nyújtására létrejött biztosítói konzorcium** (VJ-149/2003) mentesítési kérelmének elbírálása. Az ingyenes tanulóbiztosítás nyújtására két konzorcium is pályázott. A nyertes csoport öt tagja a teljes magyar biztosítási piac csaknem háromnegyed részét fedi le, s ezen belül a tanuló baleset-

biztosítások 85%-át is az egyik konzorciumi tag tudhatta magáénak. Tekintettel arra, hogy a konzorcium által a közbeszerzési eljárásban vállalt feltételek (biztosítási díj nagysága, a szolgáltatás nyújtásának módja stb.) összességében jelentős előnyökkel járnak mind a finanszírozó állam, mind pedig a biztosítottak számára, a szerződéskötés időtartamára a megállapodást a Versenytanács egyedi mentesítésben részesítette.

159. Fontos elvi kérdésben is segítette a jogértelmezést a határozat, amikor kimondta, hogy a biztosítási csoportmentességi rendeletben meghatározott együttbiztosítási csoport („pool”) csak a határozatlan számú kockázat biztosítására hivatott esetekre nyújt automatikus mentesülést, s önmagában a tanuló balesetbiztosítás nem minősíthető annak. Ugyancsak kimondta a Versenytanács azt is, hogy a közös ajánlattétel közbeszerzési törvény általi lehetővé tétele önmagában még nem jelenti azt, hogy a versenytörvény versenykorlátozást tiltó rendelkezései alól is törvényi felmentést élveznének az ilyen megállapodások. Egyes projektek közös lebonyolítására sok esetben jönnek létre konzorciumok. Ezek egy része – különösen, amikor a résztvevő vállalatok egymást kiegészítő, nem versenyző jellegű kompetenciáikkal társulnak a feladat teljesítésére – általában nem tartozik versenykorlátozást tiltó rendelkezések hatálya alá. Az olyan esetekben azonban, amikor a konzorciumi tagok önállóan is képesek lennének az adott kiírásban szereplő feladat teljesítésére, a konzorciumot létrehozó megállapodás már versenyjogi tilalomba ütközhet. Érdemi, versenyfelügyeleti eljárásban is vizsgálható és részleteiben, gazdasági összefüggéseiben vizsgálendő, szankcionálható problémát jelenthetnek tehát a konzorcionális ajánlattételben testet öltő versenykorlátozások, verseny kizárások tényleges céljai és hatásai.

160. Versenytársak közötti megállapodást jelentenek az egyes kereskedelmi vállalatok általi **beszerzési szövetségeket** létrehozó szerződések is. A **METRO**, valamint a vele egy érdekeltségi körbe tartozó **PRAKTIKER** és – a tőlük független – **SPAR** 1997-ben, az árubeszerzéseik koordinálására, bizonyos meghatározott vásárlási feltételek közös kitérőjére hozták létre a **METSPA-t** (VJ-176/2003). Az általános feltételeken túl az egyes zárófeltételek (pl. szállítási mennyiségek) egyedi, konkrét meghatározása már a beszállító és

a létrehozó vállalatok között közvetlenül történik. A megállapodás eredményeként a beszerzési viszonylatban résztvevők, mint vevők közötti verseny korlátozódik, a szerződéskötési kondíciók tekintetében közös fellépés, ezáltal egységesülés megy végbe, még ha a létrehozó vállalatok önállóan dönthetnek is abban, mely termékeket szerzik be a METSPA közreműködésével, illetve értékesítési (ideértve ár- és marketing-) politikájukat is önállóan alakíthatják. Tekintettel azonban arra, hogy a beszerzésben megvalósuló koordináció a hazai beszerzési piacok kevesebb, mint 10%-át érinti (élelmiszer termékeknél összesen 8,5%, non-food termékeknél együttesen 3,6%), ezért a versenytörvény rendelkezései alapján a megállapodás nem esik tilalom alá, még ha a résztvevők vevői ereje érdemben növekszik is a megállapodás révén.

161. Az OTP Rt. és az **American Express Limited** (Amex) között (VJ-132/2004), az **Amex bankkártyák** magyarországi elterjesztése érdekében létrejött versenykorlátozó megállapodást (kizárólagos licenchasználati, kibocsátási, szervezési és más jogok) öt évre egyedi mentesítésben részesítette a Versenytanács. A döntés tekintettel volt az Amex kártyák hazai elterjedésének lehetséges – a lakossági bankkártya piacot érintő – pozitív versenyhatásaira, s ezzel összefüggésben az OTP kizárólagos jogainak indokoltságára és arányosságára.

162. Ugyancsak egyedi mentesítésben részesült a péti **Nitrogénművek Rt.** 34 forgalmazóval (márkakereskedők), az általa gyártott nitrogén és kombinált műtrágyák hazai értékesítésére kötött ötéves keretszerződése (VJ-169/2003), miután a kérelmező a versenytanácsi kifogásközlés alapján módosította az eredeti megállapodást. A megállapodásrendszer kifejezett célja, hogy a rendkívül nagy szezonalitást mutató felhasználási igények időbeli kielégítésére úgy biztosítson stabil logisztikai hátteret, hogy kiküszöbölje a lánckereskedelem árfelhajtó hatását, egyúttal biztosítva a megbízható vevőszolgálati-szaktanácsadási szolgáltatást is a felhasználóknak, s csökkentse az időről-időre felbukkanó dömpingáras behozatal destabilizáló hatását, de nem alkalmas arra, hogy kizárja a lehetséges importversenyt az ágazatban, ezért egyedi mentesítésben részesülhetett.

163. A T-Mobile Rt., a Pannon GSM Rt. és az MPP Rt. között (VJ-51/2004) az ún. mobil fizetési szolgáltatás technikai háttérének biztosítására vállalatirányítási és szolgáltatási szerződés született. Bár a tranzakció keretében létrehozott új közös vállalat (MPP Rt.) alapítása nem volt engedélyköteles, a közös vállalat irányítására kötött szerződés versenytilalmi kikötést is tartalmazott. A mobiltelefon szolgáltatók írásos engedélyéhez kötötték ugyanis azt, hogy az MPP részvényesei bármilyen formában a közös vállalat tevékenységével versenyző tevékenységben részt vehessenek. A Versenytanács a kifogásolható kikötést, mint a közös vállalat létrehozásához kapcsolódó járulékos és a céllal arányos versenykizárást – miután a vállalatok a versenytanácsi kifogások nyomán három éves időtartamra korlátozták annak időtartamát – már nem minősítette versenykorlátozó megállapodásnak.

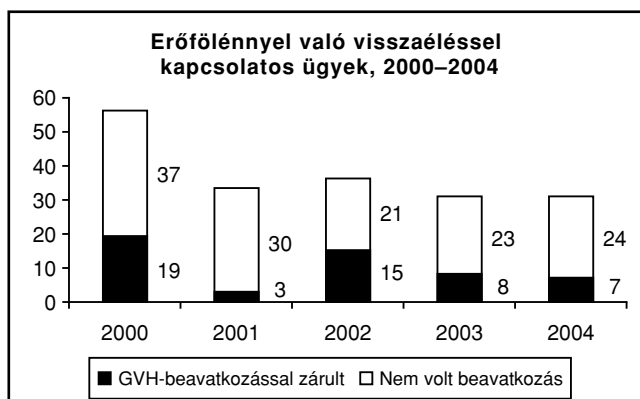
2.2.3. Erőfölénnyel való visszaélés

164. A versenytörvény V. fejezete fogalmazza meg az erőfölénnyel való visszaélés tilalmát. Az erőfölénnyel történő visszaélésnek két együttesen teljesülő feltétele van: az erőfölényes helyzet megléte és a visszaélő magatartás. A visszaélés a magatartás természete szerint lehet kizsákmányoló és korlátozó típusú. Kizsákmányoló visszaélésről beszélünk akkor, amikor az erőfölényben levő piaci szereplő a versenyben elérhető eredményhez képest a maga számára csoportosít át előnyöket vevőinek közvetlen kárára (ilyen visszaélés például az indokolatlanul magas árak alkalmazása). Korlátozó visszaélés esetében a piacra lépés megakadályozásának, a versenytársak piacról való eltávolításának vagy a piaci hatalom más piacra történő kiterjesztésének révén sérül a piaci verseny – ez a vevőknek közvetve okoz veszteséget (ilyen magatartás például a szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózás). Vannak esetek, melyek nem sorolhatóak be egyértelműen egyik vagy másik csoportba, mivel korlátozó és kizsákmányoló visszaélés együttesen is előfordulhat.

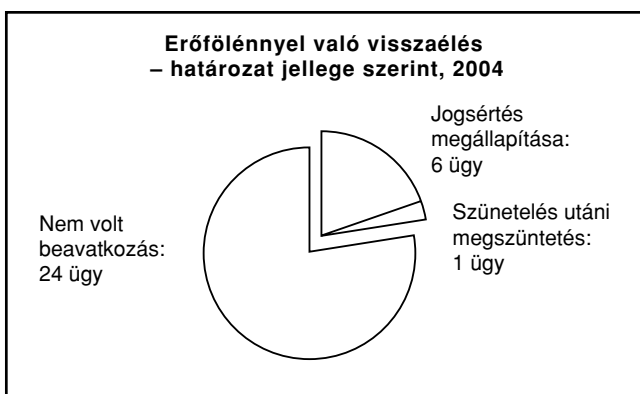
165. 2004 májusától, ha egy piaci szereplő erőfölénnyel való visszaélése az EU tagállamai közötti kereskedelmet is érintheti, a versenyfelügyeleti eljárást az EK-Szerződés 82. cikkét közvetlenül alkalmazva, de a magyar eljárási szabályok szerint kell lefolytatni, azaz a GVH az Európai Unió

tagállami versenyhatóságaként jár el. Csatlakozásunk első évében ebbe az esetcsoportba tartozó lezárt ügyünk nem volt.

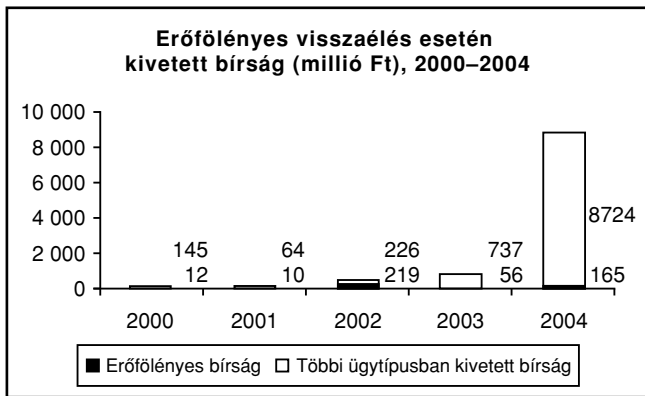
166. 2004-ben az erőfölénnyel való visszaélés gyanúja miatt folytatott versenyfelügyeleti eljárásban 31 ügödöntő versenytanácsi határozat született.

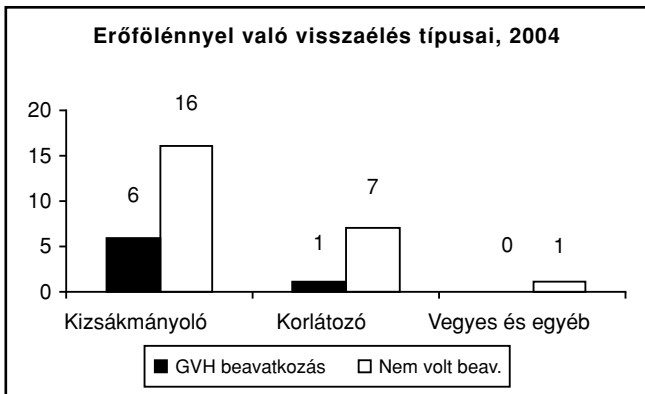
167. 19 esetben az erőfölény megállapítást nyert, ezek közül hét esetben a visszaélő magatartás is beigazolódott, ezért szükség volt a GVH beavatkozására. (A visszaélő magatartások közül hat ügyben kizsákmányoló típusú visszaélést lehetett azonosítani.) Egy esetben a jogsértés csekély súlyára tekintettel a Versenytanács szünetelést rendelt el, majd miután az eljárás alá vont vállalkozás a jogsértő állapotot felszámolta, a Versenytanács az eljárást megszüntette, hat ügyben viszont marasztaló határozatot hozott.

168. A Versenytanács a hat marasztaló határozat közül öt esetben szabott ki bírságot, összességében 165 M Ft-ot, egy esetben a bírságtól kiszabásától eltekintett.

169. A visszaélő magatartások közül hat ügyben kizsákmányoló típusú visszaélést lehetett azonosítani, egy esetben korlátozó típusú visszaélésre került sor.

170. A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés gyakúnya miatt 2004-ben folytatott és érdemi határozattal zárult eljárások túlnyomó többsége (kétharmad része) szolgáltatást ellátó vállalkozások ellen folyt.

171. A különféle szolgáltatókat érintő 19 eljárásból kilenc kábeltelevíziós társaságok ellen irányult. A bejelentők hasonlóan a megelőző évekhez, a havi előfizetési díjak növelésének túlzott mértékét, a programcsomagok összetételének számukra hátrányos módon történő változtatását kifogásolták. A Versenytanács a kábeltelevíziós vállalkozások ellen folytatott kilenc eljárás mindegyikében megállapította a fogyasztókkal szemben fennálló erőfölényt, de csak négy esetben találta bizonyítottan a szolgáltató visszaélő magatartását.

172. A MATÁV Rt. ellen marasztaló versenytanácsi határozat született (VJ-100/2002), mert árprést alkalmazott és ezzel a magatartásával akadályozta más távközlési szolgáltatások piacon való megjelenését. A Versenytanács az eljárás alá vont szolgáltatóra 70 M Ft bírságot szabott ki.

173. Árpréssel a vertikálisan integrált távközlési vállalat akkor él, amikor összekapcsolási szolgáltatásainak árát és saját kiskereskedelmi árait egymáshoz képest úgy állapítja meg, hogy a szűk árres miatt a hatékony versenytárs sem tud versenyképes árral megjelenni a piacon. Az árprés alkalmazása az erőfölényes vállalat számára azt eredményezi, hogy átmeneti jelleggel lemond profitja egy részéről, annak érdekében, hogy az árak későbbi emelése révén összességében nagyobb eredményt realizáljon.

174. A szolgáltató vitatta a GVH hatáskörét a magatartás vizsgálatára, arra hivatkozva, hogy az árprést okozó díjait tartalmazó általános szerződési feltételeit az NHH ellenőrizte és nem kifogásolta.

175. A versenyjogi gyakorlat szerint ebben az esetben azt kell vizsgálni, hogy jogszabály vagy hatósági határozat teljesen kizárja-e a vállalkozás cselekvési szabadságát, vagy ha nem, mekkora teret enged a vállalkozás piaci magatartásának önálló alakítására. Amennyiben az állami intézkedés (szabályozás) befolyásolja a cselekvést, de a vállalat szabad döntésének hagy mozgásteret (pl. a konkrét ár meghatározására), akkor alkalmazható a versenytörvény.

176. Az összekapcsolási díj mértékére a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra vonatkozóan az Eht. kifejezett rendelkezéseket tartalmaz. A díjat is tartalmazó referencia összekapcsolási ajánlatot az NHH-nak jóvá kell hagynia, attól eltérő árat kérni nem lehet. Ami a végfelhasználói tarifát illeti, a szabályozás megfelelő szabadságot kínál az árak kialakítására, aminek következtében kijelenthető, hogy a szolgáltató döntésétől függ az árres nagysága, ami tehát megalapozza a GVH vizsgálati hatáskörét.

177. A Versenytanács a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelműen megállapította, hogy 2002 első felében, amikor a MATÁV még autonóm módon, kereskedelmi szerződésekben állapíthatta meg az összekapcsolási díjait, üzleti előfizetői számára úgy határozta meg a távbeszélő díjcsomagok árait, hogy ezen szolgáltatások versenytársak általi nyújtásához elengedhetetlenül szükséges nagykereskedelmi szolgáltatások ára a közöttük kialakult árres negatív mértéke miatt alkalmas volt arra, hogy korlátozza, késleltesse a piacra történő belépést, elbizonytalanítsa a potenciális versenytársakat.

178. Az **Invitel Távközlési Szolgáltató Rt.** ellen a „45 forintos nyári átalánydíjas akció” miatt indult vizsgálat (VJ-121/2003). Az eljárás alá vont szolgáltató az akció keretében meghirdette, hogy hét héten keresztül a primer körzeten belüli hétvégi és ünnepnapra hívásokért a beszélgetés hosszától függetlenül egységesen és automatikusan 45 forintot számít fel. Amennyiben az előfizető – ismerte saját telefonálási szokásait – mégis az eredeti díjcsomag szerinti tarifa mellett dönt, hívásai előtt a 1767-es számot kell tárcsáznia.

179. Az ügyben lefolytatott vizsgálat feltárta, hogy az „akciós” 45 Ft-os átalánydíj csak a hosszabb hívások esetén volt kedvezőbb az előfizetők számára a saját díjcsomagjuk szerinti elszámolásnál. A forgalmi statisztikai adatok szerint viszont az előfizetők átlagos hívásai 1,6-2,2 perc hosszúságúak voltak, melyek a normál elszámolás mellett 16-22 Ft-os beszélgetési díjat jelentettek, ami az akciós hívásdíjnak mindössze fele-harmada. Az akció ráadásul „fordított módon” működött, mert aktív magatartást annak kellett tanúsítania, aki nem kívánt élni az „akciós kedvezménnyel”. A módszer különösen annak fényében keltett versenyjogi aggályokat, hogy a távközlési szektorban a fogyasztói tudatosság közismerten alacsony, amit az akciós időszak tapasztalatai újból igazoltak: a széleskörű előfizetői tájékoztatás ellenére csak a fogyasztók 1,7%-a alkalmazta a számára előnyösebb díjszámlálást eredményező előhívószámot.

180. A Versenytanács megállapíthatónak találta, hogy az eljárás alá vont nagyon is épített előfizetőinek alacsony fogyasztói tudatosságára, amikor az akció feltételeit (időtartamát, az igénybevétel módját, és az átalánydíj mértékét) úgy alakította ki, hogy az számára indokolatlan bevétel-növekedésben megvalósuló előnyt, előfizetői számára pedig a magasabb beszélgetési díjban megnyilvánuló hátrányt okozzon. A következtetést az támasztotta alá egyrészt, hogy az akció ideje alatt az előhívószám nélkül (tehát elvileg akciós átalánydíj ellenében) folytatott beszélgetések átlagos hossza lényegesen rövidebb volt, mint az átlagos hétvékenkénti beszélgetések ideje, tehát a fogyasztók a racionális választásnak tökéletesen ellentmondva cselekedtek; másrészt az akció hét hete alatt a primer körzetek forgalmi bevétele megduplázódott, melynek eredményeként a jogsértéssel elért előny kb. 18 M Ft-ot tett ki. A Versenytanács ennek háromszorosát, 55 M Ft-ot szabott ki bírságként.

181. A **Prímagáz Rt.** ellen hozott marasztaló határozat (VJ-147/2003) az általános szerződési feltételekben szereplő egyoldalú, azonnali díjmódosításra jogot adó kikötés miatt született. Az eljárás alá vont a „falugáz-program” keretében jelenleg 18 településnek nyújt vezetékes PB gázszolgáltatást. Az engedélyköteles szolgáltatónak az adott területen kizárólagos joga van, ugyanakkor a szolgáltatott PB-gáz nem hatósági áras termék.

182. Az eljárás alá vont – hivatkozva a földgáz díjának megállapításáról szóló rendeletre – bevezette a rendelkezésre állási díjat, melynek havi összegét 800 Ft + ÁFÁ-ban állapította meg. A szakhatóság álláspontja szerint – bár a hivatkozás minden jogalapot nélkülöz – az alapidíj bevezetése nem tekinthető indokolatlannak, miután a törvényben rögzített szolgáltatási kötelezettségből levezethető.

183. A Versenytanács amellett, hogy elfogadta az alapidíj bevezetésének indokoltságát, mértékét sem tartotta túlzottnak. Ezzel szemben indokolatlan előnynek minősítette azt, hogy a szolgáltató általános szerződési feltételei (ÁSZF) nem tartalmaz arra vonatkozó rendelkezést, hogy a fogyasztót a megváltozott díj el nem fogadása esetén milyen jogok illetik meg, és arról sem rendelkezik, hogy mely esetben, milyen feltételekkel jogosult díjemelésre, ezért megállapította a Prímagáz erőfölénnyel való visszaélését, eltiltotta a vállalkozást a jogsértő szerződéses kikötés további alkalmazásától, viszont a bírság kiszabásától eltekintett.

184. Egy sokéves ügy újraindítására került sor a **Magyar Olaj-és Gázipari Rt. (MOL)** elleni versenyfelügyeleti eljárással (VJ-33/2004), amire a Legfelsőbb Bíróság ítélete kötelezte a GVH-t. A Versenytanács 2001-ben hozott határozatában az eljárás alá vonttal szemben megszüntette az eljárást, mert az üzemanyagok 1997-1999. közötti időszak kiskereskedelmi árának alakításában nem tartotta megállapíthatónak az erőfölényt, a nagykereskedelmi árak tekintetében pedig az erőfölénnyel való visszaélést. A Bíróság előírta, hogy az új eljárásban szakértő bevonásával meg kell vizsgálni a MOL Rt. által érvényesített nagykereskedelmi ár és a ténylegesen felmerült költségekre alapított nagykereskedelmi ár közötti esetleges aránytalanságot, amely a MOL Rt. számára indokolatlan előnyt eredményezhetett. Ezt követően kell döntenie arról, hogy az eljárás alá vont a túlzottan magas ár érvényesítésével visszaélt-e erőfölényével.

185. A MOL Rt. által készített költségszámítás értékelésére a GVH független szakértőt kért fel, aki az árképzési módszerrel kapcsolatban általános érvénnyel kifejtette, hogy az üzemanyagok esetében nem indokolt az önköltség alapú árazás megkövetelése, de az üzemanyagok önköltségében meghatározó súlyt képviselő Brent kőolaj ár az üzemanyagok jegyzésáráival együtt mozogva automatikusan biztosítja az árak költségárányosságát. A vizsgált időszakban a MOL Rt. üzemanyag nagykereskedelmi árai pontosan követték a Brent áron alapuló jegyzésárakat, tehát vitathatatlanul versenyáraknak tekinthetők. A szakértő véleménye szerint a MOL Rt. árképzése során közgazdaságilag indokoltan értékeli a saját kitermelésű kőolajat világszerte áron. A világszerte árnál alacsonyabb kitermelési költségből fakadó jövedelem elvonására ezért versenyjogi alapon nincs lehetőség, de az államnak módjában áll más módon, pl. bányajáradék formájában elvonni azt vagy annak a jelenleginél nagyobb hányadát. A szakértő és a Versenytanács egyetértett abban, hogy a versenyár és a költségalapú ár közötti eltérés, a magasabb hatékonyságból származó többletjövedelem versenyjogi szempontból nem tekinthető indokolatlan előnynek. Mindezek alapján a Versenytanács a MOL Rt. árképzési módszerét nem találta jogsértőnek, ezért az eljárást megszüntette.

186. A ViDaNet Rt. ellen hozott határozatában (VJ-14/2003.) a Versenytanács megállapította, hogy a kábeltelevíziós szolgáltató visszaélt erőfölényével, mert előfizetési díjait költségeinek gazdaságilag indokolt növekedésénél nagyobb mértékben emelte.

187. A Versenytanács kialakult gyakorlata szerint az ár akkor minősül túlzottan magasnak, ha a vállalkozás gazdaságilag indokolt költsége és a befektetéssel arányban álló hozam meghaladja a normatív nyereség összegét.

188. Gazdaságilag indokolt költségnek tekinthető a műsorköltség, mint objektív adottság és az előző évi infláció mértékének megfelelő költségnövekmény. A normatív nyereség mértékére – miután minden kábeltelevíziós szolgáltató erőfölényben van – nem állnak rendelkezésre versenypiaci adatok. Ezért a Versenytanács az időszak nominális befektetési kamatlábát veszi alapul, amit az ún. kockázati prémiummal növel, ezzel elismerve

a tőke bankban történő kamatoztatásánál nagyobb kockázatot. A Versenytanács határozatában kifejtette azt is, hogy egy vállalkozásnak a normatív szintnél magasabb nyeresége nem feltétlenül jelenti árainak túlzott mértékét, hiszen annak forrása az átlagosnál hatékonyabb gazdálkodás is lehet. Ezért nem önmagában a magas nyereség, hanem a már magas nyereséget tartalmazó díjak további túlzott, indokolatlan emeléséből származó nyereségnövekedés az alapja a tisztességtelen ár-megállapításnak.

189. A Versenytanács rámutatott arra, hogy a vállalkozás megalapozott számításokkal igazolhatja, hogy a díjait meghatározó tényezők eltérnek a gazdaságot általában jellemző körülmények; a ViDaNet Rt. azonban nem tudott ilyen számítást bemutatni.

190. A feltárt jogsértés jelentős piaci hatására, valamint a jogsértő magatartás ismétlődésére tekintettel a szolgáltatót 30 M Ft bírság befizetésére kötelezték.

191. Az **Egyesült Magyar Kábeltelevízió Kft.** ellen is marasztaló határozat született (VJ-88/2003), mert megállapítást nyert, hogy az általa alkalmazott ÁSZF a programcsomagok változtatására vonatkozóan egyoldalú szerződésmódosítást tettek lehetővé számára.

192. A Versenytanács kifejtette, hogy az ÁSZF alkalmazó vállalkozás akkor jár el jogszerűen, ha a programcsomagok díjemelést okozó átalakításának szándékát – megfelelő határidő biztosítása mellett – közli a fogyasztókkal, felhívva a figyelmüket a vélemény-nyilvánítás lehetőségére és következményeire. Ennek elmaradása esetén a monopol helyzetű szolgáltató arra kényszeríti a fogyasztók egyes csoportjait, hogy olyan szolgáltatásért fizeszenek, amit nem igényelnek. A szolgáltató tehát jogszerűen kizárólag az értesített előfizetők többségének tiltakozása hiányában alakíthatja át a programcsomagokat.

193. Az eljárás alá vont szolgáltató ÁSZF-je viszont leszögezte, hogy nem minősül szerződésmódosításnak a csatornakiosztás változtatása. Mindebből az is következett, hogy az bármikor egyoldalúan módosítható volt, tehát a szerződésmódosításra vonatkozó fenti garanciális szabály alkalmazása e körben szóba sem jöhetett.

194. A Versenytanács határozatában kötelezte a szolgáltatót, hogy haladéktalanul módosítsa az ÁSZF-t úgy, hogy a jelentős költségkihatással járó csatornakiosztásról előzetesen ki kell kérnie az előfizetők véleményét és tájékoztatnia kell annak jogkövetkezményeiről. A Versenytanács 5 M Ft bírságot szabott ki a kábeltelevíziós szolgáltató ellen.

195. A KábelszatNet-2002. Műsorelosztó Kft. ellen (VJ-32/2003.) a bejelentők azért éltek panaszszal, mert álláspontjuk szerint burkolt áremelést hajtott végre a csatornakiosztás előzetesen nem közölt változtatásával, és az előfizetőket a legdrágább programcsomag igénybevétele felé terelte.

196. A Versenytanács az ügyben hozott határozatában kimondta, hogy a kábeltelevíziós szolgáltatás jelentős mértékű átalakítása akkor minősülhet visszaélészerűnek, ha a szolgáltató a programcsomagok tartalmának kialakítása során csak a saját költségzempontjainak, illetve haszonnövelő érdekeinek érvényesítését tartja szem előtt. Az adott helyzetben a szolgáltató számára legnagyobb hasznot kínáló programcsomag elosztás nem feltétlenül a legkedvezőbb a fogyasztók többsége számára. Bár szükségszerű, hogy a programcsomagok összetételével a fogyasztók egy része mindig elégedetlen, viszont nem közömbös, hogy az elégedetlen csoport aránya mekkora. Ezért fontos az előfizetők igényeinek előzetes felmérése.

197. A kábeltelevíziós szolgáltató a tárgyaláson nyilatkozatában vállalta, hogy előfizetői között teljes körű felmérést végez a fogyasztói preferenciák megismerése érdekében, és a következő évben ennek tudatában dönt a csatornakiosztásról. A Versenytanács három hónapos szünetelést rendelt el, melynek eltelté után az utóvizsgálat megállapította, hogy a szolgáltató eleget tett vállalási kötelezettségeinek, felmérte előfizetői igényeit és felkínálta a választási lehetőséget a programcsomagok módosítását illetően.

198. A Versenytanács a versenyfelügyeleti eljárást megszüntető határozatában hangsúlyozta, hogy nem kíván közvetlenül beavatkozni a programcsomagok összetételére vonatkozó szolgáltatói döntésekbe, de azt sem nézheti tétlenül, ha az érintett földrajzi piacon a monopolhelyzetben levő szolgáltató nincs tekintettel az előfizetői igényekre.

199. Hasonló bejelentői panaszra indult versenyfelügyeleti eljárás a **FiberNet Kommunikációs Rt.** ellen, amely szintén marasztaló határozattal zárult (VJ-42/2003). A Versenytanács szerint a szolgáltató visszaélt gazdasági erőfölényével, mert az ÁSZF egyoldalú döntést biztosított a számára a programcsomagokban korábban nem szereplő, az előfizetők számára jelentős többletköltséget okozó csatornák elhelyezésére. A Versenytanács 5 M Ft bírságot szabott ki az eljárás alá vont szolgáltatóval szemben.

200. A vizsgálat feltárta, hogy a szolgáltató év közben küldött cégtájékoztatót, mely kérdőívként is funkcionált, így akarván megismerni a fogyasztói elvárásokat és igényeket. Eltekintve attól a tényről, hogy a kérdőívek visszaérkezési aránya mindössze 2% volt, az ilyen általános tájékozódás általában nem helyettesíti a műsorkiosztás jelentős többletköltséggel járó változtatásáról szóló fogyasztói tájékoztatást és az ellene való felszólamlás biztosítását. A jelentős többletköltség értelmezésére is példát szolgáltatott az ügy: a Hír TV okozta 50 Ft körüli költségnövekedést a Versenytanács nem ítélte jelentősnek, ezért az ezzel kapcsolatban elkövetett mulasztás nem minősült visszaélő magatartásnak.

201. A Versenytanács viszont megállapította az erőfölénnyel való visszaélést a kiszállási díj – többi szolgáltató hasonló díjához képest – túlzott összege miatt.

202. A hírlapárusok jelzései alapján versenyfelügyeleti eljárások indultak hírlap nagykereskedelmi vállalkozások ellen. A bejelentők sérelmezték a **Buvihír Rt.**, az **Északhír Rt.** és a **Pelsohír Rt.** magatartását, mert ezek a nagykereskedők – a hírlapárusok igényeit figyelmen kívül hagyva – rendszeresen adnak át értékesítésre nem kért sajtóterméket vagy nagyobb példányszámú újságot, ami részükre magasabb forgóeszköz szükségletet támaszt.

203. A Versenytanács mindhárom ügyben megszüntető határozatot hozott (VJ-45/2004, VJ-46/2004, VJ-122/2004.), miután megállapította, hogy bár az adott földrajzi piacokon az eljárás alá voltak gyakorlatilag versenytárs nélkül tevékenykednek, a hírlap nagykereskedelem és a hírlapárusok üzleti kapcsolatát jellemző kereskedelmi forma – az ügynöki jellegű megállapodás – következtében a hírlapárusok tevékenységéből hiányzik

a szokásos vállalkozói kockázat, ezért a nagykereskedők erőfölénye nem állapítható meg. Az értékesítésre átadott hírlapok nem kerülnek az árus tulajdonába, az el nem adott példányokat a nagykereskedő hiánytalanul visszaveszi, és bár az értékben számított lapforgalom 40%-át kitevő havi és egyéb lapok bevételei – a számlázási rendszer miatt – három héten keresztül nem nyújtanak fedezetet a nagykereskedelem által kibocsátott számlára, a napi és hetilapok előszámlázott forgalmából származó bevétel ezt valamelyest ellensúlyozza. A hírlapárusi tevékenység végzéséhez szükséges beruházások viszonylag csekély értékűek és piacelhagyás esetén az eszközök jelentős veszteség nélkül értékesíthetők.

204. A tevékenység kockázatának megítélése szempontjából fontos tényező az is, hogy a lappiacon nincs árverseny, a hírlapárusnak nem kell hozzájárulnia sem a lap szállításának, sem reklámozásának költségeihez. A hírlapok nagykereskedőinek a megállapodások számukra egyoldalú előnyöket és az árusok részére indokolatlan hátrányokat tartalmazó módosítása esetén számolhatnak azzal, hogy az árusok számottevő veszteség nélkül képesek kilépni a megállapodásból.

205. Mindez nem zárja ki, hogy a megállapodás megszűnése ne járna hátránnyal a hírlapárus számára, különösen akkor, ha más termék értékesítésével nem foglalkozik. Ezek a hátrányok viszont – a vállalkozói kockázat hiányában – nem vállalkozási jellegűek. A Versenytanács határozatában rámutatott arra is, hogy a szerződéses szabadság – egyik fél „védelme” érdekében az erőfölénnyel való visszaélés tilalma alapján történő – korlátozása csak akkor lenne indokolt, ha az adott szerződéses kapcsolat a fogyasztói jólétre negatívan hatna (választék szűkülésével, a kibocsátás csökkenésével, az árak emelkedésével járna), aminek veszélye a hírlap kereskedelemben nem áll fenn.

206. Megszüntető határozatok születtek a vizsgálatokat lezáró versenytanácsi döntések értelmében (VJ-66/2003 és VJ-67/2003) élőállattal és takarmánnyal kereskedő két integrátor kft. ügyében. A GVH azért indított versenyfelügyeleti eljárást a **Ringa Integrátor Észak-magyarországi Élőállat- és Takarmánykereskedelmi Kft.**, valamint a **Pick Integrátor Dél-magyarországi Élőállat- és Takarmánykereskedelmi Kft.** ellen, mert vélelmezte,

hogy az integrátori szerződések megkötésének feltételül szabott takarmány beszerzési kötelezettség gazdasági erőfölénnyel való visszaélés.

207. A Versenytanács álláspontja szerint önmagában a túlkínálatos sertéspiaci viszonyok a feldolgozók erőfölényes helyzetét nem alapozzák meg, hiszen a természetes üzleti kockázat körébe tartozik a keresleti-kínálati viszonyok függvényében valamely áru eladhatóságának változása. A sertés piacot jellemző ciklikusság miatt a vizsgált időszakban kialakult túltermelés következtében gazdaságilag ésszerű, hogy a feldolgozók a szükségletüket meghaladó mértékben nem vásárolják fel a sertéseket, illetve a kínálatot valamilyen ismérv – pl. a jó minőségű takarmányozás, mint minőségi biztosíték – szerint megválogatják.

208. Országos viszonylatban a Pick Szeged Rt. és a tőle nem független Ringa Rt. együttes piaci részesedése a sertésfelvásárlásban mindössze 15%, ami nem teszi lehetővé számukra, hogy a többi piaci szereplőtől függetlenül végeztessék felvásárlásaikat. Miután a gazdasági erőfölény nem volt megállapítható, a kifogásolt szerződési feltétel versenyjogi értékelésére a Versenytanács nem tért ki.

2.2.4. Összefonódások ellenőrzése

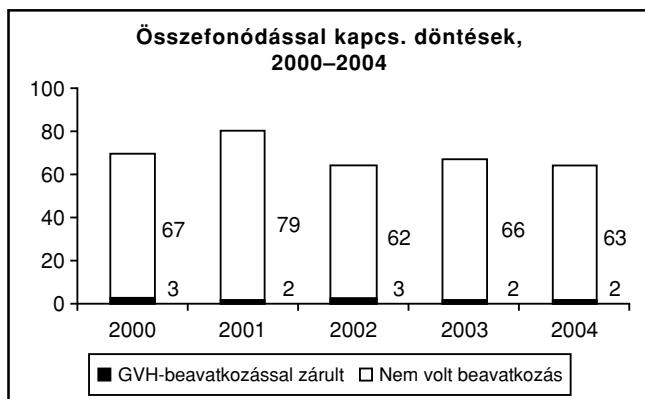
209. A versenytörvény VI. fejezetében foglalt összefonódás-ellenőrzési rendelkezések célja, hogy minden, a gazdaság szempontjából lényeges vállalat-egyesülést vagy felvásárlást (és egyéb irányítás-szerzést) versenyfelügyeleti ellenőrzés alá vonjon. Ha az adott összefonódás nem hoz létre, vagy nem erősít tovább olyan erőfölényes helyzetet, amely akadályozza a hatékony verseny kialakulását, fennmaradását vagy fejlődését, akkor a GVH azt nem tilthatja meg, ellenkező esetben a versenyre gyakorolt hatásokkal járó hatékonysági előnyök és hátrányok mérlegelése alapján az összefonódás megtiltható. A hivatal előzetes vagy utólagos feltételt, illetve kötelezettséget is előírhat az összefonódás hátrányos hatásainak mérséklése érdekében (például: vállalkozásrészek, vagyontárgyak elidegenítésének tilalma, vagy valamely közvetett résztvevő felett gyakorolt irányítás megszüntetése).

210. A versenyre gyakorolt hatás szempontjából a versenykorlátozó hatás minősítésénél külön jelentőséggel bír, hogy az összefonódás versenytársak

közötti (horizontális) vagy pedig eladó-vevő közötti (vertikális). A horizontális összefonódások általában közvetlenül a piaci szerkezet megváltoztatását okozzák, a vertikális összefonódások pedig a kapcsolódó piacokra hathatnak negatívan. Egyes tranzakciók nem sorolhatóak be egyértelműen egyik vagy másik csoportba annak következtében, hogy mind vertikális mind horizontális jellemzőkkel bírnak. Előfordulhat olyan eset is, amikor nincs olyan piac, amelyen mindkét vállalat jelen van. Az ilyen összefonódásnak is lehetnek káros versenyhatásai. **Portfólió hatásról** beszélünk, ha egymást kiegészítő áruk gyártói/forgalmazói (szomszédos piacok szereplői) kerülnek egy vállalkozáscsoporthoz. **Konglomerátum hatásról** akkor beszélhetünk, ha valamely vállalkozáscsoport az egyik áru piacán erős piaci pozícióval rendelkezik, gazdasági, pénzügyi illetve jövedelmi helyzete olyan mértékben megerősödik, hogy az összefonódás révén képes lehet a másik áru piacán is versenykorlátozó stratégiák (pl. árukapcsolás) alkalmazására.

211. A magyar verseny törvény 24.§-a rendelkezik azokról a küszöbszámokról, amelyek elérése esetén az összefonódáshoz a GVH-tól engedélyt kell kérni. 2004. májusától az EU modernizált fúziós rendelete²⁸ szerint a közösségi dimenziójú összefonódások esetén a rendeletben foglalt küszöbszámoknak eleget tevő vállalkozásoknak a Bizottsághoz kell kérelmüket bejelenteniük, illetőleg az ilyen kérelmet nem a GVH, hanem a Bizottság bírálja el. (A Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok bizonyos feltételekkel átadhatják egymásnak az ügyeket, 2004-ben ilyen ügy nem volt.).

212. 2004-ben 65 összefonódással kapcsolatos határozatot hozott a Versenytanács.

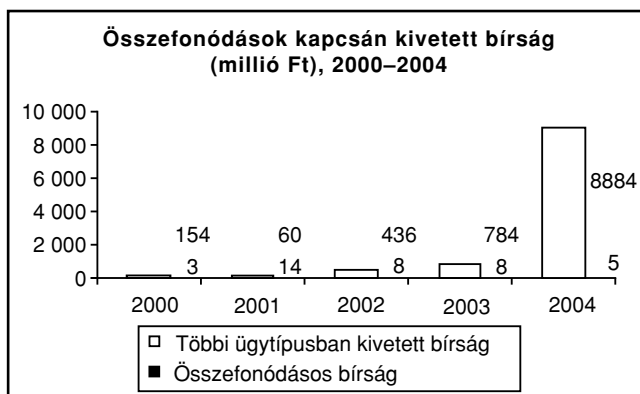

213. Két esetben került sor a GVH beavatkozására: a hivatal aggályai miatt visszavonásra került a kérelem.

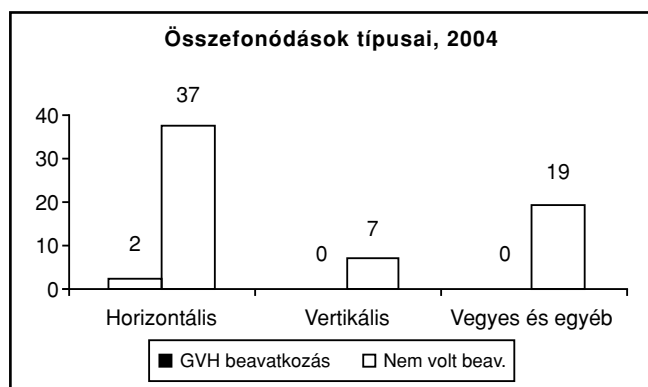
214. A 65 ügyzáró határozatból 63 esetben indult eljárás az érintett vállalkozások által benyújtott kérelemre, két esetben olyan eljárás lezárásaként, amelyet a GVH indított hivatalból, mert vélelmezte, hogy az érintett vállalkozások elmulasztottak engedélyt kérni.

215. A kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő elmulasztása miatt együttesen 4,8 M Ft bírság kiszabására került sor.

216. Hat esetben a kérelem nem volt engedélyköteles. A 65 ügyzáró határozatból 39 ügy horizontális, a versenytársak közötti irányításszerzés változását érintette, hét ügyben vertikális, további 19 ügyben pedig jelentős horizontális és vertikális vonásokkal is rendelkező, illetve sem horizontális, sem vertikális vonásokkal nem rendelkező (pl. konglomerátum típusú fúzió) szervezeti összekapcsolásra került sor.

²⁸ 139/2004/EK számú Tanácsi rendelet (HL L 24. szám).

217. Az összefonódások engedélyezésénél az importverseny hatása a piac megtámadhatóságán keresztül jelentős tényezőként került figyelembe vételre. A külföldön honos vállalkozások által kezdeményezett kérelmeket portfóliójuk bővítése is indokolta.

218. Az egyes ágazatokat illetően a legjelentősebb esetek ismertetése mellett kiemelésre érdemes néhány kérdés, amelyben a Versenytanács a joggyakorlat szempontjából iránymutató határozatot hozott.

219. A korábban megadott engedély hatályossága kérdésében a K&H és a **K&H Equities** összefonódásában a **Kereskedelmi és Hitelbank**, amely az értékpapír-kereskedő cég kisebbségi tulajdonosa volt, megvásárolta a cég az ABN Amro tulajdonában levő további részvényeit (Vj-170/2003). Az ügy érdekessége az volt, hogy a kérelmezett tranzakciót a Versenytanács korábban már engedélyezte az ABN Amro K&H-ba történő beolvadása során, azt azonban a felek nem hajtották végre. A Versenytanács megállapította, hogy ebben az esetben, ha az engedélyezett tranzakció végre nem hajtott részének megvalósítására a felek utóbb újabb szerződést kötnek, az összefonódáshoz a versenytörvény alapján szükséges a GVH engedélye, amennyiben a versenytörvényben foglalt feltételek egyébként fennállnak.

220. A piaci részesedés másodlagos jelentőségét erősítette meg a Versenytanács **versenytárgyalásos piacok esetében**. Előfordulhat ugyanis, hogy az adott versenytárgyaláson egy nagyobb piaci részesedésű piaci szereplő sem tekinthető erőfölényben levőnek, vagy egy kisebb piaci részesedésű piaci szereplő is rendelkezhet igen jelentős piaci erővel. A GVH gyakorlata értelmében amennyiben egy összefonódás eredményeképpen létrejövő

piaci részesedés lényegesen magasabb, mint 25%, azokon a piacokon, ahol a beszerzés jellemzően versenytárgyaláson alapul, a magas piaci részesedés csak másodlagos jelentőséggel bír. 2004-ben például a Group 4 Securicor összefonódás esetében állapította meg a Versenytanács, hogy bár az összefonódás eredményeként létrejövő vállalat piaci részesedése bizonyos tevékenységek tekintetében magas, a szerződések versenytárgyalásos volta miatt ennek ellenére nem tudja gazdasági tevékenységét az adott piacon a többi szereplő tevékenységétől függetlenül kifejezteni (Vj-55/2004).

221. Az ipar területét érintően 15 összefonódást bírált el a Versenytanács. Az összefonódások nagyobb része – nyolc kérelem – külföldön honos vállalkozások között jött létre, amelyek vállalkozásaikon keresztül vannak jelen a magyar piacon, és ezért azokra kiterjed a versenytörvény hatálya. Általában a korábban privatizált ágazatokban a portfólió bővítését szolgálták az összefonódások.

222. A gyógyszerpiacot érintően a **Sanofi-Synthélabo S. A.** vállalkozáscsoport, amelynek meghatározó tevékenysége a gyógyszerek kutatása, gyártása és forgalmazása (tulajdonosa a Chinoin Rt.-nek) két kérelemben is érintett volt. Az első ügyben versenytársának, az **Aventis S. A.** részvényeinek felvásárlásával megszerzendő irányításszerzéshez kért engedélyt (Vj-44/2004). A GVH az érintett vállalkozások piaci helyzetének elemzése során vizsgálta a Sanofi- és az Aventis-csoport által gyártott – kizárólag egymást helyettesítő gyógyszereket magában foglaló – 14 gyógyszeralcsoportot. Ezek közül több részpiacon, így például az orális antibiotikumok, vaskészítmények, altatók illetve a perifériális értágítók piacán a felek együttes részesedése meghaladta a 20%-ot. A GVH vizsgálata alapján megállapítható volt, hogy az orális antibiotikumok körében az Aventis és a Sanofi termékeinek többsége már nem áll jogi védelem alatt, így ezek a termékek versenyben állnak a generikus termékekkel. A vaskészítmények tekintetében a Sanofi és az Aventis termékei mellett mintegy tíz további termék van jelen a magyar piacon, amelyek piaci részesedése 20% körüli. Az altatók és nyugtatók körében két magyarországi vállalkozás a Richter és az Egis is 20-30% közötti magyarországi piaci részesedéssel rendelkezik, és több külföldi gyártó (Gerot, Boehringer Ingelheim) is jelen van 5-10% közötti részesedéssel a magyar

piacon. A perifériás értágítók csoportjában a két vállalkozás 50% körüli együttes részesedése ellenére sem valószínűsítette a Versenytanács gazdasági erőfölényes helyzet kialakulását, mert a korábbi 70%-ot meghaladó piaci részesedésük évről-évre jelentősen csökkent, míg egyes versenytársaiké látványosan emelkedett. A vastagbélrák elleni szerek esetében a Sanofi kötelezettséget vállalt az Európai Bizottság felé, hogy elidegeníti az Aventis vastagbélrák elleni termékére (Campto™) vonatkozó valamennyi a fejlesztéssel, termeléssel és az értékesítéssel kapcsolatos tevékenységét. A második ügyben a Sanofi-Synthelabo S. A. gyártóbázisát: „NDB-gyáregység”-ét (heparin és származékaik gyártása) értékesítette a **Glaxo Smith-Kline plc.** gyógyszerforgalmazó részére, és ez az Európai Bizottság felé vállalt kötelezettség a Versenytanács aggályait is megszüntette, és így a Versenytanács engedélyezte az irányításszerzést. (Vj-73/2004).

223. A vaskohászatot jelentős tulajdonosi koncentrációs folyamat jellemezte 2004-ben. Ezen a piacon három kérelmet vizsgált a Versenytanács, ezek mindegyike a **Dunaferr Dunai Vasmű Rt.**-t érintette. A Dunaferr sikeres privatizációjára 2003 őszén került sor, az ukrán-svájci Donbass-Duferco konzorcium közösen lett irányítója. A Dunaferr ezáltal egy jelentős vállalkozás-csoport tagjává vált, amelynek tevékenységében meghatározó a vaskohászat. A Dunaferr egyes termékekből meglévő magas piaci részesedése ellenére a Versenytanács engedélyezte az irányításszerzést, mert a kohászati termékek külkereskedelme szabad, nagyszámú magyar kereskedelmi vállalkozás van jelen a piacon, amelyek Európa számos országából hoznak be vaskohászati termékeket Magyarországra, figyelemmel a vaskohászati termékek relatíve alacsony szállítási költségeire is. A kereskedelmi vállalkozások piacra lépését segíti, hogy a kohászati termékek jól meghatározott paraméterekkel leírhatók, a termékek kezelése, raktározása, kereskedelmi ügyintézése nem igényel jelentős anyagi és humán erőforrás befektetést (Vj-57/2004). A Dunaferr Dunai Vasmű Rt. visszavásárolta a **Dunaferr Lőrinci Hengermű Kft.**-t az Extermetal Ltd.-től. Az összefonódás révén a Dunaferr-csoport kohászati termék portfóliója kibővült a magas piaci részesedésű durvalemezzel. Ez azonban érdemben nem erősítette a Dunaferr-csoport piaci pozícióit, mert egyrészt meglévő termékeinek többsége esetében is hasonlóan magas

piaci részesedéssel rendelkezik, másrészt a durvalemezek importból való beszerzése nem ütközik különösebb nehézségbe (Vj-185/2004). A Versenytanács engedélyezte, hogy a Dunaferr Dunai Vasmű Rt. irányítást szerezzen a **Dunaferr Ferromark Mellékanyag Reaktiváló Kft.** felett (Vj-65/2004). A vállalkozásoknak nincs közös tevékenységük, így horizontálisan káros versenyhatás nem várható, az összefonódás vertikális-, portfólió- és konglomerátum hatásai elvileg lehetnek, azonban ezek következtében – figyelemmel a Dunaferr-csoport és a Ferromark több éve meglévő kapcsolat rendszerére – a versenyhelyzetben érdemi változás nem valószínűsíthető.

224. A gépipart érintően – hat határozatban – külföldön honos vállalkozások irányításszerzését vizsgálta a Versenytanács. A vertikális kapcsolatok elmélyülését eredményezte a **General Electric Company** irányításszerzése az **Armsham Plc.** felett (Vj-155/2003). Az árukör bővüléséből adódóan, a portfólió hatás szempontjából vizsgálandó körülményként merült fel, hogy a GE-csoport által gyártott (és Magyarországon forgalmazott) áruk köre kibővül a diagnosztikai gyógyszerekkel, melyekből az Armsham-csoport részesedése Magyarországon lényegesen magasabb (50%-ot meghaladó), mint a Versenytanács gyakorlatában az összefonódás nyilvánvaló engedélyezhetőségének küszöbértékeként alkalmazott²⁹ 25%. A Versenytanács álláspontja szerint azonban az olyan piacokon (mint a diagnosztikai gyógyszerek és a diagnosztikai képzőműszerek), amelyeken a beszerzések jellemzően versenytárgyaláson alapulnak, csak másodlagos jelentősége van a statikus piaci részesedéseknek. Különösen igaz ez akkor, ha a magyarországi forgalmazók olyan jelentős nemzetközi vállalkozáscsoportokhoz tartoznak, amelyek kapacitása a magyarországi igényeket nagyságrendileg haladja meg, és így adott esetben minden különösebb nehézség nélkül képesek a magas piaci részesedésű szereplő helyébe lépni. Ezért

²⁹ Az 1/2003. számú GVH közleményben foglaltak szerint: „...a magyar versenyfelügyeleti gyakorlat – egyezően az európai gyakorlattal – a 25-30%-ot el nem érő piaci részesedést tekinti olyannak, amely alatt a vállalkozáscsoport **egyedüli erőfölényes helyzete nem valószínűsíthető**”. A fúziós közlemény az egyszerűsített- és teljes körű vizsgálatot igénylő fúziók megkülönböztetésére szolgáló szempontok részletes szabályait foglalja össze.

<http://www.gvh.hu/index.php?id=3370&l=h>

a Versenytanács álláspontja szerint az összefonódásnak káros portfólió hatásai nem valószínűsíthetők. A **Schneider Electric Holdings Inc.** amerikai vállalat felvásárolta a szintén amerikai **Kavlico Corporation** és a franciaországi leányvállalatait, ezáltal tovább bővítette európai jelenlétét. A tranzakciók versenyaggályokat nem vetettek fel, az alacsony együttes piaci részesedésekre tekintettel a Schneider nem került domináns piaci pozícióba. A Versenytanács véleménye szerint a Schneider közvetlen irányításszerzése a hatékony verseny kialakulása, fennmaradása vagy fejlődése szempontjából nem tekinthető kifogásolhatónak. Az összefonódásnak nem valószínűsíthetőek olyan hatásai, melyeket a Versenytanács károsnak ítélt volna (Vj-63/2004 és Vj-96/2004).

225. Az építőiparban a Vegyépszer Rt. és a Hid-technika Kft. közös irányítást szerzett a Ganz Acélszerkezet Rt. felett (Vj-42/2004). Az összefonódás kapcsán a hídépítés és a korrózióvédelem piacait kellett megvizsgálni, és végeredményben a tranzakció engedélyezésre került, mivel az építőipar jelentős tőkeerejű vállalatai nem tennék lehetővé, hogy a korrózióvédelem piacán –, ahol egyébként jelentős a koncentráció-növekedés – a közös vállalat léte jelentős áremelkedést eredményezzen. Egy áremelkedés esetén ezek a vállalatok ugyanis könnyedén létrehozhatnának egy, a Ganz által irányítottakhoz hasonló méretű korrózióvédelmi vállalkozást, tehát jelentős a potenciális versenynyomás.

226. A burkolólapok piacán az elsősorban transzportbeton gyártással és építőipari anyagok előállításával foglalkozó ausztriai **Lasselberger Hungaria Kft.** irányítást szerzett a **Zalakerámia Rt.** felett, majd ezután megvásárolta a **Villeroy & Boch Magyarország Kft.** burkolólap üzletágát is. A két tranzakció következtében a Lasselberger piaci részesedése 37,3%-ra nőtt, de a jelentős mértékű importversenyre tekintettel a GVH engedélyezte a tranzakciót (Vj-12/2004, Vj-124/2004).

227. Az élelmiszeripar területét érintően 2004-ben 10 határozatot hozott a Versenytanács. Két ügyben az édesipar – a Stollwerck hazai tulajdonváltása által – volt érintett. Hivatalból indult eljárás annak megállapítására, hogy a **Triász-Perry Kft.** szerzett-e irányítást a **Stollwerck Kft.** felett, és ha igen, elmulasztott-e ahhoz engedélyt kérni. A Versenytanács megállapította, hogy a Triász-Perry Kft.-re

nem vonatkoznak az átmeneti irányításszerzés szabályai³⁰, mivel a vállalkozás a Stollwercket teljesen, közvetlenül és tartósan irányítja (az igazgatósági tagok kinevezési jogosítványain keresztül). Az irányításszerzés engedélyezésével kapcsolatban aggály nem merült fel, mivel a piac struktúrájában változás nem következett be (Vj-141/2002). A **Triász-Perry Kft.**-vel azonos vállalatcsoportba tartozó **Mabelsoft Limited** irányítást szerzett a **Bonbonetti Investment Limited** felett részvényei 100%-ának megvásárlásával. Az összefonódás külföldön honos vállalkozások között jött létre, akiknek a tranzakció magyarországi leányvállalataikon (Stollwerck Kft. és Bonbonetti Kft.) keresztül az édesipari termékek gyártását érintette. A horizontális összefonódást a Versenytanács engedélyezte, mivel a piaci koncentráció növekedését csekély mértékűnek ítélte (Vj-9/2004).

228. A malomiparban sokszereplős verseny piac alakult ki az utóbbi évtizedben lezajlott változások következtében. Az ágazatra jellemző kapacitás-kihasználatlanság és a piac kínálati jellege miatt koncentrációs folyamat zajlik. 2004-ben a **Szabolcs Gabona csoport** felvásárlásokkal növelte termelő kapacitásait (Vj-28/2004 és Vj-121/2004) mind az őrlés, mind a takarmánygyártás területén, valamint bővítette termékportfólióját is. A Versenytanács a felvásárlásokat engedélyezte, mivel a piaci részesedés egyetlen áru esetében sem haladta meg a 20%-ot és így káros versenyhatások sem voltak valószínűsíthetők³¹. A tejpiacot érintően a korábbi években kialakult piaci struktúrában nem történt változás, az **Újmizó Rt.** részvényeinek az **Unostar Ltd.** által történő megszerzése nem minősült összefonódásnak, mivel különböző cégeken keresztül korábban is a kérelmező irányította a vállalkozást (Vj-34/2004).

229. Koncentrációnövekedése történt a gyümölcs-sűrítmény termékpiacon, az osztrák **Agrana Zucker und Stärke AG** két ügyben is érintett volt. Az első esetben közvetlenül szerzett irányítást a **Financière Atys S.A.** felett, míg a másik esetben a tulajdonában lévő dán **Vallo Saft A/S Holdingon** keresztül növelte befolyását a gyümölcs-sűrítmény adalékanyagok piacán (Vj-32/2004 és Vj-167/2004).

³⁰ A Versenytörvény 25. §-a rendelkezik arról mi nem minősül összefonódásnak.

³¹ Az 1/2003. számú GVH Közlemény

<http://www.gvh.hu/index.php?id=3370&l=h>

A Versenytanács a kérelmeket engedélyezte, tekintettel az érintett piacon elért 20% alatti részesedésekre és a nemzetközi piacokon az érintett hazai vállalkozások versenyképességének javulására.

230. Koncentrációs folyamatok jellemezték az **energiaszektort**, négy kérelmet engedélyezett a Versenytanács. A **Vértes Energia Befektetési és Fejlesztő Kft.** az ÁPV Rt. privatizációs pályázatán megvásárolta a **Vértes Erőmű Rt.** részvényeinek 69,19%-át, az alacsony piaci részesedésekre tekintettel a Versenytanács engedélyezte összefonódást (Vj-167/2003). A **Pannonpower Rt.** felvásárolta a **Pannon Rt.** részvényeinek többségét növelve befolyását a villamosenergia és a gőz- és melegvízszolgáltatás piacán. A Versenytanács nem találta aggályosnak a tranzakciót alacsony piaci részesedésük és a különböző földrajzi piacon végzett gőz- és melegvízszolgáltatás miatt (Vj-62/2004). A **UBS** nemzetközi bankcsoport irányítást szerzett a **Motor Columbus** svájci központú holding felett, amelynek következtében számos magyar energiaszektorban tevékenykedő vállalkozás (Csepeli Áramtermelő, Csepeli Erőmű) is ellenőrzése alá került (Vj-69/2004). A **Siemens AG a Trench Electric Holding B.V.** felett szerzett irányítást a villamosenergia átvitel és elosztás piacán, a két cég által Magyarországon forgalmazott termékek köre eltérő és piaci részarányuk sem jelentős (Vj-84/2004).

231. Az **infokommunikációs piacon** kilenc összefonódást bírált el 2004-ben a Versenytanács. A **vezetékes távközlési szolgáltatást** öt számozási körzetben nyújtó Hungarotelt irányító **HTCC** irányítást szerzett a **PanTel** felett, a **HTCC** felett pedig a dán **TDC** szerzett irányítási jogot (Vj-95/2004 és Vj-166/2004). A **mobil távközlési piacon** a Westel megvásárolta a Fotex-csoporttól a Westel termékeire vonatkozó viszonteladói jogokat, így a Westel a továbbiakban közvetlenül használhatja a Fotex-csoport hálózatát termékei terjesztésére (Vj-175/2003). A **kábeltelevíziós piacon** a Versenytanács engedélyezte, hogy a **MatávkábelTV** megvásárolja a **gödi hálózatot** (Vj-88/2004), két másik esetben – a győri ViDaNet és a budapesti Kis-Astrasat ügyében – viszont a GVH várható negatív reakciójára tekintettel a Matáv visszavonta kérelmét (Vj-109/2003, Vj-110/2003).

232. A **pénzügyi szolgáltatások** területén 2004-ben négy összefonódás esetében hozott határozatot a Versenytanács. Ezek közül két esetben a kérelmezett tranzakció nem minősült engedélykötelesnek. Az egyik esetben az **OTP Bank** romániai terjeszkedéséhez, a **Banca Commerciala RoBank** részvényei többsége megvásárlásához azért nem kellett engedély, mert a RoBank az előző üzleti évben nem ért el árbevételt a Magyar Köztársaság területén, a másik esetben pedig, – ahol ugyancsak az OTP vásárolta meg az **American Express Hungary** bankkártya elfogadó szerződéseit és az azokhoz kapcsolódó eszközeit –, azért nem volt szükség engedélyre, mert az Amexhu 2003. évi mérlegfőösszege nem érte el az 500 M Ft-os küszöbértéket (Vj-87/2004 és Vj-133/2004). Noha a felvásárolt cég mérlegfőösszege szintén nem érte el az 500 M Ft-ot, a „kétéves szabály” értelmében mégis engedélykötelesnek minősült a **Cib Credit Rt.** irányítás-szerzése a **Wallizing Rt.** felett. Ennek értelmében ugyanis a küszöbérték meghatározásánál az irányítást szerző vállalat az összefonódást megelőző két évben végrehajtott összefonódásainak értékét is figyelembe kell venni, és ez a kérdéses a tranzakció engedélykötelességét eredményezte. A Versenytanács a tranzakciót végül a Wallizing kis piaci súlyára tekintettel nyilvánvalóan engedélyezhetőnek találta (Vj-146/2004).

233. A **kereskedelmi szolgáltatásokat** érintően öt határozatot hozott a Versenytanács. Két esetben az élelmiszer kiskereskedelem piacán az összefonódások a vállalkozások tevékenységének racionalizálásához járultak hozzá. Előzőleg már mindkét esetben a közös beszerzési rendszer létrehozását egyedileg mentesítette – a versenykorlátozó megállapodás tilalma alól – a Versenytanács a költségmegtakarítás és a versenyképesség javítására tekintettel. A **Magyar Hipermarket Kereskedelmi Kft. (Cora)**, a **Profi Magyarország Rt.** és a **Csemege-Match Rt.** a **Provera Beszerzési Kft.-ben** közös irányítást szerezve javította beszerzési pozícióit. A résztvevők 10-11% közötti együttes részesedése a piacon jelenlévő nagyszámú versenytárs miatt versenykorlátozást nem valószínűsített (Vj-162/2003). A **Polus-Coop Kereskedelmi és Ipari Rt.** a **Tempo Szupermarket Kft.** üzletrészei 100%-nak megvásárlásával szerzett irányítást, az összefonódást a Versenytanács engedélyezte a nagyszámú jelentős versenytársra és az alacsony együttes piaci részesedésre tekintettel (Vj-81/2004).

Az üzemanyagok kiskereskedelmi forgalmazásának piacán az üzemanyagtöltő állomások cseréjét két versenytárs – az **OMV Kft. és a Shell Rt.** – kérelmére engedélyezte a Versenytanács. A vállalkozásrészek cseréje versenyszempontból kedvező hatással járt, tekintettel arra, hogy olyan töltőállomásokat cseréltek ki egymással a kérelmezők, amelyek közelében már volt másik töltőállomásuk, ezért a csere nélkül ezeket az állomásokat bezárták volna, a tranzakció következtében a márkán belüli versenyt a márkák közötti verseny váltotta fel (Vj-83/2004). Az **OMV AG** a román **Petrom-csoport** felett szerzett irányítást részvényei 51%-ának felvásárlásával. Ez az üzemanyagok jellemzően sokszereplős piacán nem járt olyan koncentráció-növekedéssel, amelynek káros versenyhatásait valószínűsítette volna a Versenytanács (Vj-144/2004).

234. A biztonsági és vagyonvédelmi szolgáltatások piacán a magyar piacot is érintette a **Group 4 Falck** vagyonvédelmi üzletága és a **Securicor** összefonódása. Bár az összefonódás 6-8%-os növekedést eredményezett a Group 4 bizonyos részterületeken egyébként is jelentős piaci részesedésében, a Group 4 gazdasági erőfölénye nem volt megállapítható, mivel az érintett részpiacokon (készpénzszállítás és készpénzfeldolgozás) az egyes megbízások többnyire nyilvános versenytárgyalásokon nyerhetők el, és a piacon további két jelentős szereplő volt megtalálható (Vj-55/2004). A Securicorral történő összefonódás mellett a magyar piacon a Group 4 magyarországi leányvállalatán keresztül egyedüli irányítást szerzett a Group 4 – Matávörben, amikor megvásárolta a Matáv 50%-os részesedését az elsősorban távfelügyeleti szolgáltatást nyújtó cégben (Vj-152/2004).

235. Az ingatlanforgalmazás és ingatlanhasznosítás piacán az Erste-csoport részét alkotó **Immo-ment** irányítást szerzett az **Accor Projekt** ingatlanhasznosító, és a **Tempo Projekt** ingatlanhasznosító felett. Az összefonódások következtében piaci részesedése 1,18%-ról 3,2%-ra nőtt, amelynek következtében a GVH nem látott okot beavatkozásra (Vj-171/2003, Vj-172/2003). Egy, az óbudai hajógyári szigeten tervezett beruházás érdekében a **Magyar Külkereskedelmi Bank** és a **Plaza Centers (Europe)** közös irányítást szerzett az **Ercorner Kft.**-ben. Az Ercorner a Hajógyári Sziget Vagyonkezelő Kft.-ben meglévő egyedüli irányítását ezután a CP Holding csoporthoz tartozó **Óbuda Investment**

Ltd.-vel közös irányítással alakította át (Vj-61/2004 és Vj-85/2004). Az ingatlanhasznosítás piacán jelentős új belépés még a Klépierre S.A. és az annak tulajdonában álló Ségécé SCS belépése a magyar piacra: a két cég összesen 13, elsősorban magyarországi bevásárlóközpontokat működtető vállalkozás felett szerzett irányítást (Vj-99/2004).

236. A közúti közlekedésben nagy jelentőségű tranzakció volt az **Állami Autópálya Kezelő Rt.** irányításszerzése az **AKA Alföld Koncessziós Autópálya Rt.** felett. A tranzakció keretében az ÁAK egyrészt megszerezte az AKA részvényeinek 39,48%-át, másrészt feltételes szerződést kötött a fennmaradó részre. Mivel már ennek a tranzakciónak az eredményeként sem lehetett stratégiai döntéseket hozni az ÁAK nélkül (az igazgatósági tagok kinevezési jogainak következtében) a GVH engedélykötelesnek minősítette a tranzakciót, és mivel itt lényegében egy természetes monopólium tulajdonosváltásáról volt szó, és ennek következtében érdemi versenyhatásokkal nem kellett számolni, engedélyezte azt (Vj-35/2004).

2.3. Ágazati vizsgálat

237. A versenytörvény 36/A §-a felhatalmazza a GVH elnökét ágazati vizsgálat lefolytatására, ha az adott ágazatban a piaci folyamatok a verseny sérülésére utalnak. A vizsgálat során a piaci szereplőktől összegyűjtött információk részletes elemzésének eredményeként jelentés készül, amely később a GVH további tevékenységeinek (versenyfelügyeleti eljárás, illetve versenypártolási tevékenység) is alapjául szolgálhat.

238. A GVH 2004-ben két ágazati vizsgálatot indított, a villamosenergia szektorban illetve a jelzalog-hitelezési piacon. Ez a hivatal második és harmadik ágazati vizsgálata, az elsőre 2001 májusa és 2002 novembere között került sor a mobil távközlési piacon.

239. A villamosenergia szektorban 2004 tavaszán indult ágazati vizsgálatot a 2003 januári piacnyitás után tapasztalt folyamatok tisztázása érdekében. A hivatal magyarázatot keresett arra, hogy miért maradt el a szabadpiacot választó fogyasztók száma a várakozásoktól, hogy miért léptek vissza fogyasztók a versenypiacról a szabályozott árú, ún. közüzemi piacra, illetve, hogy miért a vártnál kevesebb határkeresztesztő kapacitás került meghirde-

tésre a 2003-ban lefolytatott aukciók során. A piaci helyzet tisztázása érdekében a GVH – a MEH-hel folytatott egyeztetést követően – kérdéseivel megkereste a villamosenergia-piac jelentősebb szereplőit (13 erőművet, a Magyar Villamos Műveket, a Magyar Villamosenergia-ipari Rendszerirányító Rt.-t (MAVIR), hat áramszolgáltatót, 15 kereskedőt, valamint 39 fogyasztót). A válaszok GVH általi kiértékelése jelenleg folyamatban van, a jelentés várhatóan 2005. folyamán készül el.

240. A másik ágazati vizsgálat 2004 júliusában indult a (jelzálog-fedezetű) **lakáshitelezéssel** kapcsolatos hitelintézeti gyakorlat (hitelezési feltételek, kondíciók, költségek, hitelbírálat, értékbecslés, vételi opció, ügyfél-tájékoztatás) verseny szempontjából történő megalapozott értékelése, minősítése érdekében. A piaci folyamatokról közvetlenül és a felügyeleti, valamint társadalmi szervektől GVH rendelkezésére álló információk alapján felmerült, hogy a vizsgált ágazatban korlátozódhat, illetve torzulhat a hatásos verseny kibontakozása, illetve megvalósulása.

241. A GVH 41 hitelintézetet kötelezett információszolgáltatásra, ezek közül 15 csupán saját munkavállalói, illetve néhány szerződéses partnerének munkavállalói számára nyújt – jellemzően nem piaci feltételeken alapuló – lakáshiteleket. A további 26 hitelintézet által forgalmazott kb. 250 termék 2002. januártól rendelkezésre álló feltételeinek összehasonlítása jelenleg folyamatban van.

242. A vizsgálat során a GVH munkatársai három fő termékcsoporthoz különítették el, a kiegészítő kamattámogatásos, jelzáloglevél-kamattámogatásos és a piaci kamatozású hiteleket. A vizsgálat során a fenti termékek kamatainak és egyéb feltételeinek alakulása kerül összehasonlításra. Az ágazati vizsgálat első eredményei 2005 második negyedévére várhatók.

2.4. A bírósági felülvizsgálat tapasztalatai

243. A hatályos versenytörvény – csakúgy, mint az előző³² – lehetővé teszi, hogy az ügyfél a GVH érdemi határozatának felülvizsgálatát keresetben

kerje a bíróságon. A kereset nyomán indult közigazgatási perben – melyet I. fokon a Fővárosi Bíróság, II. fokon pedig a Legfelsőbb Bíróság, illetve 2003 közepétől a Fővárosi Ítéltábla folytat le – a bíróság a GVH határozatát megváltoztathatja, illetve a határozatot hatályon kívül helyezheti, valamint ez utóbbi esetben új eljárás lefolytatására is kötelezheti a GVH-t.

2.4.1. Korábban hatályos versenytörvény

244. Az 1996 végéig hatályos versenytörvény alapján hozott és az érintettek által a bíróságon megtámadott, összesen 290 határozat felülvizsgálata lezárult.

245. A fentiek közül utolsóként lezárult per a kávékartell-ügy (VJ-185/1994) volt, amelyről a 2002-es és a 2003-as tevékenységről szóló beszámoló is tájékoztató. A Fővárosi Bíróság ítéletét követően a Legfelsőbb Bíróság is helybenhagyta – a bíróság csökkentése mellett – a GVH azon határozatát, mely az összehangolt magatartás közvetett bizonyítékokkal történő bizonyításán alapult. Ezt követően azonban a Legfelsőbb Bíróság – mint felülvizsgálati bíróság – megváltoztatta a Legfelsőbb Bíróság e tárgyban hozott korábbi ítéletét, és új eljárásra kötelezte a Fővárosi Bíróságot, mert az nem indokolta ítéletében kellő részletezettséggel azt, hogy miért nem fogadta el az eljárás alá vontak által megbízott szakértő (Pénzügykutató Rt.) jogsértés elkövetését cáfoló véleményét. Az új eljárásban a Fővárosi Bíróság hatályon kívül helyezte a GVH határozatát. A Fővárosi Bíróság ítélete ellen fellebbezést terjesztett elő a GVH, melynek nyomán a Fővárosi Ítéltábla a korábbi Fővárosi és Legfelsőbb Bírósági ítéletekkel – a jogalap tekintetében – egyezően, a bíróság csökkentése mellett helybenhagyta a GVH határozatát. Az Ítéltábla jogerős döntése ellen a marasztalt vállalkozások felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be a Legfelsőbb Bírósághoz, amely megváltoztatta az Ítéltábla döntését: az új (és kétséget kizáróan végső) ítélet indokolásából egyértelműen kiviláglik: a Legfelsőbb Bíróság nem azt kérdőjelezte meg, hogy elvileg közvetett bizonyítékok alapján is megállapítható az összehangolt magatartás, hanem úgy ítélte meg, hogy a GVH által feltárt tények nem elégségesek a jogsértés megállapításához.

³² Az 1990. évi LXXXVI. törvény a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról 1996 végéig volt hatályban

246. A kávékartell ügyben hozott (immár hatodik) bírósági döntés nem kérdőjelezi meg azt a 2003. évi tevékenységről szóló beszámolóban szereplő megállapítást, miszerint a jogalap tekintetében jogerősen egészében megváltoztató bírósági ítéletek az összes jogerős bírósági döntés 8%-át teszik ki, és ez az arány a részben megváltoztató ítéletekkel együtt sem éri el az összes döntés 10%-át. Sőt, a kávékartell-ügyben hozott bírósági ítéletek eltérései (háromszor a GVH javára, háromszor pedig ellene döntött a bíróság) mellett különösen figyelemre méltó az a körülmény, hogy az előző versenytörvény alkalmazásában nagyfokú jogalkalmazási harmónia volt a GVH és a bíróságok között.

2.4.2. Hatályos versenytörvény

247. A hivatalból indított eljárások körében a határozatok megtámadása tekintetében 2004-ben is folytatódott az a korábbi éveket jellemző tendencia, hogy a marasztaló határozatok közel felét támadják meg, míg a megszüntető határozatok esetében gyakorlatilag minden ötödik határozat felülvizsgálatát kéri – szinte kivétel nélkül – a versenyfelügyeleti eljárást kezdeményező bejelentő.

248. Ügytípusonként vizsgálva, a fogyasztók megtévesztésének megállapításakor az érintett vállalkozások az esetek többségében (közel kétharmadában) tudomásul véve a GVH döntését, nem fordultak bírósághoz. Ez vélhetőleg összefüggésben van azzal is, hogy a fogyasztó megtévesztéses ügyek többségében viszonylag alacsony (10 M Ft alatti) bírságot szabott ki a GVH, és több esetben nem is került sor bírság kiszabására.

249. A fogyasztók megtévesztéshez kapcsolódó határozatokkal szemben a gazdasági erőfölénnyel való visszaélést, illetve a versenyt korlátozó megállapodást megállapító határozatokat gyakorlatilag teljes körben megtámadják a marasztalt vállalkozások a bíróságon, még olyan esetben is, amikor a GVH nem, vagy csak viszonylag alacsony összegben szab ki bírságot. Így például a 2004-ben hozott valamennyi, a közbeszerzési eljárásokban való összejátszást megállapító GVH határozat (VJ-138/2002, VJ-154/2002, VJ-27/2003, VJ-28/2003) a Fővárosi Bíróságra került.

250. A jelenlegi versenytörvény alapján eddig megtámadott 282 határozat több mint kétharmada (195 határozat) jogerősen elbírálásra került. Ezek közül a Fővárosi Bíróság és a Legfelsőbb Bíróság (illetve az Ítéletábrá) 15 esetben változtatta meg a jogalap tekintetében a Versenytanács határozatát, további 14 esetben pedig kisebb-nagyobb mértékben csökkentették a bíróságok a kiszabott bírságot. Az előzőek egyértelműen jelzik, hogy a korábbi versenytörvény alkalmazásában a bíróságok és a GVH között kialakult jogalkalmazási harmónia, a hatályos versenytörvény alkalmazása során is fennmaradt.

251. A 2004-ben hozott jogerős bírósági ítéletek közül kiemelendő, hogy a Fővárosi Bíróság hatályon kívül helyezte a Ringier-csoporthoz tartozó B.V. Tabora-nak a Népszabadság Rt. feletti irányítástervezését megtiltó GVH határozatot, egyben új eljárásra kötelezve a GVH-t. Az ítélet ellen a GVH – annak érdekében, hogy az ügyben mielőbb megszülethessen a döntés – nem fellebbezett, a B.V. Tabora azonban keresettel fordult az Ítéletábrához a Fővárosi Bíróság ítéletének megváltoztatása érdekében. (A Tabora a Fővárosi Bíróságtól az engedély megadását is kérte.) A másodfokú eljárás érdemi megindulását megelőzően a B.V. Tabora a keresetét visszavonta, amit követően, 2004 végén, a GVH az új eljárást megindította.

2.5. Bírságbeszedési gyakorlat

252. A Versenytanács jogsértés megállapítása esetén bírságot szabhat ki, ami – a jogsértő magatartás további folytatásától való eltiltás mellett – a törvénybe ütköző magatartás másik szankciója. Alapvető érdek fűződik ahhoz, hogy a végrehajtható bírságok behajtása kellően hatékony legyen.

253. 2004-ben 48 bírságot kiszabó határozatot hozott a Versenytanács.³³ A kiszabott bírság összege a 2003-ban kiszabott bírság többszöröse, mintegy 9 000 M Ft, amiből azonban több mint 7 000 M Ft-ot az autópálya-építési kartell ügyben (VJ-27/2003) kiszabott bírság tesz ki. Ebben az ügyben azonban a Fővárosi Bíróság a végrehajtást felfüggesztette, és az ezzel kapcsolatos GVH fellebbezést az Ítéletábrá még nem bírálta el. Ezért a ténylegesen vég-

³³ A bíróságok kiszabásával és befizetésével kapcsolatos számszerű összefoglaló információk megtalálhatóak a beszámoló Táblázatok c. részének 5.1. és 5.2. táblázataiban.

reahajtható bírság a fenti összegnél lényegesebb kevesebb, mintegy 544 M Ft, amelyből 542 M Ft került befizetésre.

254. A GVH működése folyamán, 2004-ig mindösszesen mintegy 2.894,6 M Ft bírság vált végrehajthatóvá, amelyből összesen 1.907 M Ft befizetésre (65,9%), további 837,7 M Ft (28,9%) pedig leírásra került, míg 149,9 M Ft (5,2%) végrehajtási szakaszban van. 2002-höz viszonyítva a befizetési arány mintegy 16%-ot javult, a leírás és hátralék aránya pedig ennek megfelelően csökkent.

III. VERSENYPÁRTOLÁSI TEVÉKENYSÉG

255. A versenypártolás a GVH azon tevékenysége, amelynek révén az állami döntéseket a verseny érdekében igyekszik befolyásolni. Ennek során a GVH él a versenytörvényben foglalt jogosítványokkal, hivatkozhat a versenyhez fűződő alkotmányos garanciákra, és fordulhat a nyilvánossághoz. Az állami döntések kifejezés itt magában foglalja a közpolitikák (public policies) kialakítását, azok alkalmazását, valamint a kormányzat és egyéb állami szervek egyedi adminisztratív lépéseit és beavatkozásait.

256. A versenypártolási tevékenység egyik legfontosabb formája a jogszabály-veleményezés, de egyéb lehetőségek is rendelkezésre állnak, mint például a szignalizáció. Egyes esetekben, illetve kérdéskörökben a GVH maga is kezdeményezően lép fel, szerepe nem korlátozódik más szervezetek magatartásával kapcsolatos reakciókra.

257. Az alábbiakban külön-külön kerülnek bemutatásra azok a területek, ahol a GVH aktív szerepet vállalt jogszabály-veleményezési, valamint egyéb versenypártolási tevékenység formájában. A könnyebb áttekinthetőség kedvéért a GVH aktív szerepvállalását részletező fejezetben egyben a hivatal ott érintett kérdésekkel kapcsolatos teljes versenypártolási tevékenysége is áttekintésre kerül.

3.1. Aktív szerepvállalás a versenyt érintő kérdésekben

258. Rendszeresen visszatérő területnek számít a hivatal beszámolóiban a **gyógyszerpiac**. Már korábbi anyagokban, így többek között a GVH 2001-es tevékenységéről szóló országgyűlési beszámoló ajánlásaiban felhívtuk a figyelmet arra, hogy a gyógyszerpiac megérett az újraszabályozásra, elsősorban a szabályozás átláthatóvá tétele szempontjából. A GVH 2002 folyamán kezdte el a gyógyszerpiac részletes elemzését, majd az időközben széles körben megvitatott anyagot 2003 őszére Versenyhivatali füzet formájában is megjelentette A gyógyszerpiac szabályozásának versenypolitikai kérdései címen. A GVH a Versenyhivatali füzetben számos, a gyógyszer-kiskereskedelem területén fennálló, hatékonyságot csökkentő beavatkozás megszüntetését is javasolta, annak elismerése mellett, hogy az egészségügyi rendszer komplexitása szűk mozgásteret hagy a reformoknak, és csak fokozatos átgondolt módon lehet előrehaladni.

259. 2004 elején a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló törvény³⁴ végrehajtási rendelete módosításának közigazgatási egyeztetése során tett észrevételeiben a GVH ismételten felhívta a figyelmet arra, hogy a gyógyszerpiacon állandósuló rögtönzésszerű beavatkozások helyett ideje lenne rendszerében áttekinteni a szabályozás működését, s ennek alapján korrekciós javaslatokat kidolgozni. Különösen nagy problémaként értékelte a GVH, hogy a változtatások sok esetben a piac működésének közgazdasági törvényszerűségeire nincsenek tekintettel, így a célokkal ellentétes hatással járnak, s nem terelik a rendszert a hatékony működés irányába. A hivatal az egyeztetés során az alábbiakban jelölte meg azokat a területeket, melyekre álláspontja szerint az újraszabályozás során ki kell térni:

- támogatási rendszer egyes elemei (pl. közgyógy-ellátási lista, normatív támogatások rendszere, keresletkorlátozó technikák stb.) működésének áttekintése, a különböző vásárlói technikák (közbeszerzés, terápiás és hatástani fixesítés, ár-volumen megállapodások

³⁴ 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól

stb.) alkalmazási tapasztalatainak kiértékelése, különös tekintettel a támogatási célokra;

- árszabályozás (árrögzítés, támogatott gyógyszerek közvetett árkontrollja, árrés szabályozás, nem támogatott gyógyszerek árkihirdetése) működésének áttekintése, rendszerszerű összefüggések feltárása, különös tekintettel a piac működési sajátosságaira;
- gyártás, nagy- és kiskereskedelmi piac szabályozásainak működési tapasztalatai, a szabályozási célokkal való összhang vizsgálata;
- fogyasztói tájékoztatásra vonatkozó szabályozások, beavatkozások áttekintése.

260. 2004 márciusában több, az uniós csatlakozást előkészítő törvény parlamenti tárgyalásának szakaszában a GVH elnöke több javaslatot is eljuttatott az Országgyűlés illetékes bizottságaihoz, amelyekben a gyógyszerpiac sajátosságait figyelembe véve indítványozta egyes rendelkezések kiigazítását, többek között:

- a gyógyszerári alapításengedélyezés részleges eltörlését, különösen a gyógyszerári szolgáltatások javításának vállalása esetén;
- a gyógyszerek ára, kereskedelmi árrése szabályozási ellentmondásainak feloldását, a szabályozás részleges liberalizálását;
- az egészségbiztosító által támogatott termékek és szolgáltatások reklámozására, eladás-ösztönzésére vonatkozó szabályok rendezését,
- az ellátási garanciák javítása érdekében a forgalmazók ellátási felelősségének pontosabb meghatározását, a gyógyszerek piacról, üzleti megfontolásból való kivonásának szigorítását.

A piacliberalizálási, árszabályozási, továbbá ellátásbiztonságot szolgáló javaslatokat nem vették figyelembe, kizárólag az eladás-ösztönzésre vonatkozóan történtek szigorítások.

261. 2004 májusában készült el a GVH munkatársának közreműködésével az Egészségügyi Minisztériumban a gyógyszerpiac újraszabályozásának szakmai koncepciója. A munkaanyag alapján meg-

kezdődhetnek azok a részletes szakmai és egészségpolitikai egyeztetések, melyek a gyógyszerellátási rendszer átalakítását célzó jogszabályalkotás kiinduló pontjaként szolgálhatnak. A szakmai egyeztetések 2004 nyarán meg is kezdődtek, azokon a hivatal rendszeresen részt vett. Az első konkrét jogszabálytervezetek a jogalkotási program alapján 2005 első félévére várhatóak.

262. A GVH 2004 elején próbált segítséget nyújtani a Belügyminisztérium számára az **eredetvizsgálati** piacon zajló kartellezés hatásainak felszámolásában, sajnos eredmény nélkül. A gépkocsik tulajdonosváltást megelőző eredetellenőrzése 1999 óta kötelező, s 2003 folyamán törvényes háttérrel is kapott. A piacon működő vállalkozók a kötelezettség bevezetése óta kartellbe tömörülve alakították ki szolgáltatási díjtételeiket, mely miatt 2003-ban a GVH elmarasztalta a közreműködőket. E vállalkozások különféle módszerekkel igyekeznek a megváltozott jogi környezetben is fenntartani korábban szerzett különleges pozícióikat, magas árait. Az illetékes hatóság 2004-ben két ízben is megkísérelte közbeszerzés útján szabályozott keretek közé terelni a szolgáltatások vállalkozók általi ellátását, sikertelenül. A Belügyminisztérium, sajnálatos módon – az első eredménytelen közbeszerzési eljárásnak is köszönhetően – miniszteri rendelettel a korábbi árak szintjén alakította ki az eljárási díjakat. Ennek nyomán feltűnő aránytalanság alakult ki a gépkocsik ellenőrzésének különféle hatósági díjtételei között.³⁵ Az egyes vizsgálatok műszaki tartalma, bonyolultsága alapján olyan mértékű az eltérés (a nagyobb műszerezettséget, szakértelmet igénylő műszaki vizsga díja nem éri el az eredetvizsgálati díj 40%-át), hogy az gazdasági kalkulációs alapon megmagyarázhatatlan. Vélelmezhető, hogy a minisztérium a kartellezés során kialakult árakat szentesítette, elfogadta indokolt árakat, miközben egyszerű ár-összehasonlítás alapján is látható, hogy az ár az indokolt költségek ésszerűen vélelmezhető szintjét akár többszörösen is meghaladhatja.

263. Fontos arra is rámutatni, hogy az eredetvizsgálati rendszer ilyen költségek melletti működtetése megkérdőjelezi a rendszer fenntartásának társadal-

³⁵ Míg a GKM szabályozási kompetenciájába tartozó környezetellenőrzés 4000 Ft, a műszaki vizsgáztatás tipikus díja pedig 6300 Ft, addig a BM szabályozási hatáskörébe tartozó díjak közül a származásellenőrzés díjtétele 7000 Ft, az eredetvizsgálat tipikus díja pedig 15300 Ft

mi hasznosságát, értelmét. Ismereteink és becsléseink szerint a hatályos eljárási díjak mellett évi 8 000-10 000 M forintot is kitesz a lopott autók jelenlegi rend szerinti eredetvizsgálattal való kiszűrésének társadalmi szintű ráfordítása. Mindez olyan körülmények között, amikor egyéb garanciális elemek is léteznek a lopott gépkocsik legalizálásának nehezítésére, megakadályozására (törzskönyv), s az autólopásos bűncselekmények száma, ezáltal kockázata Európa-szerte, egyéb okokból csökkent. Mindezek alapján javasolható az eredetvizsgálat deregulációja, a teljes körű, kötelező előzetes eredetvizsgálat jelenlegi rendszerének megváltoztatása. Ez történhetne akár az eredetiség ellenőrzésének a műszaki ellenőrzés rendszerébe integrálásával, vagy a szolgáltatásnak az önkéntesen, piaci alapon igénybe vehető szolgáltatások sorába történő visszahelyezésével is.

264. A GVH egyik kiemelt éves célkitűzése keretében áttekintette a szellemi szabadfoglalkozásúak szakmai kamaráinak szabályozási jogosultságait és gyakorlatát versenyjogi szempontból, melynek célja az esetleges versenykorlátozó rendelkezések (pl.: kötelező díjszabási tételek előírása, kikényszerítése, indokolatlan reklám- és tevékenységi korlátozások stb.) körének feltárására és kiiktatására irányult. Ennek keretében önszabályzási gyakorlatuk értékelésére, kétoldalú megbeszélésekre is került több kamara képviselőivel. Az áttekintés és a megbeszélések tapasztalatai alapján egyes kamarák részéről önkéntes változtatásra került sor, vagy várható a közeljövőben (mérnök, gyógyszerész, orvos), más kamarák esetén versenyfelügyeleti eljárás megindítására volt szükség (ügyvéd, könyvvizsgáló), míg bizonyos esetekben a versenypártolás mutatkozott a célravezetőnek. A további munka keretében, a szabályozó hatósággal folytatott párbeszédnek nyomán lehet előkészíteni a más közérdekkel nem alátámasztható, versenyjogilag kifogásolható szabályozások leépítését.

3.2. Jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése

265. A versenytörvény rendelkezése szerint a GVH elnökével egyeztetni kell minden olyan előterjesztés és jogszabály tervezetet, amely a GVH feladatkörét érinti.

266. A GVH jogszabálytervezet-veleményezési jogának gyakorlása során a szabályozással érintett piac versenyfeltételeit vizsgálja, piacra lépési feltételek változása esetén azt mérlegeli, hogy a szabályozással elérni kívánt cél összhangban van-e a szabályozási eszközökkel, ezek fejtenek-e ki a várt eredményhez képest aránytalan versenykorlátozást. A kizárólagos jog biztosítása esetén fel kell tenni a kérdést, hogy azt feltétlenül indokolja-e valamilyen közszolgáltatás ellátása, és ha igen, akkor a monopolhelyzetbe kerülő piaci szereplő magatartásának szabályozása képes-e megakadályozni az erőfölénnyel való visszaélést. A hatósági árak megállapításával foglalkozó rendeletek esetében a GVH jellemzően nem az ár konkrét nagyságát vizsgálja – hiszen az a szabályozó felelőssége –, hanem általában a versenyt torzító keresztfinanszírozás elkerülése érdekében a verseny- és nem versenyszférába tartozó szolgáltatások költségei számviteli elkülönítésének szükségességére hívja fel a figyelmet.

267. 2004-ben több mint 600 előterjesztés és jogszabálytervezet érkezett véleményezésre, ezeknek közel egyharmada igényelt részletes véleményezést.

268. A GVH-nak a szellemi szabadfoglalkozásúak szakmai kamaráival kapcsolatosan végzett versenypártolási tevékenységén túl, néhány kamarai törvény 2004 során történt módosítása, illetve annak előkészítése kapcsán is módja volt a versenypolitikai megfontolások kifejtésére. Sok esetben a jogszabály előkészítő munkának már olyan fázisában van módunk csupán a versenyszempontok képviselőit, amikor az alapkonceptió már nem módosítható, ezért ritkán lehet beszámolni pozitív irányú elmozdulásról.

269. A **Magyar Állatorvosi Kamaráról, valamint a magán-állatorvosi tevékenységről** szóló törvény³⁶ módosításával kapcsolatos előterjesztés tervezetében szereplő változtatások egy részét helyeselte a GVH, azonban sok olyan módosítási javaslat merült fel, amelyek aránytalanul nagymértékű versenykorlátozást jelentettek volna, s amelyek indokoltságát erőteljesen megkérdőjeleztük. A törvény módosítása során végül a gyakorlati időre vonatkozó előírás törlésre került, míg a szüksé-

³⁶ 1995. évi XCIV. törvény a Magyar Állatorvosi Kamaráról, valamint a magán-állatorvosi tevékenység gyakorlásáról

ges szintű magyar nyelv tudás tagsági feltétellel vált, bár ez utóbbi indoklását is megkérdőjeleztük. Fennmaradtak ezen túl olyan korábban kodifikált, általunk versenykorlátozónak minősített rendelkezések (pl. a kamara felhatalmazása ajánlott minimális díjtételek meghatározására), amelyek eltörlése időszerű lenne.

270. A személy-, vagyonvédelmi és magánnyomozói tevékenységről szóló törvénytervezet előterjesztése kapcsán a szakmai kamara szabályozási jogosultságait érintették a GVH észrevételei. Véleményünk szerint a Kamara megalapozott szakmai indokok nélkül kapott volna továbbra is jogosultságot az ajánlott minimál díjtételek kidolgozására. A tervezet kapcsán a GVH felhívta a figyelmet az Európai Bizottság szakmai szolgáltatások terén tapasztalható versenyről szóló Közleményére³⁷, mely szerint a díjtételek alsó határaitra való ajánlattétel joga versenykorlátozó hatású magatartásként értékelendő, az árverseny ilyen jellegű korlátozása pedig indokolatlan. Észrevételünk nyomán a Parlament elé került tervezetben már ez a felhatalmazás nem szerepel.

271. Az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló törvényjavaslatról, az igazságügyi szakértő nemperes eljárásban történő kirendeléséről szóló törvényjavaslatról, valamint kapcsolódó jogszabályok módosításáról készült előterjesztés tervezete kapcsán a GVH e témában korábban tett javaslatainak jelentős része beépült az Országgyűléshez benyújtott törvénytervezetbe, s összességében jó irányú, piacbarát elmozdulás történt e szolgáltatások szabályozása területén.

272. Az infokommunikáció területén kiterjedt versenypártolási tevékenységet folytatott a GVH, részint a 2003-ban elfogadott új **elektronikus hírközlési törvény**³⁸ (Eht.) és a hozzá kapcsolódó egyéb jogszabályok alkalmazása során szerzett tapasztalatok alapján történő felülvizsgálatának, részint pedig a GVH és a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) hírközlési piacok elemzésére irányuló törvényi kötelezettségének köszönhetően.

³⁷ Communication from the Commission; Report on Competition in Professional Services (Brussels, COM (2004) 83, 9 February 2004); http://europa.eu.int/comm/competition/liberal_professions/final_communication_en.pdf

³⁸ 2003. évi C. törvény az elektronikus hírközlésről

273. Az elektronikus hírközlési törvény előírja a GVH és az NHH számára, hogy a piaci versenyt érintő kérdésekben a verseny védelmének következetes érvényre juttatása, illetve az egységes jogalkalmazás előmozdítása érdekében együtt kell működniük. Ezen együttműködés keretében a GVH részt vett a **hírközlési piacok elemzésében**, valamint a jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozások (JPE) azonosításának és a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírásának folyamatában. E folyamat első lépését az jelentette, hogy az NHH 2004 februárjában véleményezésre megküldte a GVH-nak azokat a kérdőíveket, amelyeket a piacelemzéshez szükséges adatok megszerzése érdekében az érintett vállalkozásoknak ki kellett tölteni. Ezt követően a piacelemzés módszertanáról készített tájékoztató anyagot véleményezte a GVH, a versenyjogi jogalkalmazás egységessége szempontjából.

274. Az NHH először a mobil **nagykereskedelmi piacok** piacelemzési határozat-tervezeteit készítette el. A nagykereskedelmi hozzáférés és hívásindítás, valamint a nagykereskedelmi hívásvégződtes mobil rádiótelefon hálózatban elnevezésű piacok elemzését tartalmazó tervezetekkel a GVH egyetértett, a szöveghez főként pontosító, kiegészítő megjegyzéseket fűzött. E határozat-tervezetek már notifikálásra is kerültek az Európai Bizottsághoz, amely a tervezeteket szintén elfogadta. A nagykereskedelmi nemzetközi barangolási (roaming) szolgáltatás nemzeti piacának elemzését elkészítette ugyan az NHH, de azzal egyelőre mindaddig nem foglalkozik, amíg a nemzetközi roaming piacot érintő európai versenyfelügyeleti vizsgálatok véget nem érnek. Erre tekintettel a határozat-tervezetre a GVH sem tett még észrevételeket.

275. A mobil nagykereskedelmi piacokat követően az NHH a **helyhez kötött telefonszolgáltatáshoz kapcsolódó szolgáltatások kiskereskedelmi piacait** elemezte³⁹. A piacelemzéseket látva a GVH arra az álláspontra helyezkedett, hogy bizonyos módszertani, megközelítési problémák miatt az NHH a versenyjogi elvek alkalmazásától eltávolodik. Az NHH által kiadott módszertan mechanikus alkalmazása, egyes pontjainak lineáris követése

³⁹ Ez összesen hat piacelemzést jelent, mert külön vizsgálták egyrészt a lakossági és az üzleti szegmensnek nyújtott szolgáltatások piacait, másrészt az így elválasztott szegmensekben is külön piacot alkotnak a hozzáférési, a helyi és belföldi forgalmi, valamint a nemzetközi forgalmi szolgáltatások.

a JPE azonosítási eljárás nem megfelelő kimenetelét eredményezheti. A GVH szerint a vizsgálat egy bizonyos szintnél jobban nem részletezi a tényleges hazai piaci folyamatokat, a konkrét esetben, például a helyi vezetékes szolgáltatók szintjére lebontott alapos és jövőbe mutató keresleti-kínálati helyettesítést gyakorlatilag nem tartalmaztak a tervezetek. Mindez annak lehet a következménye, hogy a határozat-tervezetek a csak egységesen kezelhető versenyjogi piacelemzésnek az alkalmazandó európai joganyag, a Keretirányelv⁴⁰ és az Ajánlás⁴¹ által normatív módon megteremtett szakaszolását veszik a JPE azonosítási eljárás kereteinek alapjául. Bár kétségtelen, hogy a felosztást maga az európai jogszabály teremti meg, amikor meghatározza azt a 18 piacot, amelyre vonatkozóan a piacelemzés lefolytatását szükségesnek tartja, ugyanakkor a GVH szerint ez szektorspecifikus eljárásjogi elhatárolás és nem versenyjogi anyagi jogi, márpedig a JPE azonosítási eljárást a szabályozó hatóságnak a versenyjogi elvekkel összhangban kell elvégeznie. A Keretirányelv szerinti felosztás valójában tehát a teljes körűen elvégzett versenyjogi elemzés utólagos szektorspecifikus tagolása, amely nem lehet a versenyjogi kritériumok mentén elvégzett piacvizsgálat szervező elve, így az elvárt felosztásnak megfelelő tagolást csak a teljes körű versenyjogi elemzést követően állíthatja elő a szabályozó hatóság. Amennyiben a hatóság a szektorspecifikus felosztást teszi a versenyjogi elvek mentén zajló piacvizsgálat meghatározó vezérfonalává, akkor az a tervezetekben is tetten érhető lesz. A fentiekre tekintettel a GVH javasolta a piacelemzés meghatározott földrajzi piacokra vonatkozó részletes elvégzését, amely így természetesen magában foglalná az érintett vállalkozások erőfölényes helyzetének tényleges vizsgálatát, és ezáltal megalapozhatná a jelentős piaci erejű szolgáltatóvá való kijelölésüket. Ezeket a felvetéseket az NHH Tanácsa nem fogadta el.

⁴⁰ Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Framework Directive).

⁴¹ Commission Recommendation of 11 February 2003 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communication networks and services

276. Mindezekeken túl a GVH véleménye az üzleti előfizetőknek nyújtott hozzáférés piacára, valamint valamennyi forgalmi piacra vonatkozóan az volt, hogy a határozat-tervezetekben kilátásba helyezett JPE kijelölések és kötelezettségek nem lesznek hatással a piacra. Ugyanakkor a versenyjogi elvek egységes alkalmazása érdekében, tekintettel a korábban meghozott versenytanácsai határozatok tartalmára is, a GVH felhívta a figyelmet a keresleti és kínálati helyettesítési vizsgálat kiegészítésének szükségességére, elsősorban a mobil telefonnal való helyettesítéssel összefüggésben, másodsorban pedig az alternatív platformmá váló kábeltelevíziós hálózatok szerepe tekintetében.

277. A lakossági előfizetőknek nyújtott hozzáférési szolgáltatás piacával kapcsolatban a GVH a fent már említett problémákon túl azt az aggályát is megfogalmazta, hogy a kiszabni tervezett kötelezettség a versenyhivatali tapasztalatok alapján ápréses helyzethez vezethet a helyi hurok bérlet nagykereskedelmi díjára tekintettel. Az NHH Tanácsa a helyhez kötött telefonszolgáltatások kiskereskedelmi piacaival kapcsolatos GVH észrevételeket csak kis mértékben vette figyelembe.

278. A **helyhez kötött telefonszolgáltatások nagykereskedelmi piacokkal** kapcsolatban a GVH két piac elemzését véleményezte. A GVH a nagykereskedelmi tranzit szolgáltatások piacának elemzésével teljes mértékben egyetértett, ahhoz csak apró pontosító, kiegészítő észrevételeket tett. A nagykereskedelmi hívásindítás helyhez kötött telefonhálózatból elnevezésű piac esetében, bár a GVH egyetértett a kijelölendő vállalkozások körével, és lényegét tekintve megfelelőnek találta a kiszabandó kötelezettségek típusát is, megfontolásra javasolta, hogy az NHH Tanácsa legyen szigorúbb a helyi vezetékes szolgáltatókkal, melyeknek – elsősorban kisebb területükre tekintettel – kevesebb új belépővel kell szembenéznük, és így fogyasztóik még kevesebb versennyel találkoznak, mint a legnagyobb szolgáltató fogyasztói.

279. Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium (IHM) keretein belül külön projekt működik a **digitális televíziózásra**, és elsősorban a földfelszíni digitális műsorszórásra való átállás előkészítésére és kivitelezésére. A projekt feladata arra irányult, hogy vázolja a digitális átálláshoz szükséges, részben jogszabályi feltételeket, ezen belül megoldási alter-

natívákat, ily módon lehetőséget teremtve a kormányzat számára a különböző verziók közötti döntésre. A digitális átállásról már 2004-ben is, majd 2005 januárjában ismét készült kormány-előterjesztés. A téma versenypolitikai szempontból azért vált érdekessé az első előterjesztést követően, mert abban a földfelszíni digitális műsorszórás elterjesztése érdekében állami támogatást helyeztek kilátásba, melyet a többi – elsősorban vezetőkes műsorelosztó – piaci szereplő erősen támadott, mert azt nem találta versenysemlegesnek. A későbbi előterjesztés már ilyen állami támogatásra való utalást nem tartalmazott, de az IHM szükségesnek látta a GVH bevonását a projektbe, elkerülendő, hogy versenypolitikai szempontból támadható megoldások kerüljenek előtérbe. A projektben a GVH kiállt a technológia-semleges szabályozás mellett, valamint kiemelte, hogy az a tény, hogy a vezetőkes műsorelosztóknak a digitális műsor-szolgáltatás konkurenciát teremt, kifejezetten pozitív fejlemény. Ugyanakkor a szabályozás tényleges hatásairól csak a konkrét rendelkezések és megoldások ismeretében lehet nyilatkozni, melyekre még 2005 végéig várni kell.

280. A GVH 2003-as beszámolójában ismételten javaslatokat tett az Országgyűlés számára a **vezetőkes műsorelosztási (kábeltelevíziós) piacon** tapasztalt, a sajátos piaci szerkezetből származó (tipikusan monopol vagy gazdasági erőfölényes helyzetben lévő vállalkozás áll szemben a fogyasztókkal), évről évre ismétlődő, a GVH által hatáson nem kezelhető visszaélészerű piaci magatartásokra, így elsősorban a szolgáltatók inflációt meghaladó mértékű előfizetői díjemelésére és egyoldalú szerződéses feltétel-meghatározására. Az Országgyűlés ezeket a javaslatokat oly módon fogadta el, hogy országgyűlési határozatban rendelkezett a hírközlési törvény szükséges módosításának előkészítéséről vagy más jogszabály meghozataláról, majd az ezt konkretizáló kormányhatározat is megszületett. Ennek nyomán az IHM és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma szervezésében létrejött egy munkacsoport, amely a szabályozási szükséglet felmérését, majd a szükséges intézkedések megtételét tűzte ki célul. 2004 nyarán ez a munkacsoport a GVH és a szolgáltatók bevonásával próbálta feltárni a piaci problémákat. A megbeszélések nem vezettek konkrét eredményre, így 2004 őszén a projekt a következő pontban vázolt Infokom 2004 projektbe integrálódott, amely-

ben külön munkacsoport dolgozik a kábeltelevíziós szabályozáson. A kábeltelevíziós szabályozás kapcsán a GVH ismételten kifejtette azokat az érveket, amelyek az utóbbi években e kérdésben már több fórumon megjelentek. Az Infokom 2004 projekt kérdései között nagy hangsúllyal szerepelt a lehetséges önszabályozás, melyet bizonyos témákban (pl. az általános szerződési feltételekkel összefüggő egyes problémák kezelése) a GVH is támogatna. Jóval korlátozottabb szerepet játszhat azonban más területeken, mint például az árak meghatározása. Az pedig semmi esetre sem kívánatos, hogy valamilyen a verseny korlátozásának terepéül szolgáló, a szakmai kamarákra emlékeztető – például kötelező tagsággal járó – önszabályozó szervezet jöjjön létre. Az önálló műsorelosztási törvény megalkotását a hivatal már nem tartja időszerűnek, ma a technológia-semleges hírközlési szabályozás hatálya alá kell tartoznia a kábeltelevíziós platformnak is.

281. Az IHM Eht előkészítésétől számított egy év elteltével megkezdte az Eht. és végrehajtási rendeletei felülvizsgálatára, valamint a hírközlési piacon esetlegesen jelentkező további szabályozási igények feltérképezésére irányuló **Infokom 2004** elnevezésű projektjét. Az Eht. és a hozzá kapcsolódó rendeletek szabályainak áttekintése kapcsán a minisztérium első lépésben a piacon tevékenykedő vállalkozásokat és vállalkozói szövetségeket, valamint a piacot valamilyen módon felügyelő hatóságokat kereste meg kiinduló kérdéseivel. A GVH már a kérdések megfogalmazásában közreműködött, majd a verseny-viszonyokat is érintő témáknál részletes véleményt adott, végül a projekt munkatársainak a megküldött véleményhez fűzött kérdéseire is válaszolt. A GVH véleményében az Eht.-hoz kapcsolódóan részben a közigazgatási egyeztetés során adott jogszabály-veleményezés keretében megfogalmazott problémák jelentek meg (pl. a közvetítőválasztás és a számhordozhatóság szabályaival kapcsolatban felvetett aggályok). Sok esetben (pl. az összekapcsolás szabályaira vagy általában a JPE szolgáltatókra kiszabható kötelezettségekre vonatkozóan) a GVH a jogalkalmazás szerepét emelte ki megjegyezve, hogy a jogszabályok megváltoztatása szükségtelen. Néhány terület kapcsán pedig amellet érvelt a hivatal, hogy maga a szabályozás sem indokolt, például olyan dinamikus bővülő piacokon, mint a szélessávú piacok (különösen addig nem, amíg a NHH nem fejezte be a piacelemzéseket).

282. A számhordozhatóságról⁴² szóló előterjesztéshez a GVH két alkalommal érdemben hozzászólt. Az első véleményezést követően átdolgozott változat számos ponton figyelmen kívül hagyta a GVH véleményét, illetve a fogyasztók szempontjából kedvezőtlenebb rendelkezéseket vezetett be. A hordozási igény bejelentésére vonatkozó szabályok tekintetében a GVH álláspontját az átdolgozott változat véleményezésekor is fenntartotta, miszerint lehetővé kell tenni a fogyasztók számára, hogy a vezetékes számok hordozását ne csak az átvevő szolgáltatónál és írásban tehesék meg, hanem élhessenek a mobilszámok hordozásánál biztosított lehetőségekkel (telefonos, vagy on-line ügyfélszolgálaton keresztül) akár az átvevő, akár az átadó szolgáltatónál.

283. A hangszolgáltatások árainak átláthatósága előmozdítja a fogyasztók választási szabadságát, ezáltal pedig a piaci verseny intenzitását. A számhordozhatóság azonban aláássa a hálózaton belüli és hálózaton kívüli hívások esetében ma még fennálló bizonyosságot, így megfelelő tájékozódási lehetőség hiányában előfordulhat, hogy a fogyasztó az általa leggyakrabban hívott számok alapján egy hálózaton belüli hívásirányokba kedvező tarifákat kínáló csomagot választ, miközben partnereinek nagy része már élt a számhordozás lehetőségével. A GVH javaslata szerint a hordozott számok eredetéről információt adó ingyenesen hívható zöld szám mellett kötelezni kellene a szolgáltatókat, hogy egy lemondható, de egyébként ingyenesen működő automata hang tájékoztassa a fogyasztót az éppen hívott szám hálózaton belüli vagy kívüli voltáról.

284. A hordozások iránti igény teljesítésének határidejére az előterjesztés első változata egy, az átdolgozott változat már kettő munkanapot jelölt meg. Tekintettel arra, hogy az átadó szolgáltató nem érdekelt a számhordozásban, nagy valószínűséggel ki fogja használni a rendelkezésére álló időkeretet, holott a GVH hivatalos tudomása szerint a megfelelő adatok benyújtásával kezdeményezett hordozás teljesítéséhez szükséges átadói nyilatkozat, az esetleges túlterheltség mellett is, a számítógépes rendszer és a 24 órás ügyfélszolgálat segítségével órák alatt elkészíthető és átadható az átvevő szolgáltatónak. A számhordozás teljesítésére jog-

szabályban biztosított túlzottan hosszú határidő lehetőséget ad a szolgáltatóknak az eljárásuk indokolatlan elnyújtására, ami kedvezőtlen hatással lehet a verseny intenzitására.

285. A GVH véleménye szerint a **közvetítéválasztásról**⁴³ készült IHM előterjesztés a rendelet egy korábbi változatához képest visszalépést jelentett, ugyanis a későbbi változat szerint a jogosult szolgáltatónak vállalnia kell az összekapcsolási szerződésben valamennyi nemzetközi vagy valamennyi belföldi hívás végződését. A GVH rendelkezésére álló információk szerint semmi nem indokolja ezen hívások együttes kezelését, sőt, elkülönített kezelésük – az alacsonyabb piaci belépési korlátok révén – hozzájárulhat új piaci szereplők megjelenésének ösztönzéséhez azáltal, hogy lehetővé teszi számukra a fokozatos szolgáltatási portfólió-bővítést.

286. A **közcélú villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről** készült előterjesztés kapcsán a GVH szükségesnek tartotta annak jogszabályban való rögzítését, hogy az üzletet kötő felek közötti vita esetén haladéktalanul a Magyar Energia Hivatalhoz kell fordulni, amely a szükséges döntést meghozza. A szabályozó hatóság feladata ugyanis, hogy a természetes monopóliumként tevékenykedő vállalatot olyan szabályozási környezetbe helyezze, mintha az versenykörülmények között tevékenykedne. A villamos energia rendszerbe való belépés és a jövőbeni verseny egyik legkritikusabb pontja a rendszerhez vagy annak elemeihez a diszkriminációmentes és szabad hozzáférés biztosítása. A GVH mélyebb átgondolásra javasolta a közcélú vezeték létesítésével felmerülő költségek viselésének problematikáját. A jogszabálynak olyan háttérrel kellene teremteni, hogy a teherviselő fogyasztó egyenrangú félként vehessen részt a hálózatfejlesztési vagy létesítési tevékenységben (pl. ellenőrizhesse a költségek alakulását és ne csak a szolgáltatói egyoldalú magatartással szembesüljön).

287. A **vasúti közlekedésről** szóló törvény-tervezet célkitűzéseivel a GVH alapvetően egyetértett, mivel a liberalizálódó vasúti szektor új szereplőinek jelzései alapján a verseny kibontakozását a már piacon lévő vasúttársaságok magatartása mellett

⁴² 46/2004. (III. 18.) Korm. rendelet a számhordozhatóság szabályairól

⁴³ 73/2004. (IV. 15.) Korm. rendelet az elektronikus hírközlési szolgáltatás igénybevétele során alkalmazható közvetítéválasztásról

a szabályozási és intézményi háttér hiányosságai és következetlenségei is hátráltatták. Erre megoldást a vasúti társaságok szervezeti kérdéseinek, a pályahasználat, az állam és a közszolgáltatást végző vasút viszonyának, valamint az érintett hatóságok hatáskörének és cselekvési jogosultságainak megfelelő rendezése jelenthet. A tervezet fenntartotta azt a szervezeti megoldást, mely szerint a pályavasút a vállalkozó vasúttal integráltan működik, és a menetvonalak kiutalása az önálló vasúti pályakapacitás-elosztó szervezet (VPSZ) feladata. A GVH amellett, hogy a pályavasúti és vállalkozó vasúti tevékenységek szervezeti szétválasztását szorgalmazta, a javaslat egyik legvitathatóbb pontjaként értékelte a hatósági jellegű VPSZ, illetve a szektorális szabályozó hatóságként eljáró Pályahasználati Testület (PT) jogállásának és jogkörének rendezetlenségét. A VPSZ feladata az, hogy diszkriminációmentes hozzáférést biztosítson a nélkülözhetetlen eszköznek számító, és a vállalkozó vasúttal integrált vasúti infrastruktúrához. Ennek érdekében az eredetileg a pályavasút gazdasági tevékenységének részét képező szabályozási jellegű funkciók leválasztásra kerültek, és azokat a vasúttársaságoktól elvileg független VPSZ látja el. A VPSZ által ellátandó feladat tehát jellegéből adódóan a klasszikus hatósági és klasszikus üzleti tevékenységek „között” helyezkedik el, vagyis kezelhető akár tisztán üzleti, akár tisztán hatósági tevékenységként a megfelelő intézményi megoldásokkal. Ezzel szemben a tervezetben alkalmazott intézményi megoldásban sajnálatos módon keveredik a hatósági és a vállalkozási jelleg (például a VPSZ gazdasági társaságként működik, de közigazgatási határozatot hoz, anélkül, azonban, hogy a közigazgatási szervekre jellemző összeférhetlenségi követelmények vonatkoznának munkatársaira). E kifogáson túl a GVH hiányolta a tervezetből a szabályozás fő céljaként megfogalmazott függetlenséggel kapcsolatban azokat az elemeket, amelyek garantálnák azt, hogy a VPSZ döntéseit valóban önállóan legyen képes meghozni. A GVH javasolta, a többi hálózatos szolgáltatás területén a hasonló problémákat megoldó szervezetek működésének áttekintését, a már meglévő tapasztalatok figyelembe vételét. A PT-vel kapcsolatban a GVH felhívta a figyelmet arra, hogy a PT tervezet szerinti jogosítványai elégtelenek feladatai ellátásához, az ágazati szabályozás érvényesítéséhez. Ez azért fontos, mert nem képzelhető el jól működő piac – különösen a piacnyitási folyamat elején – egy meg-

felelő jogosítványokkal rendelkező szabályozó hatóság nélkül, amely *ex ante* eszközökkel, illetve a szektorális szabályozás érvényesítése révén képes megelőzni vagy orvosolni a hozzáféréssel kapcsolatos problémák jelentős részét. Ellenkező esetben ugyanis az új belépők az inkumbens vasúttársaság(ok) esetleges versenyt korlátozó gyakorlatával szemben kizárólag a GVH-hoz fordulhatnak, amely a versenyjog alapvetően *ex post* eszköztárával nem képes valamennyi ilyen problémát hatékonyan kezelni, különösen akkor nem, ha azokkal a szabályozás foglalkozik. A tervezet közigazgatási egyeztetése során a GVH-n kívül egyes minisztériumok is súlyos kifogásokat fogalmaztak meg és hiányosságokat tettek szóvá, amelyek hatására az előterjesztő a tervezetet átdolgozás céljából visszavonta.

288. A hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről készült tervezet összefoglalja a hulladéklerakás díjképzésének elveit a hulladéklerakó üzemeltetője számára, azonban nem rendezi megnyugtatóan a díjképzést. A hivatal arra hívta fel a figyelmet, hogy a hulladéklerakókat üzemeltető vállalkozások tevékenységi köre jellemzően az üzemeltetésen kívül kiterjed a hulladékgyűjtésre, beszállításra is, azaz az üzemeltetők egyszemélyben kettős pozícióban vannak jelen a hulladékgazdálkodás e szegmensében. Ez a kettősség egyfajta keresztfinanszírozás veszélyét hordozza magában, emiatt a hivatal indokoltnak tartja annak rendeletszintű rögzítését, hogy a két tevékenység költségei számvetélesen elhatárolásra kerüljenek.

289. A nemesfém tárgyak és termékek vizsgálatáról, hitelesítéséről és nemesfém tartalmuk tanúsításáról⁴⁴ készült előterjesztés tervezetéhez a GVH koncepcionális jellegű észrevételeket tett. Kérdésessé tette, hogy indokolt-e a fémjelzési kötelezettség fenntartása, s egyenértékűségi jellegű eljárások, s többszörös (külföldi és magyar is) alkalmazása akkor, amikor más EU tagállamokban a verseny egyik eszköze az önkéntes alapon történő minőségi garancia adás. Ilyen megfontolások a tervezetben fel sem merültek, a fémjelzési kötelezettség eltörlése, vagy az egyenértékűség helyett egy kevésbé kötött, például kölcsönös elismerésen

⁴⁴ 145/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet a nemesfém tárgyak és termékek vizsgálatáról, hitelesítéséről és nemesfém tartalmuk tanúsításáról;

alapuló eljárás alkalmazását a tárca elutasította, holott indokolt lett volna a kérdés körbejárása. Ugyancsak változtatást javasolt a GVH a belföldön forgalomba hozható nemesfémtermékek minőségének biztosítását szavatoló szabályok körében. Az áruk szabad mozgását akadályozza, ha ezen termékek tekintetében a magyar szabályokban megkövetelt nemesfém tartalmat és fémjelzési szabványokat érvényesíti a hatóság, ahelyett, hogy akkreditált laboratóriumok által kiadott tanúsítvány és a fogyasztók megfelelő tájékoztatása biztosítaná a kereskedelem tisztaságát. Amennyiben a bevizsgálásról szóló tanúsítvány elegendő információt tartalmaz a termék jellemzőiről, s a fogyasztói tájékoztatás keretében biztosított a magyar szokványoktól való eltérések megismerhetősége, akkor nincs értelme betiltani az adott termék forgalmazását, hiszen a fogyasztó a tanúsítvány figyelembe vételével dönthet. A nemesfém tárgyak körében a GVH álláspontja szerint nem azonosítható olyan nyomós fogyasztói érdek, amely a teljeskörű, szigorú (az eltérő szabvány szerint készült termékek kizárása a piacról), és költséges (eltérő tanúsítási rendszer esetén megismételt) ellenőrzés és tanúsítás alkalmazását indokolná.

290. Megjegyzendő, hogy – vélhetően a tagállami szintű hitelesítési rendszerek eltéréseiből fakadó verseny- és piackorlátozó hatásokra, az áruk szabad mozgását is gátoló jellegére tekintettel – az ősz folyamán a csatlakozáskor hatályba léptetett korábbi rendelet átdolgozása is megindult. A változtatások lényege, hogy bevezetésre kerülne egy egységes európai hitelesítési jelrendszer, amelynek alkalmazása kiváltaná a költséges, országonkénti hitelesítés kötelezettségét. Ez a módosítási irány utólag is igazolja a GVH korábbi aggályainak jogosságát.

291. A GVH a **tankönyvpiac** szabályozásának tárgyában érkezett előterjesztések kapcsán 2003-as beszámolójában tett javaslatot a tankönyvjegyzékbe való felkerülést biztosító pályáztatási rendszer helyett a kérelmes közigazgatási eljárás bevezetésére. Erre a tankönyvvé nyilvánítás rendjéről szóló új rendelet⁴⁵ elfogadásával sor is került. A rendelettervezet kapcsán a hivatal egyetértett a piacra lé-

pés könnyítését és végső soron a fogyasztók érdekeit szolgáló rendelkezésekkel, azonban felhívta a figyelmet arra, hogy jogdogmatikai szempontból szerencsésebb lett volna a rendeletalkotással párhuzamos törvénymódosítás⁴⁶ is, mivel a rendelet nem kizárólag a törvény egyes rendelkezéseit részletezi, hanem azon túlterjeszkedve helyenként korrigálni is igyekszik annak vélt vagy valós hiányosságait. (PI: a kérelmes eljárás alapesetként való szabályozása a rendeletben, a törvényben szabályozott pályáztatással szemben, vagy a kérelmezési jog kiterjesztése a kiadók mellett a szerzőkre is)

292. Az **államilag elismert nyelvvizsgarendszer nyelvvizsgadíjainak, akkreditációs eljárásainak és az idegennyelv-tudást igazoló államilag elismert nyelvvizsgák honosítási eljárásainak díjairól** szóló rendeletek⁴⁷ módosítása kapcsán a GVH nem értett egyet az államilag elismert nyelvvizsgarendszer nyelvvizsgadíjai maximálásának eltörlésével. Felhívta a figyelmet arra, hogy a magyar és nem magyar fejlesztésű nyelvvizsga rendszerek bizonyos körben nem helyettesíthetik egymást, keresleti helyettesíthetőségük így nem feltétlenül áll fenn, tehát két külön piacot alkothatnak. Így ha a nem magyar fejlesztésű rendszerek vizsgadíjainak színvonala többszöröse is a magyar rendszer államilag szabályozott díjszintjének, abból még nem lehet azt a következtetést levonni, hogy a magyar fejlesztésű rendszer vizsgadíjait nem kell többé szabályozni, hanem piaci alapokra kell helyezni. A díjmaximálás eltörléséről a hivatal álláspontja szerint részletes piactanulmány nélkül nem szabad dönteni.

293. Az **eredetiségvizsgálatban** közreműködők képzésének, és a vizsgáló állomások működési feltételeinek részletes szabályairól, valamint az eredetiségvizsgálat során alkalmazható vizsgálati módszerekről készült előterjesztés tervezete kapcsán a GVH jelezte, hogy az előterjesztéssel párhuzamosan, mely egyébiránt a hivatal szerint

⁴⁵ 23/2004. (VIII. 27.) OM rendelet a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről

⁴⁶ 2001. évi XXXVII. törvény a tankönyvpiac rendjéről

⁴⁷ 30/1999. (VII. 21.) OM rendelet az államilag elismert nyelvvizsga egységes követelményrendszeréről és annak felülvizsgálatáról, az akkreditációs eljárásról, valamint a nyelvvizsga díjairól;

26/2000. (VIII. 31.) OM rendelet a külföldön kiállított, idegennyelv-tudást igazoló nyelvvizsga-bizonyítványok Magyarországon történő honosításáról

túlzott képzési követelményeket tartalmaz, fontos lett volna megkapnia véleményezésre az eljárási díjakra vonatkozó rendelettervezetet is, bemutatva azt, hogy az egyes előírás elemek milyen költségeket jelentenek mind az állampolgárok, mind az állam számára.

294. Szintén ezen előterjesztés kapcsán jelezte a GVH a Belügyminisztériumnak, hogy véleménye szerint a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet is több ponton módosításra szorul, mert indokolatlan, diszkriminatív jellegű szabályozásokat is tartalmaz. Diszkriminatív például az a szabály, amely az állami szervek egymás közötti adásvételét mentesíti a vizsgakötelezettség alól, ugyanakkor ezt a garanciát nem nyújtja az állam azok számára, akik állami szervektől vásárolnak gépjárművet. Cél-szerűségi szempontból bizonyos életkor feletti gépjárművek esetén (a lopással keletkező kár potenciálisan alacsony nagyságrendjére) tekintettel, továbbá más, a vagyoni kockázatot csökkentő esetben (pl. családtagok közötti adásvétel) a GVH megfontolandónak tartja az eredetvizsgálati kötelezettség eltörlését.

295. A GVH már 2003-ról szóló beszámolójában is kifejtette, hogy elfogadhatatlannak tartja a **fogyasztói csoportok** szervezéséről és működéséről szóló jogalkotási feladatok sok éve tartó halasztását. 2004 nyarán egy, a korábban kihirdetett, de hatályba nem léptetett kormányrendeletől néhány ponton, jelentősen eltérő újabb tervezet véleményezésére került sor, amikor a GVH ismételten kérte a jogszabály mielőbbi hatályba léptetését. 2004 októberében azonban olyan előterjesztés született, mely nem tartotta indokoltnak a fogyasztói csoportok működésének külön szabályozását, hanem a kérdést a hatályos polgári jogi keretek között rendelte kezelni. A GVH azonban továbbra is fenntartja azon határozott álláspontját, miszerint a tevékenység jogi szabályozása feltétlenül indokolt.

296. A GVH véleménye szerint a fogyasztói csoportokkal kapcsolatosan legalább a döntés előtti tájékoztatás minimumára vonatkozó rendelkezéseket, és a szerződéstől való elállás jogát, valamint a tevékenység gyakorolhatóságának regisztrációhoz kötését szükséges volna kormányrendeletben rögzíteni. A hivatal emellett felvetette a fogyasztói

csoport szervezés tilalmának kimondását az ingatlanszerzés területén. A hivatalhoz érkezett bejelentésekből adódó következtetések azt támasztják alá, hogy elengedhetetlen eleme lenne a szabályozásnak a fogyasztói döntés meghozatalát megelőző minimális tájékoztatási szint meghatározása. Ennek elmulasztása miatt ugyanis a fogyasztó esetenként a termék olyan lényeges tulajdonságairól nem szerez kellő információt, aminek hiányában eleve kizárt a megalapozott fogyasztói döntés meghozatala. A GVH eljárási tapasztalatai azt mutatják, hogy a probléma versenyjogi alapon kis hatékonysággal kezelhető csupán, arra az elállási jog szabályozása jelenthet megfelelő megoldást. Ez a szabályozási konstrukció garanciákat biztosítana a fogyasztónak arra, hogy a lényeges információk birtokában dönthessen, vagy döntését korrigálhassa, és minimális védelmet kaphasson. A GVH-nak nincs kifogása az ellen, hogy ennél részletesebb – különösen a tőkekövetelményre vonatkozó – prudenciális jellegű szabályokat ez a rendelet ne tartalmazzon, azonban a jogi szabályozás eliminálását határozottan ellenzi.

297. A kereskedelemről és a kereskedelmi igazgatásról készült előterjesztés tervezetével kapcsolatban, melynek alapvető szabályozási koncepciójával egyébiránt a GVH egyetértett, a hivatal ismételten és határozottan fellépett a beszerzési ár alatti értékesítés tilalma ellen. A hivatal évek óta képviselt közgazdasági érvekkel és külföldi tapasztalatokkal alátámasztott álláspontja, hogy az ilyen irányú szabályozás nem éri el a kívánt célt, sőt azzal ellentétes hatást fejt ki, valamint érdemi veszélyt is jelent a fogyasztói jólétre. A GVH arra is felhívta a figyelmet, hogy az OECD 2004. évi Magyarországról készített jelentésének ajánlásaiban kívánatosnak tartotta az egyes élelmiszeripari cikkek vonatkozásában hatályos szabályozás, a beszerzési ár alatti értékesítés tilalmának eltörlését.

298. Önálló képviselői indítvány alapján módosult az **ártörvény**⁴⁸. A GVH a jogszabálmódosítás indítványozásának jellege miatt nem tudta a javaslatot rendes közigazgatási egyeztetés keretében véleményezni. A módosítás azt a lehetőséget biztosítja az önkormányzatoknak, hogy az eddigi legmagasabb ár meghatározása helyett fix ár bevezetésével szabályozhatják a személytaxi szolgáltatásért fel-

⁴⁸ 1990. évi LXXXVII. törvény az árak megállapításáról

számítható díjakat. A GVH álláspontja szerint a fix árak bevezetése önmagában nem nyújt megfelelő megoldást a taxipiacon azonosítható piaci viselkedési problémákra, ugyanakkor az önkormányzatoknak adott felhatalmazással élve akár teljes mértékben is megszüntethető a taxis vállalkozások között folyó árverseny. Ismereteink szerint a módosítás eredményeként 2005 elején megszülettek az első önkormányzati rendeletek, illetve azok tervezetei, melyek igazolni látszanak a GVH aggályait.

3.3. Egyéb versenypártoló tevékenység

299. A verseny törvény 85. §-a szerint, ha a GVH észleli, hogy valamely **közigazgatási határozat** a verseny szabadságát sérti, a közigazgatási szervet a határozat módosítására vagy visszavonására szólíthatja fel. Ha a közigazgatási szerv a felszólításnak nem tesz eleget, a GVH a határozat bírósági felülvizsgálatát kérheti. 2004-ben több alkalommal is felmerült e szakasz alkalmazásának lehetősége, de végül erre nem került sor.

300. A GVH az államigazgatási egyeztetés keretében folytatott versenypártolás mellett egyedi ügyekkel kapcsolatban – versenyfelügyeleti feladatain túl – is érvényesíti a verseny érdekeit. Ha valamely ügy körülményei szabályozási hiányosságra utalnak, az illetékes szervhez (többnyire minisztériumhoz) **szignalizációval** fordulhat, azaz felhívhatja a szerv figyelmét a jogsabályi hiányosságokra.

301. Szignalizációs jellegű levéllel fordult a GVH a Belügyminisztérium önkormányzati helyettes államtitkárához Miskolc alpolgármesterének „**A halottak szállításáról** és temetkezési rendjéről szóló szabályok végrehajtásával összefüggő intézkedésekről” kiadott tájékoztatójának tartalma miatt. A tájékoztató oly módon került megfogalmazásra, hogy az az önkormányzati érdekeltségű Temetőgondnokság számára biztosított stabil piacot. A tájékoztató azon része pedig, mely a halottak szállításához a Városgazda Kht. igénybe vételét írta elő, már nem csak a verseny szabadságát sértette, hanem a GVH álláspontja szerint az önkormányzati szabályozási jogkörön való túlterjeszkedést is megvalósította. A tárcsa a GVH megkeresése alapján a Közigazgatási Hivatalnál vizsgálatot kezdeményezett, s módosította a helyi önkormányzati rendeletet, valamint a szükséges intézkedések megtételét kérte a Közigazgatási Hivaltól.

302. Ezen túlmenően a **GVH felkérésre vagy saját kezdeményezésből véleményt alkot** minden olyan kérdésben, amely érintheti feladatkörét.

303. A Magyar Posta Rt. a GVH-hoz fordult annak tisztázására, hogy a GVH hogyan értelmezi a 17/2004. (IV. 28.) IHM rendelettel összefüggésben a keresztfinanszírozás tilalmát, melynek Nemzeti Hírközlési Hatóság szerinti magyarázatával a társaság nem ért egyet. A megkeresés kapcsán a GVH egyeztetést folytatott a rendelet értelmezése tárgyában a NHH-val és az IHM-mel, akiket e tárgyban a társaság nem keresett meg. A Magyar Posta Rt.-nek küldött válaszban a hivatal jelezte, hogy amennyiben a szolgáltató az illetékes szervekkel egyeztetést kezdeményez, akkor ebben a GVH kész az együttműködésre. A hivatal a postai szektorban alkalmazott keresztfinanszírozás és felfaló árazás versenyjogi értékelése szempontjából az Európai Bizottság 2001/354/EC ügyben hozott határozatában foglaltakat tartja irányadónak.

304. A GVH a **lakásszövetkezetek** arra vonatkozó döntése kapcsán, hogy a tulajdonába tartozó épületrészekhez és létesítményekhez nem enged hozzáférést egy – arra egyedi előfizetőknek való hírközlési szolgáltatás nyújtása érdekében mindenképpen igényt tartó – szolgáltatónak, kifejtette, hogy az csak akkor képezheti versenyjogi felelősségre vonás alapját, ha a lakásszövetkezet piaci magatartást tanúsítva, meghatározott üzletpolitika mentén, visszaél a függetlenséget biztosító piaci pozíciójával. A nem üzletpolitikai megfontolások alapján hozott, bár piaci hatású döntések tehát nem szolgáltathatnak alapot a szerződéses szabadság alapelveinek versenyjogi korlátozására, akkor sem, ha ez az egyes fogyasztó választási szabadságának korlátozását jelenti. Ez a korlátozás ugyanis ekkor a demokratikus felépítmények többségi elvéből fakad, és mint ilyen, tiszteletben tartandó.

305. A GVH a **helyi rádiózás piacairól** kifejtette, hogy a frekvencia szűkösségéből fakadóan a versenypolitika társadalmi jólétet előtérbe helyező szempontjai nem képesek a vélemények és vállalkozások szintjén érvényesülni. Ezért azt, hogy a verseny korlátos erőforrásokra visszavezethető hiánya minél kevésbé legyen társadalmi veszteségek forrása, az állam az Országos Rádió és Televízió Testület (ORTT) által kialakított és érvényesített pályáztatás útján, valamint időlegesen elnyerhető

műsorszolgáltatási jogosultság odaítélésével igyekeznek biztosítani. Minthogy a Testület pályázati döntése nem minősül államigazgatási eljárásban hozott határozatnak, a GVH-nak sem lenne lehetősége ez ellen a versenytörvény 85. §-a alapján pert kezdeményezni. Az önkormányzatok akkor zárkózhatnak el az ingatlan tulajdonosi hozzájárulás megadásától, ha a megvalósítás kapacitás hiányában, műszakilag nem lehetséges, vagy a hozzáférés az érintett önkormányzat jogos gazdasági érdekeit sértené, mindez ugyanis különös méltánylást érdemlő települési vagy lakossági érdeket is sértene. Ez azt jelenti, hogy az önkormányzatok a tulajdonosi hozzájárulás megadása során – versenyjogilag is elfogadható módon – mérlegelhetik, hogy az engedély megadása miként érinti a település polgárait, illetve a használat előnyös-e az önkormányzatnak, a kérelem összegegyeztethető-e a rendezési tervvel.

IV. A VERSENYKULTÚRA FEJLESZTÉSE

306. A GVH feladata, hogy a versenyfelügyeleti eljárások lefolytatása és a versenypártoló tevékenysége mellett versenykultúra fejlesztő munkájával tájékoztatást adjon a hazai versenyjog és versenypolitika elméleti és gyakorlati kérdéseiről.

307. A GVH 2004-ben is kiemelt jelentőséget tulajdonított a tudományos körökben és az oktatásban folyó, versenyjoggal és versenypolitikával kapcsolatos tevékenységnek. A hivatal több munkatársa rendszeresen oktat versenyjogot, illetve versenyszabályozással kapcsolatos tantárgyakat felsőfokú oktatási intézményekben, valamint tart előadást a szakmai érdeklődők számára.

308. A hivatal információközvetítő tevékenysége 2004-ben sem lankadt: a GVH munkatársai több mint 40 előadást tartottak, 100-nál több alkalommal adtak interjút és mintegy 20 tanulmányt, cikket publikáltak jogi és gazdasági folyóiratokban és szaklapokban.

309. 2004-ben kilenc diák töltötte szakmai gyakorlatát a GVH-ban, illetve többen kérték a hivatal munkatársainak segítségét szakdolgozat, diplomamunka megírásához is. A hivatal folyamatosan nyújt információt az érdeklődő diákoknak, kutatóknak,

lehetővé teszi számukra könyvtára látogatását is. 2004-ben a korábbi évekkel ellentétben nem került sor versenyjogi és versenypolitikai témájú tanulmányi verseny kiírására, a 2005. évre szóló tanulmányi pályázat azonban már közzétételre került.

310. A GVH alapító tagja a Magyar Versenyjogi Egyesületnek – amely egyben a Nemzetközi Versenyjogi Liga (LIDC) magyar szervezete –, folyamatosan részt vesz az egyesület keretén belül folyó versenyjogi ismeretek terjesztésében, és gyakran házigazdája az egyesület rendezvényeinek. 2004-ben a Nemzetközi Versenyjogi Liga Budapesten rendezte éves konferenciáját. A rendezvény megvalósulását szakmailag – Nagy Zoltán, a GVH elnöke előadást tartott – és anyagilag is támogatta a hivatal.

311. Az európai uniós csatlakozással megváltozott jogalkalmazási feltételekhez igazodva a GVH kiegészítette a honlapján⁴⁹ megjelentetett ismertetőket, joganyagokat. A honlap így teljes körű képet ad a magyar vállalkozásokra érvényes magyar, illetve közösségi versenyszabályokról. A honlap látogatottsága – különösen az autópálya kartellt követő döntés után – dinamikusán bővült, 2004-ben 90.000 regisztrált látogatás, a 2003. évnek több mint kétszerese, történt.

312. Az EU csatlakozással a magyar bíróságok alkalmazhatják az EU versenyjogát, így különösen fontos a bírák versenypolitikai ismeretekkel történő segítése. Ezt a célt szolgálta, hogy a GVH aktívan közreműködött a Magyar Versenyjogi Egyesület és a Magyar Közigazgatási Bírák Egyesületének közös szervezésében „Az Európai Unió Versenyjogának magyar bírósági alkalmazása” címmel tartott konferencián. Az előadók a téma legjobb hazai ismerői között számon tartott elméleti és gyakorlati szakemberek – bírók, vezető versenyhivatali tisztviselők, ügyvédek – voltak, akik többek között a magyar versenyhivatali, valamint a bírói gyakorlatot ismertették, illetve részletes elemzésre került a közösségi ügyekben 2004. május 1. után alkalmazni rendelt 1/2003/EK tanácsi rendelet is. A konferencia fogadtatása kedvező volt, a GVH további hasonló rendezvények megtartását tervezi.

⁴⁹ <http://www.gvh.hu>

313. A GVH 2004. március 12-én nemzetközi konferenciát szervezett a közösségi versenypolitika és versenyjog magyarországi alkalmazásáról, melyen Mario Monti, az EU Bizottság versenyügyekért felelős biztosa is részt vett, illetve témába vágó előadást tartott. Ugyancsak az előadók között szerepelt a dán versenyhatóság vezetője, illetve magas rangú magyar kormányzati tisztviselők, a hallgatóság pedig versenyjoggal, versenypolitikával foglalkozó elméleti és gyakorlati szakemberekből, a magyar államigazgatás szakembereiből, valamint gazdasági szakújságírókból állt. A rendezvény jelentőségét a téma aktualitásán túl Mario Monti jelenléte adta, hiszen a csatlakozás előtt a tagjelölt országok közül egyedül a magyar meghívásnak tett eleget. A konferencia a versenypolitika, a vállalati versenyjog aktuális kérdésein, valamint a versenyjogi jogalkalmazás témáján túl az állami támogatások kérdéskörét is magában foglalta.

314. A GVH ügyfélszolgálatára fontos szerepet tölt be a hivatal működésével és a piaci versenyről alkotott álláspontjával kapcsolatos információk nyújtásában. A hivatal arculatának külső megjelenítésén túl a hivatalhoz fordulóknak eljárási és anyagi jogi, fogalmi informálásán keresztül az eljárások hatékonyságának javulásában is szerepet játszik. 2004-ben több mint 1600 alkalommal keresték fel a GVH ügyfélszolgálatát. Ez 2003-hoz képest 300-as növekedést jelent, amelybe az ügyfélszolgálat délutáni és pénteki nyitva tartásának bevezetése, az email-es kommunikáció lehetővé tétele is szerepet játszott. A személyes megkeresések már csak az esetek 3%-át tették ki, az elektronikus úton (email-ben) történő kapcsolatfelvételek száma viszont elérte a 7%-ot. A legtöbben továbbra is telefonon keresztül keresik meg a hivatalt. A megkeresések mintegy fele érkezik ügyvédi irodáktól és vállalkozásoktól, a fennmaradó része pedig magánszemélyektől.

315. A hivatal működésének ismertetése érdekében a GVH 2003-ban ismertető füzetet adott ki a hivatalról, ez 2004-ben frissítésre került.

316. A hivatal munkatársai rendszeresen ellátják a sajtót háttérinformációkkal, válaszolnak verseny témában felmerülő közérdekű kérdésekre. 2004-ben több száz ilyen megkeresésre került sor.

317. 2004 májusától új munkatárs foglalkozik a sajtóügyekkel, megújult a GVH sajtópolitikája, tudato-

sabbá vált a hivatali működés sajtó felé történő kommunikációja. A sajtófőnök ellátja a sajtóval való kapcsolattartást: a sajtóközlemények írását és a közlemények utóéletének gondozását, nyilatkozatokat és interjúkat szervez, illetve koordinál. A hivatali kommunikációban 2004-ben csökkent a sajtótájékoztatók szerepe, egy sajtótájékoztatót tartott a hivatal a Vj-27/2003-as ügyben (autópályakartell) hozott versenytanácsi határozat kapcsán.

318. 2004-ben a politikai napilapokban több mint 400, a gazdasági hetilapokban közel 60 a GVH-t megemlítő cikk jelent meg, és több mint 20 cikk foglalkozott a versenytörvénnyel.

319. A GVH 2004-ben is folytatta az ajánlattevők versenytárgyaláson való összejátszásával és annak gyanút keltő jeleivel kapcsolatos felvilágosító kampányát: a hivatal megbízása alapján egy jogász a megyei közigazgatási hivatalokkal, illetve önkormányzati szövetségekkel együttműködve, EU által szervezett konferenciákat is felhasználva több (jellemzően megyei jogú) városban összesen több mint 2000 jegyzőnek és közigazgatási szakembernek tartott előadást, illetve aktualizálásra került a témával kapcsolatban megjelent szórólap is.

320. 2004-ben a TÁRKI Társadalomkutatói Intézet a GVH megbízásából ismét elkészítette a hivatal és a versenytörvény ismertségéről szóló felmérését. A közvélemény-kutatás a lakosság, a gazdasági újságírók, a vállalkozási szféra és a jogásztársadalom véleményét vizsgálta. A megkérdezettek közül szinte valamennyi jogász és gazdasági újságíró találkozott már a versenytörvénnyel, illetve a hivatallal. Tízből kilenc jogász felismeri a versenytörvénybe ütköző legsúlyosabb magatartásokat (fogyasztók megtévesztése, piacfelosztás, árkartell, erőfölényes visszaélés). A vállalati vezetők általános tájékozottsága szintén jó, több mint négyötödük hallott már a versenytörvényről és szinte mindegyikük a GVH-ról. Ugyanakkor a konkrét ismeretek egy részénél továbbra is tájékozatlanság mutatkozik. Így például bár a közbeszerzéseken való összejátszás tilalmáról szinte minden vállalati vezető tudott, a versenytársak közötti piacfelosztás, minimálár megállapítás (általános) tilalmával csak 60-70%-uk volt tisztában. Kevesen – a jogászok tizede, a lakosság 5%-a – tudták, hogy a versenytörvénynek a fogyasztói tájékozottság biztosítása is a célja – habár a fogyasztók megtévesztésének

tilalmával általában tisztában voltak. A lakosság körében az általános és a konkrét ismeretek szintje is alacsonyabb, csupán ötödük hallott a versenytörvényről és kétötödük a GVH-ról.

V. INTÉZMÉNYI ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

5.1. Intézményi kapcsolatok

321. A hírközlési területen a GVH együttműködése a korábbi Hírközlési Felügyelet utódjával, a **Nemzeti Hírközlési Hatósággal** (NHH) – mind szakértői, mind döntéshozói szinten – intenzívebbé és mélyebbé vált 2004-ben, amelyet az új európai keretszabályozással harmonizált hírközlési törvény⁵⁰ által előírt együttműködési megállapodás 2004. márciusi aláírása biztosít. A két intézmény közötti megállapodás rendezi a hírközlési törvény alkalmazását jelentő piacelemzések során folytatott együttműködést és a gyakorlatban már korábban is létező szakmai együttműködések módját. A piacelemzések kapcsán folytatott együttműködés módja és mélysége – vélhetően részben az NHH-ra nehezedő határidők nyomása miatt – még elmaradt ugyan az ideálistól, de a hatóságok szándéka szerint a jövőben a kooperáció érdemibbé válik.

322. A megállapodás emellett célul tűzte ki egy szakmai fórum megteremtését is, ahol a hírközléssel foglalkozó szakemberek eszmecseréjére kerülhet sor. A szakmai fórum első ülése 2004 júliusában került megrendezésre; témáját a kábeltelevíziós szektor aktuális kérdései adták, és az **Informatikai és Hírközlési Minisztérium** (IHM) közreműködésével zajlott.

323. Az új hírközlési szabályozás kialakításának folyamatában a GVH továbbra is közvetlen kapcsolatot ápol az IHM **Infokommunikációs Szabályozási Államtitkárságával**.

324. A GVH szoros szakmai együttműködést alakított ki az NHH keretein belül működő **Hírközlési Fogyasztói Jogok Biztosa** frissen megalakult intézményével, amely elsősorban a fogyasztói panaszokról szóló információk cseréjére terjed ki.

325. A **Magyar Energia Hivatallal** (MEH) a GVH több területen is tartott fenn kapcsolatot. A korábban aláírt együttműködési megállapodás keretében kialakított rend szerint a GVH véleményezte az energiapiacra bekövetkező tulajdonviszonyok változásaival kapcsolatos kérelmeket, emellett részt vett a földgáz törvényhez⁵¹ kapcsolódó rendelet-tervezetek kialakítására létrehozott szakmai fórumon. A két hivatal között több konzultációra is sor került a 2004 tavaszán indult villamosenergia ágazati vizsgálat előkészítése során is. Emellett a GVH többször kért és kapott szakmai segítséget a MEH által gyűjtött statisztikai információkról.

326. A GVH a két intézmény közötti együttműködési megállapodás keretében folyamatosan kapcsolatot tart a **Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletével**. A pénzügyi szolgáltatási piacok szakmai felügyeletét ellátó állami szervvel tartott kapcsolat keretében a két intézmény rendszeresen és kölcsönösen tájékoztatja egymást a folyamatban lévő eljárásokról és a hozott határozatokról. 2004 folyamán a kapcsolat az átlagosnál is intenzívebbé vált a lakáshitelezési ágazati vizsgálat megindulása, különböző jogszabály-módosítási egyeztetések és a kölcsönös információcserék miatt.

327. A **Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség** és a GVH között 2003-ban létrejött együttműködési megállapodás keretében a GVH munkatársai számos konzultációt kezdeményeztek a hatásköri kérdések tisztázása és az ügyek gyorsabb befejezése érdekében.

328. A Közbeszerzések Tanácsának munkájában a GVH továbbra is aktív szerepet vállal.

329. A privatizációban a GVH szerepvállalása az eladható vagyontulajdonos részvételével folyamatosan szűkül, az **ÁPV Rt.** Igazgatósági ülésein a GVH részvételére már csak ritkán van szükség. A múlt év során a legjelentősebb olyan összefonódás, amelynek során az **ÁPV Rt.** értékesítette tulajdonosi részét és a GVH a versenytörvényből következően vizsgálta a tranzakciót, a **Dunaferr Rt.** értékesítése volt, melynek során egy ukrán-svájci konzorcium vette meg a cég 79,48%-os állami tulajdonú részvénycsomagját.⁵² A GVH 2004 decemberében kapta meg a Nemzeti Tankönyvkiadó felvásárlásá-

⁵⁰ 2003. évi C. törvény az elektronikus hírközlésről

⁵¹ 2003. évi XLII. törvény a földgázellátásról

nak engedélyezése tárgyában benyújtott kérelmet, melynek elbírálása 2005 januárjában történt meg.

330. 2004-ben is számos versenyfelügyeleti eljárás indult a fogyasztók reklámokkal történő megtévesztése miatt. Ennek megfelelően a GVH szoros kapcsolatot tartott fenn a **Magyar Reklámszövetség**gel és az **Önszabályozó Reklámtestület**tal.

331. Az **Ipari Energiafogyasztók Fóruma** (IEF) a legnagyobb magyar energiafogyasztók érdekvédelmi tömörülése. A GVH 2004 folyamán is rendszeresen konzultált velük a villamosenergia- és földgáz szektorral kapcsolatos fejleményekről.

332. A pénzügyi szolgáltatási piacokon működő vállalkozások érdekvédelmi, érdekképviselői szervei közül a Magyar Bankszövetséggel, a MABISZ-szal, valamint a Biztosítási Alkuszok Szövetségével volt a GVH-nak a 2004-es év során kapcsolata, jogszabály-alkotási kérdésekben konzultációja.

333. A GVH számos szakmai szervezettel (így például a Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetséggel, a Magyar Kábelkommunikációs Szövetséggel, a Magyar Gépjárműimportőrök Egyesületével, a Gépjármű Márkakereskedők Szövetségével, a Magyar Vegyipari Szövetséggel, a Magyar Gyógyszergyártók Országos Szövetségével, az Országos Gyógyszerészeti Intézettel, a Magyar Pékszövetséggel, a Magyar Ásványvíz Szövetséggel, a Magyarországi Üdítőital-, Gyümölcsle- és Ásványvízgyártók Szövetségével, illetve más fontos intézményekkel) tart fenn szakmai kapcsolatot a versenyfelügyeleti vizsgálatokhoz szükséges piaci információk megszerzése érdekében.

5.2. A nemzetközi kapcsolatok alakulása

334. 2004 folyamán a GVH nemzetközi kapcsolatai számos területen tovább fejlődtek.

335. A GVH nemzetközi kapcsolatainak egyik legfontosabb pillére 2004-ben az **ECN**⁵³ munkájában való részvétel volt. Az ECN-ben a GVH már a csatlakozást megelőzően is aktívan közreműködött

a 2004. május 1-je utáni eljárásjogi reform részlet-szabályainak kidolgozásában. A csatlakozást követően az e téren folyó munka két síkon folytatódott.

336. Egyrészt gondoskodni kell arról, hogy az EK versenyjogának a csatlakozás révén kötelezővé vált alkalmazása kapcsán az ügy-orientált munka (a jogalkalmazás és az ahhoz kapcsolódó hálózati együttműködés) zökkenőmentes legyen, amely a többi versenyhatóság által indított ügyek folyamatos figyelésével, és bizonyos ügyek közösségi versenyjogon alapuló indításával valósult meg.

337. Másrészt az ECN 2004 júniusában három munkacsoportot alakított a hálózati együttműködés kezdeti tapasztalatainak elemzésére, a rendszer finomra hangolására és egyes különösen fontos szakmai kérdések további pontosítására. Az egyes munkacsoportok a rendszer bevezetési tapasztalataival, az engedékenységi politikának a hálózatban való alkalmazásával és a több hatóság által párhuzamosan folytatott eljárások tapasztalatainak elemzésével foglalkoznak. A GVH valamennyi munkacsoport tevékenységében aktívan részt vesz, mi több, a korábbi magyar közreműködés elismeréseként a Bizottság a magyar versenyhatóságot kérte föl arra, hogy az egyik munkacsoport társelnöki tisztét vállalja el.

338. Az ECN számos ágazati munkacsoportot is létrehozott, illetve továbbiakat tervez megalakítani. Ezek célja, hogy a tagállami versenyhatóságok egyes ágazatokkal foglalkozó szakértői személyesen is megismerhessék egymást, időnként szakmai fórumokon találkozhatnak, megvitatva aktuális szabályozási kérdéseket és jogalkalmazási tapasztalatokat. 2004 során a szakmai szolgáltatásokkal, a vasúti közlekedéssel, a gépjármű forgalmazás sajátos kérdéseivel foglalkozó munkacsoportok bizonyultak különösen aktívnak, de ezek mellett megtartotta alakuló ülését az energia ágazati, valamint a média munkacsoport is. A GVH ágazati szakértői valamennyi ágazati munkacsoport tevékenységébe bekapcsolódtak.

339. A GVH és az Európai Bizottság Verseny Főigazgatósága között létrejött megállapodás alapján a hivatal három munkatársa Brüsszelben tanulmányozta a versenyfelügyeleti eljárások uniós megvalósítását.

⁵² Az ügy részletes ismertetése a 2.2.4. Összefonódások ellenőrzése c. fejezetben található meg.

⁵³ ECN – European Competition Network (Európai Verseny Hálózat)

340. A GVH 2004-ben is aktívan részt vett az **OECD Verseny Bizottsága** és munkacsoportjai munkájában. A munkacsoportokban folytatott munkához – a szokásos éves tevékenységről szóló jelentésen túlmenően – a GVH az év során több témakörben is hozzájárult a magyar szabályozás és joggyakorlat ismertetésével. 2004-ben folytatódott az az előző években megalapozott gyakorlat, hogy az OECD Verseny Bizottsága a GVH egyik munkatársát éves rotációs rendszerben foglalkoztatja. Ez kölcsönösen előnyös mindkét intézmény számára, hiszen a magyar kiküldött hozzájárul az OECD Verseny Bizottsága munkatársának enyhítéséhez, ugyanakkor egy munkatársának jelenléte segíti a GVH együttműködését az OECD-vel, visszatérte után a kiküldött pedig a hivatalon belül hasznosíthatja az év során gyűjtött tapasztalatait.

341. A GVH OECD-vel való együttműködése keretében 2005 februárjában hivatalosan is megalakult az **OECD Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ**. A budapesti központ az OECD és a GVH szakmai háttérére építve nyújt majd segítséget elsősorban a közép, kelet- és délkelet-európai országok számára a versenypolitika és a versenykultúra fejlesztése terén, hozzájárulva a versenyjavításához és ezzel az érintett országok és a térség gazdasági növekedéséhez. A Központ a feladat megvalósítása érdekében főként szemináriumokat, képzési programokat és tréningeket szervez majd a társ-versenyhatóságok szakembereinek (illetve a GVH munkatársainak is), ugyanakkor néhány nagyobb konferencia megrendezése is a tervek között szerepel hazai gazdasági szakemberek bevonásával. A Központ Budapesten történő alapítása jelentős nemzetközi szakmai elismerés a GVH számára, hiszen az ázsiai országok versenyhatóságainak megsegítését célzó dél-koreai központ mellett a budapesti lesz az OECD második ilyen intézménye. A Központ felállítása és irányítása természetesen komoly forrásigénnyel jár, amelynek pénzügyi részét a GVH a számára a 2005-ös költségvetési törvényben juttatott több forrásból fedezi.

342. A 2003-ban létrejött **CECI-együttműködés**⁵⁴ keretében is folytatódott a GVH aktivitása. Az együttműködés főképpen a közös érdeklődésre számot tartó szakmai kérdések szemináriumok formájában történő megbeszélésére irányul, jellemzően magyar kezdeményezésre és többnyire

Budapesten. 2004 szeptemberében ismét a GVH adott otthont az építőipari ágazatban működő, a közbeszerzéshez kapcsolódó kartellekkel kapcsolatos jogalkalmazási tapasztalatok megbeszélésének; a rendezvényen a CECI tagokon kívül az osztrák és a német versenyhatóság képviselői is részt vettek.

343. 2004-ben véglegesen lezárult az a szeminárium-sorozat, amelynek keretében 2001 óta kilenc rendezvényre került sor a GVH és a két amerikai szövetségi versenyhatóság közös rendezésében Budapesten. A szemináriumok a dél-kelet európai térség versenyhatóságai számára történő technikai segítségnyújtást célozták, a programot pedig az USAID⁵⁵ finanszírozta. A program záró szemináriumára minden eddignél magasabb szintű amerikai delegáció érkezett, az amerikai szakmai elit több tagjának részvételével. A szemináriumok keretében a részvétel mellett a GVH számára lehetőség adódott arra is, hogy a magyar tapasztalatokat átadja az ez idő szerint még mérsékelt gyakorlatú rendelkező versenyhivatalok számára. A hivatal szándékai szerint az e keretek között folytatott munkát a jövőben az OECD Versenyügyi Regionális Oktatási Központ fogja átvenni, amelyben az amerikai szakértők közreműködésére továbbra is számítani lehet.

344. A dél-kelet európai versenyhatóságok támogatása más formákban is megvalósult, a GVH munkatársai részt vettek több olyan, az OECD és az Európai Bizottság által szervezett szakmai rendezvényen, amelyeken mód nyílt a hazai tapasztalatok bemutatására. Valamennyi alkalommal bebizonyosodott, hogy a térség versenyhatóságai ezek iránt továbbra is érdeklődnek. A CECI együttműködés során nyert tapasztalataink távolabbi országok érdeklődését is kiváltották: az USA versenyhatóságai által Bangkokban rendezett konferencián a távol-keleti országok közelmúltban alakult versenyhatóságai számára nyílt módunk bemutatni a közép-európai versenyhatóságok együttműködési kezdeményezését.

⁵⁴ CECI – Central European Competition Initiative (Közép-Európai Verseny Kezdeményezés), öt közép-európai hatóság (a lengyel, a cseh, a szlovák, a szlovén és a magyar versenyhivatal) együttműködése.

⁵⁵ USAID – United States Assistance for International Development (az Egyesült Államok Nemzetközi Fejlesztési Segélyszervezete)

345. 2004 folyamán az ICN⁵⁶ munkájában is aktív szerepet vállalt a GVH. Ennek egyik megnyilvánulása, hogy a 2004 áprilisi éves konferencián megalkotott Kartell Munkacsoport társelnöki tisztét – az Európai Bizottság Verseny Főigazgatósága mellett – a GVH nyerte el. A GVH amellett, hogy eleget tesz a társelnöki tisztségből fakadó feladatainak, részt vesz az ICN számos munkacsoportjának munkájában. Ennek keretében a GVH választ adott több, az ICN által koordinált felmérés kérdéseire, például a versenyhatóságok között folyó technikai segítségnyújtás tapasztalataira, a fúziós eljárásokban a kötelezettség-vállalás intézménye működtetésének tapasztalataira, a kartellekre vonatkozó eljárásrendre, szankciórendszerre és intézményi keretekre vonatkozó munkaprogramokban. Ezekon túlmenően a GVH koordinálja az ICN Kartell Munkacsoportban folyó egyik kiemelt munkát, amely az ICN együttműködésben résztvevő országok kartellszabályainak feltérképezését célozza.

346. Az informális nemzetközi együttműködés 2004 folyamán – részben talán a csatlakozás során nyert tágabb kapcsolatrendszer eredményeként – tovább bővült. Csaknem heti gyakoriságúvá vált, hogy más (nem csak EU tagállami) versenyhatóságok informálisan keresik meg a GVH-t szakmai kérdéseikkel. Hasonló informális megkereséssel a hivatal is élhet, bár egyelőre gyakoribb az, hogy a GVH válaszol a feltett kérdésekre.

VI. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK ÉS EGYÉB INFORMÁCIÓK

347. 2004. november 1-jei hatállyal⁵⁷ a köztársasági elnök Dr. Nagy Zoltánt újabb hat évre a GVH elnökévé nevezte ki.

348. 2004. december 31-i hatállyal egy versenytanács tag távozott a GVH-ból. A megüresedett pozíció betöltése pályázat útján történik.

349. A GVH 2004. évi költségvetésének kiadási és bevételi főösszegét az Országgyűlés 1087,3 M Ft-tal hagyta jóvá, amely az évközi kormányzati, felügyeleti, illetve saját hatáskörű módosítást követően 122,9 M Ft-tal emelkedett. A GVH jogszabályokban rögzített feladatai ellátásához engedélyezett létszáma 119 fő volt, amelyet az év folyamán gyakorlatilag teljes mértékben ki is használt.

350. A GVH kiadásainak forrását az előző évekhez hasonlóan költségvetési támogatás biztosította, működési bevételei eseti jellegűek, illetve nem jelentős összegűek voltak. A 2004. évi gazdálkodást alapvetően a költségvetés szűk keresztmetszete határozta meg. Az év folyamán a GVH fizetési kötelezettségeinek ennek ellenére határidőre eleget tett, likviditási problémája nem volt.

351. A GVH a kiszabott versenyfelügyeleti bírságok és az eljárási díjak révén jelentősen hozzájárul a központi költségvetés bevételeihez. 2004-ben versenyfelügyeleti bírságokból 1084,9 M Ft, eljárási díjakból pedig összesen 208,1 M Ft nagyságú bevétel realizálódott. Az eljárási díjakból befolyt összeg egy részét (41,2 M Ft-ot) a GVH a versenyfelügyeleti és kartell eljárásokhoz kapcsolódó költségek fedezésére, ágazati vizsgálatok és tanulmányok készítésének finanszírozására használta fel. (A GVH anyagi helyzetét a 13. táblázat mutatja be.)

352. 2004 során az Állami Számvevőszék (ÁSZ) több helyszíni vizsgálatot is folytatott a GVH-ban, így ellenőrizte a GVH 2003. évi költségvetésének végrehajtását, valamint ellenőrizte a GVH 2005. évi költségvetésének tervezését. Az ÁSZ a lefolytatott vizsgálatok során jogszabályba ütköző hiányosságot nem talált.

353. 2004-ben az ÁSZ 1996 után először végzett átfogó vizsgálatot a GVH-ban, melynek eredményeiről 2004 decemberében publikálta jelentését⁵⁸. Az ellenőrzés az 1996-tól 2004. júliusig tartó időszakot ölelte fel, és először értékelt teljesítmény ellenőrzés keretében a GVH szakmai feladatainak ellátását. Az ÁSZ a GVH tevékenységét – szervezeti, irányítási és működési rendjét; költségvetési, gazdálkodási, valamint szakmai feladatainak teljesítését – kedvezőnek ítélte meg. Az ÁSZ megállá-

⁵⁶ ICN – International Competition Network (Nemzetközi Verseny Hálózat), a versenyhatóságok informális, világméretű hálózata.

⁵⁷ 154/2004. (XI.2.) KE határozat

⁵⁸ 453/2004. sz. ÁSZ jelentés a Gazdasági Versenyhivatal működésének ellenőrzéséről

pította továbbá, hogy a vizsgált időszakban a GVH a versenytörvényben foglalt feladatait teljesítette, törvénymódosításokból fakadó többletfeladatait közel azonos létszám-kapacitás mellett, belső át-csoportosításokkal oldotta meg.

vántartott adatok bizonyítékként történő feltárását segíti elő, amelynek a versenyfelügyeleti eljárások során a tényállás tisztázásakor van jelentősége.

354. A GVH-n belül 2004 szeptemberétől önálló, funkcionális szervezeti egységként működik a Fogyasztóvédelmi Iroda. A GVH szervezeti átalakítására a fogyasztóvédelmi ügyek nagy száma és ezek antitröszt ügyektől eltérő jellege miatt került sor.

355. A GVH szoros kapcsolatot tart a külföldi társhatóságokkal, amelynek keretében 2004-ben a GVH több munkatársának brüsszeli, illetve párizsi munkavégzését finanszírozta.

356. Az előző évek gyakorlatának megfelelően a GVH munkatársai különböző hazai és külföldi szakmai szemináriumokon, konferenciákon vehettek részt, a GVH különféle szakkönyveket biztosított számukra, valamint támogatta a Külügyminisztérium által szervezett nyelvi képzéseken való munkaidőn kívüli részvételt is.

357. A költségvetés Belügyminisztérium fejezete által biztosított előirányzat terhére a GVH 10 fő részére biztosította a Projektmenedzsment a közigazgatásban című képzésen való részvételt.

358. 2004-ben is folytatódott a 2002 tavaszán indult *Antitröszt közgazdaságtana* című képzés, melynek célja, hogy a GVH munkatársai jobban megismerjék a versenypolitikai elemzések, eljárások során alkalmazható speciális közgazdasági fogalmakat és ennek eredményeként pontosabban tudják elemezni a piaci szerkezeteket, a piaci szereplők viselkedését, illetve könnyebben tudják azonosítani a versenypolitikai szempontból aggályos gyakorlatokat.

359. A 2003-ban elindított informatikai fejlesztések keretében 2004 második felében bevezetésre került a Lotus Notes dokumentumkezelő és csoporttámogató rendszer levelező modulja. A rendszer működésével, használatával kapcsolatos oktatást – a költségek csökkentése érdekében – a GVH informatikai területen dolgozó munkatársai végezték. A költségvetési megszorító intézkedések következtében a 2004. évre tervezett beruházásaink közül csak a Forensic IT rendszer megvásárlása realizálódott. A rendszer az elektronikusan nyil-

TÁBLÁZATOK

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

ELJÁRÁSOK

1.	A 2004-ben elintézett bejelentések jellemző adatai	74
1/a.	A közösségi eljárásokban való együttműködés	75
2.	A 2004-es versenyfelügyeleti eljárások összefoglaló adatai	75
3.	A vizsgálati szakaszban határozattal lezárt ügyek 2004-ben	75
4.	A Versenytanács által 2004-ben hozott ügyzáró határozatok ⁵⁹	76
5.	Bírságok	81
6.	Az előző versenytörvény alapján hozott versenytanácsi határozatok a bíróságon	82
7.	Versenytanácsi határozatok a bíróságon (jelenlegi versenytörvény)	83
8.	Marasztalással zárult versenytanácsi határozatok 2004-ben	85
9.	A versenyt korlátozó megállapodásokkal kapcsolatos versenytanácsi határozatok 2004-ben	90
10.	A vállalkozások összefonódásának ellenőrzése 2004-ben	92
11.	Szünetelést követő ügyzáró határozatok 2004-ben	97

A GVH EGYÉB TEVÉKENYSÉGEI ÉS JELLEMZŐI

12.	A GVH versenykultúra fejlesztésére irányuló tevékenysége 2004-ben	98
13.	A GVH anyagi helyzete	98

⁵⁹ Az ügyzáró versenytanácsi határozatokat bemutató táblázatokban használjuk a *GVH beavatkozás* fogalmát. Ez a fogalom azt ragadja meg, hogy a GVH versenyfelügyeleti eljárásai révén elvileg – a Versenytanács ügyzáró határozataiból kiolvasható módon – a versennyel kapcsolatos folyamatok másként alakultak, mint ahogy egyébként alakultak volna. A GVH beavatkozás gyűjtőfogalom ügýtípusonként eltérő konkrét tartalommal bír.

Ide tartozik az ügyzáró határozatok közül a jogsértés megállapítását kimondó határozat – ideértve a szünetelést követő marasztaló határozatot is (hiszen ez a magatartás abbahagyására kötelezéssel és esetleg szankcióval is jár). Szintén ide tartozik a szünetelés utáni megszüntető határozat (hiszen ilyenkor az eljárás alá vont teljesítette vállalásait). Ugyancsak ide tartozik az engedély, illetve mentesítés megtagadása vagy feltételhez kötése, és a GVH versennyel kapcsolatos aggályainak önkéntes figyelembe vétele, vagyis a kérelem visszavonása vagy a megállapodás/tranzakció módosítása (hiszen ilyenkor a GVH fellépésére a vállalkozások tervei nem vagy nem eredeti formájukban valósulnak meg).

Nem öleli fel viszont a GVH beavatkozás fogalma a pusztán az adminisztratív kötelezettségek elmulasztása (pl. mentesítés kérésének elmulasztása) miatt megállapított jogsértést, hiszen ez önmagában az itt használt értelemben nem gyakorol hatást a piacra, mint ahogy a nem ügyzáró határozatok sem.

Fontos ugyanakkor észrevenni, hogy a GVH beavatkozás fogalma nem azonos a GVH működése révén kifejtett hatással. Egyfelől, a gyakorlatban sajnos *GVH beavatkozás* esetén sem feltétlenül következik be tényleges hatás, vagyis a jogkövetés. Másfelől, a *GVH beavatkozás* nem fed le minden lehetséges hatást. Először, a GVH nem kizárólag a versenyfelügyeleti eljárásokon keresztül hat a piaci folyamatokra. Másodszor, a GVH beavatkozásnak nem minősülő versenytanácsi határozatok egy részének is van hatása a piaci szereplők magatartására (például azáltal, hogy befolyásolja a jogértelmezést és a jogfejlődést, mivel esetleg egy magatartásról egy jelentősebb ügyben tisztázódik, hogy az nem jogsértés, vagyis problémamentesen gyakorolható a piacon). Végül pedig, a versenyjog, illetve a GVH pusztán léte is hat a piacra (például bizonyos versenyellenes magatartásokat eleve nem tanúsítanak egyes vállalatok önkéntes jogkövető hozzáállásuk, vagy a versenyjog alkalmazási lehetőségének visszatartó ereje miatt). E hatások, illetve az ezeket kiváltó GVH tevékenységek nem számszerűsíthetők ugyan, és nem olvashatók ki objektíven a versenytanácsi határozatokból, de kétségkívül léteznek.

A GVH eljárásai

1. A 2004-ben elintézett bejelentések jellemző adatai

Megnevezés	Ügyek száma
1.1 Az elintézett bejelentések száma	847
Az elintézett bejelentésből a bejelentő:	
- magánszemély	535
- vállalkozás	260
- érdekvédelmi szervezet	23
- egyéb	29
1.2 Az elutasított bejelentések száma⁶⁰	713
Az elutasítás megoszlása indokok szerint:	
- személyes érdekelttség hiánya	8
- más szerv hatáskörébe tartozik	41
- tárgyi hatály hiánya	407
- időbeli hatály hiánya, elévülés	6
- személyi hatály hiánya	1
- anyagi jogi feltétel hiánya	106
- korábban elbírált ügy	30
- csekély súlyú	89
1.4 Versenyfelügyeleti eljárás alapjául szolgáló bejelentések száma	134
- ezek alapján indult versenyfelügyeleti eljárások száma	97
1.5 Jogorvoslati kérelem (bejelentés elutasítása miatt)	
a) Versenytanácsnál:	135
Ebből:	
- jogorvoslati kérelemnek helyt adó határozat	12
- jogorvoslati kérelemnek helyt nem adó határozat	123
b) Fővárosi Bíróságnál:	18
Ebből:	
- jogorvoslati kérelemnek helyt adó határozat	4
- jogorvoslati kérelemnek helyt nem adó határozat	14

⁶⁰ Egy-egy bejelentés több tényállást is tartalmazhat, melyek tekintetében több eltérő elutasítási indok is szerepelhet, ezért az összesített szám eltérhet a részletezettől.

1/A. A közösségi eljárásokban való együttműködés

Bizalmas adatkezelés		
1	A FAH-rendszeren keresztül fogadott bizalmas dokumentumok száma	458
2	A FAH-rendszeren keresztül küldött bizalmas dokumentumok száma	51
Antitröszt eljárások		
3	A GVH által kettős jogalapon indított versenyfelügyeleti eljárások száma	4
4	Az ECN ügyregiszteren megjelenő, GVH által áttekintett eljárások száma	324
5	Egyéb tagállami vagy bizottsági eljáráshoz kötődő áttekintett dokumentumok száma	120
Fúziós eljárások		
6	A Bizottság által megküldött, GVH által áttekintett un. CO- vagy RS- formanyomtatványok száma	195
7	Bizottsági fúziós eljárásokhoz kapcsolódó egyéb áttekintett dokumentumok	266
8	ECA-országok versenyhatóságai által nyújtott tájékoztatás keretében áttekintett értesítések száma	120
9	A GVH által az ECA-országok részére nyújtott tájékoztatások száma	5
Információadás		
10	Eljáráshoz kötődő informális információcsere a GVH és a Bizottság között	6
Az együttműködés intézményesített formái		
11	Tanácsadó Bizottság-i ülésre kapott meghívók száma, ebből	36
11/a	a GVH részt vett konkrét eljáráshoz kapcsolódó ülésen	3
11/b	a GVH részt vett jogszabály véleményezéssel összefüggő ülésen	1
12	Konkrét eljáráshoz kapcsolódó szóbeli meghallgatásra szóló meghívások száma	11
12/a	a GVH részt vett	2
13	A GVH részvételével működő ECN- munkacsoportok és -almunkacsoportok száma	16
14	A GVH részvételével megrendezett ECN-ülések száma	7
Egyéb		
15	Az Európai Bíróság GVH által véleményezett előzetes döntéseinek száma	3

2. A 2004-es versenyfelügyeleti eljárások összefoglaló adatai

A befejezett eljárások száma:	187
Ebből:	
- a vizsgálati szakaszban határozattal lezárva	1
- a vizsgálati szakaszban más ügygel egyesítve	0
- versenytanácsai határozattal lezárva	186

3. Vizsgálati szakaszban határozattal lezárt ügyek 2004-ben

A kérelem visszavonása miatt	1
- mentesítés iránti kérelem	0
- összefonódás engedélyezése iránti kérelem	1
A hiánypótlás elmulasztása miatt	0
- mentesítés iránti kérelem	0
- összefonódás engedélyezése iránti kérelem	0
Egyéb okok miatt	0

4. A Versenytanács által 2004-ben hozott ügyzáró határozatok

4.1. Áttekintés

	Ügyek száma	GVH beav. ügytípusok szerint ^(a)	GVH beav. megoszlása ügytípusok szerint (%)	GVH beavatkozásokhoz kapcsolódó bírság (MFt)	GVH beavatkozásokhoz kapcsolódó bírság megoszlása (%)	Kérelem elmulasztása miatt kiszabott bírság (MFt)
Erőfölénnyel való visszaélés	31	7	9,9	165	1,9	nem értelmezhető
<i>ebből: kizsákmányoló</i>	22	6	8,5	95	1,1	<i>nem értelmezhető</i>
<i>korlátozó</i>	8	1	1,4	70	0,8	<i>nem értelmezhető</i>
<i>vegyes és egyéb</i>	1	0	0,0	0	0,0	<i>nem értelmezhető</i>
Versenyt korlátozó megállapodás	28	12	16,9	8397,68	94,5	0
<i>ebből: horizontális</i>	13	8	11,3	8375,68	94,3	0
<i>vertikális</i>	8	1	1,4	0	0,0	0
<i>vegyes és egyéb</i>	7	3	4,2	22	0,2	0
Összefonódás	65	2	2,8	nem értelmezhető	nem értelmezhető	4,8
<i>ebből: horizontális</i>	39	2	2,8	<i>nem értelmezhető</i>	<i>nem értelmezhető</i>	0,2
<i>vertikális</i>	7	0	0,0	<i>nem értelmezhető</i>	<i>nem értelmezhető</i>	0
<i>vegyes és egyéb</i>	19	0	0,0	<i>nem értelmezhető</i>	<i>nem értelmezhető</i>	4,6
Antitröszt ügyek összesen	124	21	29,6	8562,68	96,4	4,8
Fogyasztók döntéseinek tisztességtelen befolyásolása	65	50	70,4	321,45	3,6	nem értelmezhető
<i>ebből: fogy. megtévesztése</i>	64	50	70,4	321,45	3,6	<i>nem értelmezhető</i>
<i>választási szab. korlátozása</i>	0	0	0,0	0	0,0	<i>nem értelmezhető</i>
<i>vegyes</i>	1	0	0,0	0	0,0	<i>nem értelmezhető</i>
Mindösszesen^(b)	189	71	100,0	8884,13	100,0	4,8
Ügyek megoszlása (%)	100,0	37,6				

^(a) A GVH beavatkozás ügytípusonként eltérő jellegű határozatokat jelenthet:

- jogsértés megállapítását: valamennyi ügytípusnál (nem vettük azonban figyelembe az összefonódás engedélyezése és a mentesítés iránti kérelem elmulasztását, amely bár jogsértés, önmagában az itt használt értelemben nem számít GVH beavatkozásnak - ez a körülmény befolyásolja a jogsértések számát és a kivetett bírságösszeg nagyságát)
- szünetelés utáni megszüntetést: valamennyi ügytípusnál (kivéve az összefonódásokat)
- mentesség meg nem adását: versenyt korlátozó megállapodások esetében
- összefonódás megtiltását ill. az engedély megtagadását: összefonódások ill. megállapodások esetében
- feltétel szabását: versenyt korlátozó megállapodások, és összefonódások esetében
- a GVH aggályainak önkéntes figyelembe vételét az összefonódások ill. megállapodások esetében

^(b) Három alkalommal egyszerre két ügytípushoz tartozó kérdésben született határozat. A Vj-73/2003-as, valamint a Vj-21/2004-es ügyben erőfölénnyel való esetleges visszaélés és fogyasztók tisztességtelen befolyásolása, a Vj-138/2003-as ügyben versenykorlátozó megállapodás esetleges léte és erőfölénnyel való esetleges visszaélés (egyik sem nyert igazolást) miatt indított eljárást a hivatal. Ezt a két ügyet tehát az erőfölényes illetve megállapodásos táblák is tartalmazzák. Ezért a Tpv szerint hozott határozatok száma 186 és nem az ügytípusonkénti egyszerű összegként adódó 189. Ez az oka annak is, hogy az antitröszt ügyekben hozott határozatok száma valójában nem a halmazódást tartalmazó 124, hanem 123.

4.2. Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása (Tpvt. III. fejezet)⁶¹

	Ügyek száma	Megoszlás (%)
Jogsértés megállapítása	47	73,4
Szünetelés utáni megszüntetés	3	4,7
GVH beavatkozás összesen	50	78,1
Egyéb megszüntetés	14	20,3
Egyéb	1	1,6
Ügyek összesen	65	100,0
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság (MFt)	321,45	
Bírságkiszabással zárult ügyek száma	33	

^(a) A részletes táblázatokban azon ügyek esetében, melyekben egyszerre több kérdésben születik döntés, az adott ügy a legerősebb típusú GVH-beavatkozás sorában jelenik meg.

⁶¹ Az ügýtípusban marasztalással lezárt versenytanácsi határozatok felsorolását a 8.1. táblázat tartalmazza.

4.3. Erőfölénnyel való visszaélés (Tpvt. V. fejezet)⁶²

	Kizsákmányoló ^(a)	Korlátozó ^(a)	Vegyes és egyéb ^(a)	Összesen ^(a)	Megoszlás (%)	EK-magyar keresk. érintő ügyek száma
Jogsértés megállapítása	5	1	0	6	19,4	0
Szünetelés utáni megszüntetés	1	0	0	1	3,2	0
GVH beavatkozás összesen	6	1	0	7	22,6	0
Megszüntetés (szünetelés nélkül)	16	7	1	24	77,4	0
Egyéb	0	0	0	0	0,0	0
Ügyek összesen	22	8	1	31	100,0	0
Ügyek megoszlása (%)	71,0	25,8	3,2	100,0		
Tagállamközi keresk. érintő ügyek száma	0	0	0	0		
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság (MFt)	95	70	0	165		
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság megoszlása (%)	57,6	42,4	0,0	100,0		
Bírságkiszabással zárult ügyek száma	4	1	0	5		

^(a) A részletes táblázatokban azon ügyek esetében, melyekben egyszerre több kérdésben születik döntés, az adott ügy a legerősebb típusú GVH-beavatkozás sorában jelenik meg.

⁶² Az ügytípusban marasztalással lezárt versenytanácsi határozatok felsorolását a 8.2. táblázat tartalmazza.

4.4. Versenykorlátozó megállapodások (Tpvt. IV. fejezet)⁶³

	Horizon- tális ^(a)	Verti- kális ^(a)	Vegyes ^(a)	Össze- sen ^(a)	Megosz- lás (%)	Hivatalból indult	Hivatal- ból indult megoszlás (%)	Tagállamközi keresk. érintő ügyek száma
Jogszerűtlen megállapodás	7	0	2	9	32,1	9	45,0	0
Szünetelés utáni megszüntetés	0	1	0	1	3,6	1	5,0	0
Egyedi mentesítési feltétel	0	0	0	0	0,0	0	0,0	0
GVH aggályainak önkéntes figyelembe vétele	1	0	1	2	7,1	0	0,0	0
GVH beavatkozás összesen	8	1	3	12	42,9	10	50,0	0
Egyedi mentesítés	1	1	1	3	10,7	0	0,0	0
Csoportmentesség megállapítása ^(b)	0	0	0	0	0,0	0	0,0	0
Nem esik tilalom alá ^(b)	0	2	1	3	10,7	2	10,0	0
Nem versenykorlátozó megállapodás ^(b)	4	3	2	9	32,1	7	35,0	0
Egyéb megszüntetés	0	1	0	1	3,6	1	5,0	0
Ügyek összesen	13	8	7	28	100,0	20	100,0	0
Megoszlás (%)	46,4	28,6	25,0	100,0				
Mentesítés kérésének elmulasztása	0	0	0	0				
Csoportmentesség megvonása	0	0	0	0				
Hivatalból indult	11	6	3	20				
Hivatalból indult ügyek megoszlása (%)	55,0	30,0	15,0	100,0				
Tagállamközi keresk. érintő ügyek száma	0	0	0	0				
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság (MFt)	8375,68	0,00	22,00	8397,68				
GVH beav. kötődő bírság megoszlása (%)	99,7	0,0	0,3	100,0				
GVH beav. köt. bírságkiszabással zárult ügyek	7	0	1	8				
A mentesítés iránti kérelem elmulasztása miatt kiszabott bírság (MFt)	0	0	0	0				
Ment. elm. miatt kiszab. bírságos ügyek száma	0	0	0	0				
Bírságkiszabással zárult ügyek	7	0	1	8				

^(a) A részletes táblázatokban azon ügyek esetében, melyekben egyszerre több kérdésben születik döntés, az adott ügy a legerősebb típusú GVH-beavatkozás sorában jelenik meg.

^(b) Hivatalból indított eljárás esetén formailag megszüntető határozat.

⁶³ Az ügytípusban marasztalással lezárt versenytanácsi határozatok felsorolását a 9. táblázat tartalmazza.

4.5. Összefonódások (Tpvt. VI. fejezet)⁶⁴

	Horizon- tális ^(a)	Verti- kális ^(a)	Vegyes és egyéb ^(a)	Össze- sen ^(a)	Megosz- lás (%)	Hivatalból indult	Hivatal- ból indult megoszlás (%)
Elutasítás-tiltás	0	0	0	0	0,0	0	0,0
Engedélyezés feltétellel	0	0	0	0	0,0	0	0,0
GVH aggályainak önkéntes figyelembe vétele	2	0	0	2	0,0	0	0,0
GVH beavatkozás összesen	2	0	0	2	3,1	0	0,0
Egyéb elutasítás	0	0	0	0	0,0	0	0,0
Engedélyezés	34	6	19	59	90,8	2	0,0
Nem engedélyköteles/nem összefonódás ^(b)	3	1	0	4	6,2	0	0,0
Egyéb megszüntető	0	0	0	0	0,0	0	0,0
Ügyek összesen	39	7	19	65	100,0	2	0,0
I. fázisban meghozott határozat	33	7	18	58			
II. fázisban meghozott határozat	6	0	1	7			
Megoszlás (%)	60,0	10,8	29,2	100,0			
Kérelem elmulasztása	1	0	2	3			
Hivatalból indult	0	0	2	2			
Hivatalból indult ügyek megoszlása (%)	0,0	0,0	100,0	100,0			
Engedélykérés elmulasztása miatt kiszabott bírság (MFt)	0,2	0	4,6	4,8			
Eng. elmulasztása miatti bírság megoszlása (%)	4,2	0,0	95,8	100			

- ^(a) A részletes táblázatokban azon ügyek esetében, melyekben egyszerre több kérdésben születik döntés, az adott ügy a legerősebb típusú GVH-beavatkozás sorában jelenik meg.
- ^(b) Hivatalból indult eljárás esetén formailag megszüntető határozat.

⁶⁴ Az ügytípusban hozott versenytanácsi határozatok felsorolását a 10. táblázat tartalmazza.

5. Bírságok⁶⁵

5.1. A Versenytanács által bírsággal zárt esetek 2004-ben

Megnevezés	Összes bírság		Végrehajtható ⁶⁶		Befizetve ⁶⁷		Hátralék	
	db	e Ft	db	e Ft	db	e Ft	db	e Ft
Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása (Tpvt. III. fejezet)	33	321.450	18	139.350	16	137.350	2	2000
Versenykorlátozó megállapodás (Tpvt. IV. fejezet)	8	8.397.680	1	245.000	1	245.000	-	-
Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés (Tpvt. V. fejezet)	5	165.000	3	155.000	3	155.000	-	-
Engedélykérelem elmulasztása (Tpvt. VI. fejezet)	2	4.800	2	4.800	2	4.800	-	-
Összesen:	48	8.888.930	24	544.150	22	542.150	2	2000

5.2. A bírságok befizetésének állása 2004-ben

Megnevezés	2004. év végén	2002. év végén	Változás
Kiszabott bírság (e Ft)	12.388.852	3.499.922	8.888.930
Ebből végrehajtható (e Ft)	2.894.603 23,4%	1.908.103 54,5%	986.500
Ebből: befizetett (e Ft)	1.906.981 65,9%	944.341 49,5%	962.640
leírva (e Ft)	837.744 28,9%	837.744 43,9%	
hátralék (e Ft)	149.878 5,2%	126.018 6,6%	23.860

⁶⁵ A táblázatok nem tartalmazzák a rendbírságokat.

⁶⁶ 2004. december 31-ig.

⁶⁷ 2004. december 31-ig.

6. Az előző versenytörvény⁶⁸ alapján hozott versenytanácsi határozatok a bíróságon

6.1. A versenytanácsi határozatok bírósági megtámadása 2004. év végén

A határozat jellege	Összes határozatok száma	Felülvizsgálni kért	A felülvizsgálni kért határozatok aránya (%)
1. Marasztalás	269	177	65,7
2. Elutasítás	333	112	33,6
3. Engedély (részbeni) megtagadása	9	1	11,1
4. Együtt	611	290	47,4

6.2. A felülvizsgálati keresetek állása a bíróságon 2004. év végén

A megtámadott határozat közül	1991. évi	1992. évi	1993. évi	1994. évi	1995. évi	1996. évi	1997. évi	Összes
6.2.1. Jogerősen befejezett	17	41	42	58	49	53	24	284
I. fokú (Fővárosi) Bíróságon	12	22	20	39	32	34	14	173
II. fokú (Legfelsőbb) Bíróságon	5	19	22	18	17	19	10	111
6.6.2. Nem jogerős I. fokú ítélet van	-	-	-	-	-	-	-	-
6.2.3. Folyamatban van az I. fokú Bíróságon	-	-	-	-	-	-	-	-
6.2.4. Új eljárásra utasítás	-	-	1	-	1	2	2	6
Összesen:	17	41	43	58	50	55	26	290

6.3. A bírósági felülvizsgálat eredményei 2004. év végén

Elbírált felülvizsgálati keresetek közül	Összesen	Ebből: megváltoztatva		
		a jogalap	a jogalap részben	a bírság
1. Jogerősen befejezve	284	24	5	43
I. fokon	173	7	1	21
II. fokon	111	17	4	22
2. Nem jogerős ítélet (I. fok)	-	-	-	-
Együtt: (1+2)	284	24	5	43

⁶⁸ 1990. évi LXXXVI. törvény a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról

7. Versenytanácsi határozatok a bíróságon (jelenlegi versenytörvény)

7.1. A versenytanácsi határozatok bírósági megtámadása 2004-es állapot

A határozat jellege	Összes határozatok száma	Felülvizsgálni kért határozatok száma	A felülvizsgálni kért határozatok aránya (%)
Marasztalás⁶⁹			
1997. év	20	13	65,0
1998. év	39	26	66,6
1999. év	54	19	35,2
2000. év	50	23	46,0
2001. év	27	12	44,4
2002. év	47	23	48,9
2003. év	50	25	50
2004. év	62	33	53,2
Összesen:	349	174	49,9
Megszüntetés			
1997. év	55	7	12,7
1998. év	75	19	25,3
1999. év	53	9	17,0
2000. év	84	19	22,6
2001. év	69	16	23,1
2002. év	40	13	32,5
2003. év	39	8	20,5
2004. év	46	8	17,4
Összesen:	460	99	21,5
Kérelem (részbeni) elutasítása, feltételhez kötése			
1997. év	1	–	–
1998. év	5	–	–
1999. év	–	–	–
2000. év	8	1	12,5
2001. év	3	1	33,3
2002. év	12	4	33,3
2003. év	4	2	50,0
2004. év	-	-	-
Összesen:	33	8	24,2
Együtt			
1997. év	76	20	26,3
1998. év	119	45	37,8
1999. év	107	28	26,2
2000. év	142	43 ⁷⁰	30,3
2001. év	99	29	29,3
2002. év	99	40 ⁷¹	40,4
2003. év	93	35	37,6
2004. év	108	41	38,0
Összesen:	843	281	33,4

⁶⁹ Az eljárást szünetelés után megszüntető azon határozatok nélkül, amelyekkel szemben nincs jogorvoslat.

⁷⁰ 2000.-ben további egy olyan határozat felülvizsgálatát is kérték, melyben a GVH helyt adott a kérelemnek.

⁷¹ 2002-ben további két határozat felülvizsgálatát is kérték, az egyik esetben (Vj-61/2002) a kérelem késedelmes benyújtása miatt kiszabott bírság eltörlése érdekében, a másik esetben (Vj-65/2001) az eljárás szünetelés utáni megszüntetését elrendelő határozatot.

7.2. A felülvizsgálati keresetek állása a bíróságon 2004. év végén

A megtámadott határozat közül	1997. évi	1998. évi	1999. évi	2000. évi	2001. évi	2002. évi	2003. évi	2004. évi	Összesen
1. Jogerősen befejezett	18	39	25	40	13	16	-	5	195
I. fokú (Fővárosi) Bíróságon	11	-	16	30	11	16	-	5	129
II. fokú (Legfelsőbb, illetve Tábla) Bíróságon	7	13	9	10	2	-	-	-	66
2. Nem jogerős I. fokú ítélet van	1	3	-	2	10	11	5	6	32
3. Folyamatban van az I. fokú Bíróságon	-	-	-	-	1	15	30	30	45
4. Új eljárásra utasítás	1	3	3	2	5	-	-	-	12
Összesen:	20	45	28	44	29	42	35	41	284

7.3. A bírósági felülvizsgálat eredményei 2004. év végén

	Elbírált felülvizsgálati keresetek közül Összesen	Ebből megváltoztatva		
		a jogalap	részben a jogalap	a bírság
(1) Jogerősen befejezve	195	14	1	14
I. fokon	129	5	-	7
II. fokon	66	9	1	7
(2) Nem jogerős ítélet (I. fok)	32	1	-	1
Együtt: (1+2)	227	15	1	15

8. Marasztalással zárult versenytanácsi határozatok 2004-ben

8.1. A fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmába

ütköző magatartások (Tpvt. III. fejezet)⁷²

Vj szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság Mft
128/2003	A cég termékét (shiitake gomba) gyógyhatásúként reklámozta, azonban az sem gyógyszerként, sem gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítményként nem volt törzskönyveztve.	8.§ (2) a)	Laska-Coop Mezőgazdasági Termeltető Kereskedelmi Szolgáltató Rt.	0,5
130/2003	A vállalat az általa végzett digitális fényképkidolgozást népszerűsítő hirdetésben a szolgáltatás árát illetően megtévesztésre alkalmasan járt el, amikor nem tüntette fel, hogy a reklámozott előhívási díjon kívül transzferköltséget is számláz.	8.§ (2) a)	Rossmann Magyarország Kereskedelmi Kft.	-
133/2003	A hazai szeszesitalgyártó több terméke hasi címkéinek angol felirataival külföldi eredet (illetve külföldi termékekkel azonos minőség) hamis látszatát keltette.	8.§ (2) a)	Eurodrinks Kft.	-
137/2003	A kereskedő hiányosan tájékoztatott a termék minőségéről, amikor nem említette, hogy a kedvezményes áru csökkent értékű (ki volt állítva). Ezentúl anélkül reklámozta akciós termékeit, hogy azok valós mennyiségéről (több esetben egy darab már az akció kezdetén) tájékoztatta volna a fogyasztókat.	8.§ (2) a) és c)	Media Markt ^{*73} Video TV Hifi Elektro Photo Computer Kereskedelmi Kft.	2
139/2003	A teherszállító cég a fogyasztó által fizetendő szállítási díj egyik részelemét tüntette fel az összesen fizetendő díj minimumaként – valójában ennél mindig többet kellett fizetni.	8.§ (2) a)	Bútor-Tefu Szállítási Bt.	-
141/2003	A lapkiadó kiadványának nyomtatott és értékesített példányszámáról valótlan adatokat közölt.	8.§ (2) a)	Gasztromédia Kft.	0,5
152/2003	A cég termékét (shiitake gomba) honlapján gyógyhatásúként reklámozta, azonban az sem gyógyszerként, sem gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítményként nem volt törzskönyveztve.	8.§ (2) a)	Mikoszféra Kft.	-
157/2003	Különböző ásványvizeit a cég nagyon hasonlóan csomagolta, és a rutinszerű fogyasztó nem feltétlenül érzékelte, hogy a szokásosan vásárolt ásványvíz helyett más termék került forgalmazásra.	8.§ (2) a)	Kékkúti Ásványvíz Rt.	5
165/2003	A cég az általa forgalmazott akupunktúrás készülék olyan tulajdonságairól tájékoztatta a fogyasztókat, amelyeket igazolni nem tudott.	8.§ (1) 8.§ (2) a)	Magne Trade Egészségtechnikai Rt.	-

⁷² Lásd a szünetelést követő ügyzáró határozatokat is! (11.1. táblázat)

⁷³ Árkád, Budaörs, Kispeszt, Pólus Center, West End, marasztalás csak a Media Markt West End-del szemben.

Vj szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság MFT
166/2003	A forgalmazó nem tudta bizonyítani az általa értékesített termék reklámokban kiemelt jótékony hatásait.	8.§ (2) a)	MEDICO UNO Gyógyszer-kereskedelmi Részvénytársaság	10
168/2003	A lapkiadó egy általa megrendelt piackutatásra hivatkozva piacelsőbbségét hirdette, ám nem a kérdéses kutatás által reprezentált célcsoportra (egy bizonyos szakmai lap olvasói), hanem egy annál jóval nagyobb vásárlói körre (kereskedelmi szaklappiac) vonatkoztatva, ami nem volt igazolható.	8.§ (1) 8.§ (2) a)	Termékmix Marketing és Reklám Kft. CHD Expert Hungária Kft. ⁷⁴	2
002/2004	A cég termékeinek gyógyhatást tulajdonított, az ezt alátámasztó hatósági eljárások lefolytatása és a szükséges engedélyek megléte nélkül.	8.§ (2) a)	GéSz Gaál és Sziklás Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	1
003/2004	A cég (havilapjában, hangkazettáin, kiadványában) termékeinek gyógyhatást tulajdonított, az ezt alátámasztó hatósági eljárások lefolytatása és a szükséges engedélyek megléte nélkül.	8.§ (2) a)	Forever Living Products Egészségügyi Élelmezési és Kozmetikai Termékeket Forgalmazó Korlátolt Felelősségű Társaság, Magyarország	60
004/2004	Az autósiskola reklámjaiban valótlán állításokkal próbálta szolgáltatása népszerűségét növelni, illetve alap nélkül állította be magát piacvezetőnek („a legnépszerűbb”).	8.§ (1) 8.§ (2) a)	Polgár Sofőriskola Kft.	-
006/2004	A mobilszolgáltató nem percalapú számlázású csomagját a fogyasztó számára lényegében elérhetetlenül alacsony percdíjakkal („akár) xx Ft/perc”) reklámozta – a percdíjas reklámüzenettel azt a látszatot kelthette, hogy a díjcsomag percalapon számláz, és nem vette figyelembe, hogy az „akár” szó használata esetén is elvárt, hogy az állított tulajdonság reálisan megvalósuljon.	8.§ (2) a)	Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Rt.	15
010/2004	A fordítóiroda több valótlán reklámállítást terjesztett tevékenységéről, munkatársai számáról, ezekben a reklámokban és cégneven („központi”) keresztül is megtévesztő módon olyan jellemzőkkel ruházta fel magát (hiteles fordítást kibocsátó), amelyekkel törvényi felhatalmazás híján illetve objektíven nem rendelkezik.	8.§ (2) a)	Központi Fordítóiroda Kft.	-
011/2004	A termék tanács reklámja a Túró Rudi kizárólagosan pozitív árutulajdonságait állította szembe a cukorkák termékösszetevőivel, így a valóságosnál jobbnak és egészségesebbnek állította be a Túró Rudit.	8.§ (1) 8.§ (2) a)	Tej Terméktanács	1
014/2004	Az Rt. (honlapján és a hirdetőknél szóló Média Ász kiadványban) a valóst meghaladó példányszámot közölt az általa kiadott lapról.	8.§ (2) a)	Veritas-Invest Ingatlan-forgalmazási és Befektetési Rt.	1
015/2004	A kkt. (honlapján) a valóst meghaladó példányszámúnak mondta az általa kiadott lapot.	8.§ (2) a)	Kalangya Kkt.	0,5
016/2004	A kft. (a hirdetőknél szóló Média Ász kiadványban) a valóst meghaladó példányszámúnak mondta az általa kiadott lapot.	8.§ (1) 8.§ (2) a)	Vertigo Publishing Kft.	1

⁷⁴ Csak a Termékmix Marketing és Reklám Kft. került marasztalásra, a piackutató CHD Expert Hungária Kft.-vel szemben a versenytanács az eljárást megszüntette.

Vj szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság MFT
018/2004	A cég (a televízióban) a legjobb feltöltévolító hatásúként reklámozta termékét több folt típus esetében, ám ezt nem tudta általánosan elfogadott módszer szerint igazolni.	8.§ (2) a)	Henkel Magyarország Kft.	14
022/2004	A lapkiadó lapjának remélt, üzleti tervben szereplő példányszámát és olvasottságát hirdette valós adatként, a tényleges példányszám ennek fele volt.	8.§ (2) a)	Prevent Média . Szolgáltató Kft	0,75
023/2004	Az ingatlanközvetítő ingyenesség hamis látszatát keltette, amikor úgy hirdette magát, mint aki 0%-os jutalékkal dolgozik, nem említve hogy ilyen esetekben nem az értékesítési ár bizonyos százalékát hanem fix összeget kér. Ezen túl azt állította, hogy segítségével „a piaci ár felett” értékesíthetőek ingatlanok, ami értelmetlen, valótlan állítás.	8.§ (2) a)	GENIUS 99 Ingatlanközvetítő és Szolgáltató Betéti Társaság	0,2
037/2004	A bank internetes honlapján a számlacsomag-nyitási feltételek megváltozása után is a korábbi kedvező kondícióról adott információt.	8.§ (2) a)	Erste Bank Hungária Rt.	-
040/2004	Az Rt. hústermékét csomagolásán „No1” jelöléssel hirdette, amivel azt a látszatot kelthette, hogy a termék kiemelkedik a versenyző termékek közül – ezt viszont az Rt. nem tudta igazolni.	8.§ (2) a)	Pick Szeged Szalámgigár és Húsüzem Rt.	1
041/2004	A gyártó tejterméke csomagolásán azt hirdette, hogy az „a leginkább megfelelő a gyerekek számára akár desszertként, akár két étkezés között”, ám ezt a kiemelkedő hasznosságra vonatkozó piacelsőségi állítását alá-támasztani nem tudta.	8.§ (2) a)	ZOTT Hungária Kft.	10
043/2004	Az Rt. gyógyhatású termékének ismertetőjében hiányos illetve valótlan állításokat tett.	8.§ (2) a)	OMKER Orvosi Műszerkereskedelmi Rt.	-
048/2004	A gyógynövényforgalmazó által feltüntetett engedélyszámok hivatalos gyógynövényvizsgálati eredmények meglétét sejtették – alaptalanul.	8.§ (2) a)	Fitopharma Gyógynövény Forgalmazó és Élelmiszer Előállító Kft.	3
052/2004	A kereskedő megtévesztésre alkalmas akciós árakat alkalmazott: a kedvezményes mellett feltüntetett magasabb árat korábban vagy nem alkalmazta, vagy alkalmazta ugyan, de nem közvetlenül az akció előtt, avagy nem rendeltetésszerűen (pl. csak néhány napig).	8.§ (2) c) és d)	BAUMAX Magyarország Kereskedelmi Rt.	3
059/2004	A cég alap nélkül ígérte, hogy az általa kiadott reklámkiadványt meghatározott külföldi címzettekhez eljuttatja.	8.§ (2)	SVS City-Média Kft.	1
070/2004	A kiadó (a hirdetőknél szóló Média Ász kiadványban, illetve médiaajánlataiban) valótlan adatot közölt lapjának példányszámáról és olvasottságáról.	8.§ (2) a)	Atzo Kiadó Kft.	1
071/2004	A kiadó (a hirdetőknél szóló Média Ász kiadványban, illetve médiaajánlataiban) valótlan adatot közölt több lapjának példányszámáról.	8.§ (2) a)	Piac és Profit Kiadó Kft.	1
072/2004	A kiadó (a hirdetőknél szóló Média Ász kiadványban, illetve honlapján) valótlan adatot közölt lapjának példányszámáról.	8.§ (1) 8.§ (2)	Környezetkultúra Kiadói Kft.	-
086/2004	A gyógyszergyár gyógyszerismertetőiben a gyógyszernek a törzskönyvben nem szereplő hatást tulajdonított.	8.§ (2) a)	EGIS Gyógyszergyár Rt.	100

Vj szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság M Ft
089/2004	A kereskedő több reklámújságjában olyan felsőfokú kijelentéseket tett áraitra és az általa kínált választékra, amelyeket nem tudott bizonyítani.	8.§ (2) a)	Electro World Magyarország Kft.	5
090/2004	A gyártó két (probiotikus) tejtermékének bizonyos reklámjaiban gyógyhatás hamis látszatát keltette, egy másik reklámállítását (a termék gazdag fehérje, vitamin, kalcium- és foszforforrás) igazolni nem tudta.	8.§ (2) a)	Danone Tejtermék Gyártó és Forgalmazó Kft.	10
94/2004	A termékbemutatókat szervező vállalkozás több lapban megtévesztő tájékoztatást adott a termékbemutató tartás előnyeivel kapcsolatban.	8.§ (2) a)	Zepter International Ungarn Kft.	-
107/2004	A gyártó (probiotikus) tejtermékéről gyógyhatás hamis látszatát keltette.	8.§ (2) a)	Parmalat Hungária Tejipari Rt. „f.a.”	3
108/2004	A gyártó (probiotikus) tejtermékéről gyógyhatás hamis látszatát keltette.	8.§ (1) 8.§ (2) a)	Új MIZO Rt.	1
110/2004	A kereskedő reklámújságjában összetéveszthető, megtévesztő módon tüntetett fel árakat, termék-ábrázolásokat, termékneveket. Ezentúl a kedvezményes árakat nem az akciót megelőző árhoz, hanem egy korábbi, magasabb árakhoz viszonyította.	8.§ (2) c) és d)	ELEKTRO Computer Rt.	2
115/2004	A mobilszolgáltató internetes honlapján olyan készüléktájékoztatókat tett közzé, amelyek a kedvezményes árak alkalmazási feltételeit hiányosan, a fogyasztók megtévesztésére alkalmas módon tartalmazták.	8.§ (2) c)	Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Rt.	-
116/2004	A termelő szénsavas ásványvizeit is díjnyertes ásványvízként jelölte, pedig csak a szénsavmentes ásványvize nyert díjat.	8.§ (2) a)	Szentkirályi Ásványvíz Termelő és Forgalmazó Kft.	1
126/2004	A cég ágyazóharcát (a csomagoláson, katalógusban, szórólapon, szakkiállításon) „No. 1.”-ként hirdette, de annak piacelsőségét bizonyítani nem tudta.	8.§ (2) a)	Sopro Hungária Kft.	-
127/2004	Az Rt. hústermékét csomagolásán „No. 1.” jelöléssel hirdette, amivel azt a látszatot kelthette, hogy a termék kiemelkedik a versenyző termékek közül – ezt viszont az Rt. nem tudott igazolni.	8.§ (2) a)	Pick Szeged Szalámigyár és Húsüzem Rt.	30
129/2004	A vállalat azonos csomagolásban hozta forgalomba joghurtját illetve joghurtnak nem minősülő gyümölcsdesszertjeit, és hirdetéseiben erre nem hívta fel a figyelmet.	8.§ (2) a)	ZOTT Hungária Kft.	30
134/2004	A kereskedő valótlan árutulajdonságokról nyilatkozott: a reklámozott termék nem rendelkezett a kereskedő akciós újságjában közölt funkcióval (mákdarálás). Elérhetőségi problémák merültek fel: nem állt rendelkezésre bizonyos reklámozott termék, illetve valamely termékhez járó ajándék.	8.§ (2) a) és c)	TESCO-GLOBAL Áruházak Rt.	5
143/2004	A kereskedő (honlapján és termékkatalógusában) olyan tulajdonságokkal hirdette az általa forgalmazott szőnyeget, amelyeket nem tudott bizonyítani.	8.§ (2) a)	INKU Nemzetközi Kereskedelmi Kft.	-
Összesen: 47 határozat			Bírság: 321,45 M Ft	

8.2. Az erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartások (Tpvt. V. fej.)⁷⁵

Vj szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság MFt
100/2002	A távközlési cég árprést alkalmazott: összekapcsolási szolgáltatásainak és saját kiskereskedelmi távbeszélő szolgáltatás-csomagjainak árait egymáshoz képest oly módon állapította meg, hogy az azok között levő árrés mértéke akadályozta más távközlési szolgáltatások piacralépését.	21.§ (i)	Magyar Távközlési Rt.	70
014/2003	A kábeltelevíziós szolgáltató három településen a gazdaságilag indokoltnál nagyobb mértékben emelte díjait, és ezt költségszámításokkal nem tudta alátámasztani.	21.§ (a)	ViDaNet Rt.	30
042/2003	A kábeltelevíziós szolgáltató általános szerződési feltételeit úgy módosította, hogy egyoldalú döntésével a programcsomagokban korábban nem szereplő, az előfizetők számára jelentős többletköltséggel járó csatornákat helyezhetett el. Ezen túl kiszállási díját más szolgáltatóknál lényegesen magasabban állapította meg, amit költségeinek emelkedésével nem igazolt.	21.§ (a)	FiberNet Kommunikációs Rt.	5
088/2003	A kábeltelevíziós szolgáltató általános szerződési feltételeit úgy változtatta, hogy lehetővé váljon számára a programcsomag egyoldalú módosítása, ezzel tisztességtelenül indokolatlan előnyt kötött ki.	21.§ (a)	Egyesült Magyar Kábeltelevíziós Kft.	5
121/2003	A távközlési szolgáltató akciójában 45 Ft-ot számlázott fel minden primer körzeten belüli hívásért, azok hosszától függetlenül, hacsak a telefonáló előhívószám használatával nem jelezte, hogy a szokásos tarifát választja. Mivel ez utóbbit a telefonálók jellemzően nem vették igénybe, így a cég az alacsony fogyasztói tudatosságot kihasználva a fogyasztókat kizsákmányolta.	21.§ (a)	Invitel Távközlési Szolgáltató Rt.	55
147/2003	A földgázkereskedő általános szerződési feltételeiben egyoldalú, azonnali hatályú díjmódosítás lehetőségét kötötte ki, ezzel tisztességtelenül indokolatlan előnyt kötött ki.	21.§ (a)	Prímagáz Rt.	-
Összesen: 6 határozat			Bírság: 165 M Ft	

⁷⁵ Lásd a szünetelést követő ügyzáró határozatokat is! (11.3. táblázat)

**9. A versenyt korlátozó megállapodásokkal kapcsolatos
versenytanácsi határozatok 2004-ben (Tpvt. IV. fejezet)⁷⁶**

Vj szám	A megállapodás résztvevői	A megállapodás típusa	A határozat	A bírság összege MFt
1. Hivatalból indult eljárások				
138/2002	STRABAG Rt., Ring Kkt., EGUT Egri Útépitő Rt.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	245
154/2002	Baucont Építőipari Rt., Középületépítő Rt.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	298
27/2003	Betonút Szolgáltató és Építő Részvénytársaság, Strabag Építő Részvénytársaság, Hídépítő Részvénytársaság, EGUT Egri Útépitő Rt., , DEBMUT Debreceni Mély és Útépitő Rt.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	7 043
28/2003	Baucont Építőipari Rt., Kész Közép-Európai Építő és Szerelő Kft., Középületépítő Rt.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	590
34/2003	Magyar Pékszövetség, Ecsedi Pékség Kft., Eviker Kft., Éden'96 Kft., Fehér Kenyér Sütőde Kft., Fehértó Kft., Gávavencsellői Sütőüzem Kft., Halász-Coop Rt. és társaik ⁷⁷	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	1
74/2003	Magyar Gabonafeldolgozók, Takarmánygyártók és –Kereskedők Szövetsége, Agrimill-Agrimpex Rt., Agrograin Rt., Budai Malomipari Kft., Cerbona Rt., Cornexi Rt., Diamant International Malom Kft., Első Pesti Malom Rt., Gyermely Rt., Pannonmill Malomipari Rt., Sikér Kft., Szatmári Malom Kft.	vegyes	jogszerűtlen megállapodás	22
81/2003	MB-Auto Magyarország Kft., Alfa Autójavító Kft., Autó Péter Kft., Szervizcentrum Fehérvár Kft., Motor-Car Sopron Kft., Auto-Kurz & Co Kft., Győri Autóközpont Rt. és társaik ⁷⁸	vertikális	nem esik tilalom alá	-
89/2003	Vadgazdasági Termékek és Szolgáltatások TermékTanács Budapesti Agrárkamara, NATURHUN Vadászati Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.m HUNNIA Vadgazdálkodási Kft., Sevako Kft., Hubertus Vadkereskedelmi Kft., Anas Vadászati és Kereskedelmi Kft. és társaik ⁷⁹	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	182,18
108/2003	Philip Morris Magyarország Cigarettagyártó és Kereskedelmi Kft., Reemtsma Debreceni Dohánygyár Kft.	horizontális	nem versenykorlátozó megállapodás	-

⁷⁶ Lásd a szünetelést követő ügyzáró határozatokat is! (11.2. táblázat)

⁷⁷ Ilosvai Béla egyéni vállalkozó, Kelet-Gabone-Impex Kft., „Kemény” Vendéglátóipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Kistó Pékség Kft., Makár és Fia Kft., Mátészalkai Sütőipari Kft., Méző Kft., Nagy Ferenc, Németh és Társa Sütőipari Kft., Nyírség-Hasso Kft., Nyírteleki Sütőipari Kft., Perc Bt., Struktúra Kft., Varsány-Pék Kft., Vela Kft., Westsik Vilmos Élelmiszeripari Szakközépiskola és Szakiskola, A-Z Topker Kft., Bánkúti Pékség Kft., Bede Jenő egyéni vállalkozó, Beretka Tibor egyéni vállalkozó, Bedex Kft., Hirsch és Társa Kft., Jura Plussz Kft., Katona és Fia Kft., Kovács József egyéni vállalkozó, Kövesd-Ker Kft., Maticska János egyéni vállalkozó, Matyó Mezőgazdasági Szövetkezet, Numan és Társa Kft., Rádi Pékség Kft., Rozetta Coop Kft., Sajbán László egyéni vállalkozó, Svéda 1924 Pékség Kft.

⁷⁸ Tóth Autó Kft., Újhelyi-Autó II. Kft., Együd-Garage Kft., Eurovan Miskolc Kft., Postaautó Tisza Rt., GÁ-TO Kft., Kocsis és Társa Kft., ÁRENDÁS Kft., Pallagi Testvérek Kft., Autó-2-Tempó Kft., Autó Center C. Rt., Autókomplex '97 Kft., Jász-Plasztik Kft., Mitring Autó Kft., Birizdó Kft.

⁷⁹ Pegazus Vadászatszervező Kft, Vadór Vadászatszervező Utazási Iroda Kft., Venator Kft., Baranya-Vad Kft., Neva Tours Kft., NE.GA.CO Kft., Eurohunter Kft., Puszta Caccia 2000 Kft., Mistral-Hungaria Kft., Hungarowild Kft., Diana Hunts Kft., Pannonvad Kft., Hódiana Kft.

Vj szám	A megállapodás résztvevői	A megállapodás típusa	A határozat	A bírság összege MFt
116/2003	Budapest Airport Rt., V.I.P.T. Kft., VOLÁNCOM Közlekedési és Kommunikációs Kft., EST Taxi Kft., City Taxi Fuvarszervező Szövetkezet, Taxi 2000 Kft., Főtaxi Autközlekedési és Szolgáltató Kft., Buda Kft., 6*6 Taxi Kft.	vegyes	jogszerűtlen megállapodás	-
126/2003	Alterra Építőipari Kft., Ring Körútépítő Kkt., Strabag Építő Részvénytársaság, Swietelsky Építő Kft.	horizontális	nem versenykorlátozó megállapodás	-
135/2003	SZEVIÉP Szerkezet és Vízépítő Részvénytársaság, Hídépítő Részvénytársaság, MOTA Hungária Beruházási és Építőipari Részvénytársaság és társaik ⁸⁰	horizontális	nem versenykorlátozó megállapodás	-
138/2003	ISOPLUS Távhővezetékgyártó Kft.	vertikális	nem versenykorlátozó megállapodás	-
5/2004	Prímagáz Hungária Ipari és Kereskedelmi Rt., Mol Rt., Total Hungaria Kft.	vertikális	nem versenykorlátozó megállapodás	-
19/2004	HIPP & Co., HIPP GmbH & Co. Vertrieb KG, HIPP Termelő és Kereskedelmi Kft., Heinz Italia S.r.l., Kecskeméti Konzervgyár Rt., KCE Élelmiszergyártó és Kereskedelmi Kft.	vegyes	nem versenykorlátozó megállapodás	-
26/2004	Mávépcell Mély-Magas és Vasútépítő Kft, Swietelsky Bauges.m.b.H, Swietelsky Építő Kft.	vertikális	egyéb megszüntetés	-
58/2004	Vektor Rt., Huntraco Rt./McCormick Ltd, Laverda S.p.a	vertikális	nem esik tilalom alá	-
74/2004	Construm Építőipari Fővállalkozó Kft, Royal Bau Építőipari Kivitelező Kft.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	16,5
109/2004	GLEDÍCIA Kft., Vajda Károly egyéni vállalkozó, ZÖLDFA HÁZ Kft.	horizontális	nem versenykorlátozó megállapodás	-
2. Kérelemre indult eljárások				
149/2003	ÁB-Aegon Általános Biztosító Rt., Allianz Hungaria Biztosító Rt., Generali-Providencia Biztosító Rt., OTP-Garancia Biztosító Rt., Uniqa Biztosító Rt.	horizontális	egyedi mentesítés	-
159/2003	Mol Rt., OTP Bank Rt., Matáv Rt.	egyéb	nem versenykorlátozó megállapodás	-
169/2003	Nitrogénművek Rt. és társai ⁸¹	vertikális	egyedi mentesítés	-
176/2003	METRO Holding Hungary Kereskedelmi Rt., SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft., PRAKTIKER Építési és Barkácsolások Magyarország Kft.	vegyes	nem esik tilalom alá	-

⁸⁰ Strabag Építő Részvénytársaság, Betonút Szolgáltató és Építő Részvénytársaság, Swietelsky Építő Korlátolt Felelősségű Társaság, Alterra Építőipari Kft.

⁸¹ „343” Kft.; Agrimpex-Agriprodukt Kft., Agro-Centrál Ker. Bt., Agro Társ Kft, Agro-Coord Koordinációs Iroda, Borsod-Agroker Rt., Agrokondi Kft, Alföldi Agrárház Kft., Anthera Kft., Békés-Chemol Kft., Berger Trió Kft., Bólyi Agrokémiai Kft, Chemical-Seed Kft. Devecseri Agrokémiai Kft., dr. Szabó Agrokémiai Kft., Fertilia Kft., GITR Rt., Győri Agroker Rt., Högyészi Agrokémiai Kft, Kapóka Kft., Kemoker Kt., KITE Rt., Kontirex Kft., Mol-Chem Kft., Onozo Agro Kft., Petro és Társa Bt., Rafi és Társa Kft., Solárker Kft., Sprinter-Fitochem Kft., Sziget-Chem Agrokémiai Kft., Tolnai Agrokémiai Egyesülés, Tru-Vad Bt., Farmmix Kft., Centrum Jászapáti Kft.

Vj szám	A megállapodás résztvevői	A megállapodás típusa	A határozat	A bírság összege M Ft
51/2004	T-Mobile Magyarország, Pannon GSM Távközlési Rt., MPP Magyarország	vegyes	nem versenykorlátozó megállapodás (GVH aggályainak önkéntes figyelembe vétele után)	-
104/2004	Intercom Rt., Metro Holding Hungary Kft., Spar Magyarország Kft.	vertikális	nem versenykorlátozó megállapodás	-
132/2004	Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Rt.(OTP), American Express Limited	horizontális	nem versenykorlátozó megállapodás	-
138/2004	Magyar Pékszövetség	horizontális	mentesíthetatlenség (GVH aggályainak önkéntes figyelembe vétele), illetve nem versenykorlátozó megállapodás	-
Összesen: 27 határozat⁸²			Bírság:	8 397,68 M Ft

10. A vállalkozások összefonódásának ellenőrzése 2004-ben (Tpvt. VI. fejezet)

Vj szám	A közvetlen résztvevők	Az összefonódás típusa ⁸³	A határozat
141/2002	Triász-Perry Üzletviteli Tanácsadó Kft. (Stollwerck Budapest Édesipari és Ingatlanhasznosító Kft.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve I. fázisban engedélykérés elmulasztása
109/2003	Magyar Távközlési Rt. (Kis-Astrasat Kft.)	(horizontális)	kérelem visszavonása (GVH aggályainak önkéntes figyelembe vétele), II. fázisban
110/2003	Magyar Távközlési Rt. (ViDaNet Kábeltelevíziós Szolgáltató Rt.)	(horizontális)	kérelem visszavonása (GVH aggályainak önkéntes figyelembe vétele), II. fázisban
155/2003	General Electric Company [GE] (Amersham Plc.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve I. fázisban
161/2003	Magyar Távközlési Rt. (Rába Szolgáltatóház Kft.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
162/2003	Magyar Hipermarket Kereskedelmi Kft. (Provera Beszerzési Kft.)	23.§ (1) c) közös vállalat létrehozása (horizontális)	engedélyezvel. fázisban (engedélykérés elmulasztása 0,2 M Ft bírság)
163/2003	Tchibo Holding AG (Beiersdorf AG)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (egyéb)	engedélyezvel. fázisban

⁸² Lásd a szünetelést követő ügyzáró határozatokat is! (11.2. táblázat)

⁸³ Amennyiben egy ügynek jelentős horizontális és vertikális vonatkozása is volt (vegyes típus), illetve egyáltalán nem voltak ilyen vonatkozásai (pl. konglomerátum fúzió), az összefonódás típusa „egyéb”-ként lett meghatározva.

Vj szám	A közvetlen résztvevők	Az összefonódás típusa ⁸³	A határozat
167/2003	Vértés Energia Befektetési és Fejlesztési Kft. (Vértési Erőmű Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vertikális)	engedélyezve I. fázisban
170/2003	Kereskedelmi és Hitelbank Rt. K & H Equities (Hungary) Értékpapír-Kereskedelmi Rt.	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve I. fázisban
171/2003	Immorent International Holding GmbH (Projekt Ingatlanhasznosító Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
172/2003	Immorent International Holding GmbH (Tempo Projekt Ingatlanhasznosító Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
174/2003	BAIN Capital Investors LLC (Stinnes AG)	23.§ (1) a) beolvadás (egyéb)	engedélyezve I. fázisban
175/2003	Westel Mobil Távközlési Rt. (Fotex Első Amerikai-Magyar Fotószolgáltatási Részvénytársaság Rt.)	23.§ (1) a) beolvadás (vertikális)	engedélyezve I. fázisban
8/2004	Sony Corporation of America Bertelsmann AG	23.§ (1) c) közös vállalat létrehozása (horizontális)	nem engedélyköteles
9/2004	Mabelsoft Limited (Bonbonetti Investment Limited)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
12/2004	Általános Értékforgalmi Bank Lasselsberger GmbH Lasselsberger Ceramics Kft. (Zalakerámia Rt.)	23.§ (1) b) (horizontális)	engedélyezve I. fázisban (illetve részben nem engedélyköteles)
20/2004	Transport & Logistics Investment S.á.r.l Wáberer György (Volán TEFU Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) c) irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve I. fázisban
24/2004	MB Magyar Motor Kft. (Kurz Vagyonkezelő Kft.) MB-Autó Magyarország Kft. (Kurz & Co Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vertikális)	engedélyezve I. fázisban (illetve részben nem engedélyköteles)
28/2004	Szabolcs Gabona Holding Vagyonkezelő Rt., Szabolcs Gabona Kereskedőház Rt., Szabolcs Takarmányipari Rt. (Europharma Kereskedelmi, Fejlesztő és Szolgáltató Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) közös irányításszerzés (vertikális)	engedélyezve I. fázisban
29/2004	Verdugt Topco B.V.i.o. (Verdugt Holdings Europe B.V.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve I. fázisban
32/2004	Agrana Zucker und Stärke AG (Financiére Atys S.A.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve I. fázisban

Vj szám	A közvetlen résztvevők	Az összefonódás típusa ⁸³	A határozat
34/2004	Unostar Enterprises Ltd. (Új-MiZo Tejtermékeket Gyártó, Forgalmazó és Szolgáltató Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vertikális)	nem engedélyköteles
35/2004	Állami Autópálya Kezelő Rt. (AKA Alföld Koncessziós Autópálya Rt.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
38/2004	PAI Partners S.A.S. (Vivarte S.A.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve I. fázisban
42/2004	Vegyépszert Rt. Hídtechnika Hídépítő, Karbantartó és Szigetelő Kft. (Ganz Acélszerkezet Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve II. fázisban engedélykérés elmulasztása 4,6 M Ft bírság
44/2004	Sanofi--Synthelabo S.A. (Aventis S.A.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve II. fázisban
53/2004	Euoweb International Corp. (Elender Üzleti Kommunikációs és Szolgáltató Részvénytársaság)	23.§ (1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
55/2004	Securicor plc (Group 4 Falck A/S)	23.§ (1) a) beolvadás (horizontális)	engedélyezve II. fázisban
57/2004	Korporacia „Industrialna Szpilka Donbaszu” Vidkrite Akcionerne Tovariszto „Alcsevszkij Metarulgijnij Kombinat” Duferco International Trading Holding Limited Kundax Aktiengesellschaft (DUNAFERR Dunai Vasmű Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) közös irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve II. fázisban
61/2004	Magyar Külkereskedelmi Bank Rt., Plaza Centers (Europe) B.V. (Ercorner Kft.)	23.§ (1) b) közös irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve I. fázisban
62/2004	Pannonpower Holding Vagyonkezelő Rt. (Pannon Hőerőmű Energiatermelő, Kereskedelmi és Szolgáltató Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
63/2004	Schneider Electric Holdings Inc. (Kavlico Corporation)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
67/2004	WALLIS INGATLAN Fejlesztő, Kereskedelmi és Szolgáltató Rt. (Trammel Crow Wallis Ingatlanszolgáltató Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
69/2004	UBS AG (Motor Columbus AG)	23.§ (1) b) irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve I. fázisban
73/2004	Glaxo SmithKline plc. (Sanofi-Synthelabo S.A.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
75/2004	Energie AG Oberösterreich (RWE Umwelt Hungary Környezetvédelmi Kft.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (egyéb)	nem engedélyköteles

Vj szám	A közvetlen résztvevők	Az összefonódás típusa ⁸³	A határozat
77/2004	Robert Bosch Verpakingsmachines B.V. (SIG Finanz AG)	23.§ (1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
81/2004	Polus-Coop Kereskedelmi és Ipari Rt. (Tempo Szupermarket Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
83/2004	OMV Hungária Ásványolaj Kft. (Shell Hungary Kereskedelmi Rt.) és Shell Hungary Kereskedelmi Rt. (OMV Hungária Ásványolaj Kft.)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
84/2004	Siemens AG (Trench Electric Holding B.V)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
85/2004	Ercorner Kft. Óbuda Investment Ltd. (Hajógyári Sziget Vagyonkezelő Kft.)	23.§ (1) b) közös irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve I. fázisban
87/2004	Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Rt. (Banca Commerciala Robank S.A.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	nem engedélyköteles
88/2004	MATÁVkábelTV (Philipkábel Kft.)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
92/2004	Degussa AG (Agroferm Magyar-Japán Fermentációipari Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
95/2004	Hungarian Telephone and Cable Corp. (PanTel Távközlési és Kommunikációs Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve I. fázisban
96/2004	Schneider Electric Holdings Inc. (Andover Controls Corporation, Andover Controls S.A., Andover Controls Sp.Z.o.o.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
99/2004	Klépierre S.A. Ségécé SCS Plaza Centers Management B.V. (Nyíregyháza Plaza Ingatlanfejlesztő és Befektetési Kft., Szolnok Plaza Ingatlan- fejlesztési Kft., Zalaegerszeg Plaza Ingatlan- fejlesztési Kft., Miskolc 2002. Ingatlanfejlesztési és Vagyonkezelő Kft., GYR 2002. Kft., Debrecen 2002. Kft., Szeged 2002. Ingatlan- hasznosító és Vagyonkezelő Kft., Új Alba Ingatlanhasznosító és Vagyonkezelő Kft., CSPL 2002. Kft., D2 Plaza Rt., Kanizsa 2002. Ingatlanhasznosító és Vagyonkezelő Kft., KPSVR 2002. Ingatlanhasznosító és Vagyonkezelő Kft., Plaza Centers Magyarország Management Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés, illetve közös irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
111/2004	Metropol 1 Budapest KG (ING Park Ingatlanfejlesztő Korlátolt Felelősségű Társaság)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve I. fázisban

Vj szám	A közvetlen résztvevők	Az összefonódás típusa ⁸³	A határozat
119/2004	Wallitrade Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (AM-IT Informatikai Szolgáltató és Kereskedelmi Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
121/2004	Szabolcs Gabona Holding Vagyonkezelő Rt. (Agrimill-Agrimex Gabonafeldolgozó és Gabonakereskedelmi Rt.)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
124/2004	Lasselsberger Hungária Termelő és Kereskedelmi Kft. (Villeroy & Boch Magyarország Kft.)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (horizontális)	engedélyezve II. fázisban
131/2004	Danubius Szálloda és Gyógyüdülő Rt. (LÁNGASTRONOMIA Éttermi, Borászati, Termelő, Üzemeltető és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
133/2004	Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Részvénytársaság [OTP] (American Express Hungary Pénzügyi Szolgáltató Rt.)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (horizontális)	nem engedélyköteles
137/2004	Waberer's Holding Logisztikai Rt. (Transporta Nemzetközi Fuvarozási és Szolgáltató Kft.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
142/2004	DDVÍZ Vízgazdálkodási Kft. (Szekszárdi Vízmű Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) b) irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve I. fázisban
144/2004	OMV AG (Societatea Nationala a Petrolului PETROM S.A.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
145/2004	Kemira GrowHow Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (KOMISSION Kereskedelmi, Szolgáltató és Üzemeltető Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
146/2004	CIB Credit Rt. (Wallizing Pénzügyi Szolgáltató Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
152/2004	Group 4 Falck Biztonsági Szolgáltató Kft. (Group 4 - Matávőr Távfelügyeleti és Biztonsági Szolgáltató Rt.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (közös irányításból egyedüli irányítás) (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
159/2004	Erdért Befektetési Kft. (Erdészeti és Faipari Termékeket Értékesítő és Feldolgozó Rt.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve I. fázisban
166/2004	TDC A/S (Hungarian Telephone and Cable Corp. [HTCC])	23.§ (1) b) 23.§ (2) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
167/2004	Vallo Saft Holding A/S (Wink A Kft. Wink B Kft. Wink C Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban

Vj szám	A közvetlen résztvevők	Az összefonódás típusa ⁸³	A határozat
175/2004	FORLEV Tanácsadó Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (Konzum Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság)	23.§ (1) b) irányításszerzés (egyéb)	engedélyezve I. fázisban
185/2004	Dunaferr Dunai Vasmű Rt. (Dunaferr Lőrinci Hengermű Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vertikális)	engedélyezve I. fázisban
192/2004	Dunaferr Dunai Vasmű Rt. (Dunaferr Ferromark Mellékanyag Reaktiváló Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vertikális)	engedélyezve I. fázisban

11. Szünetelést követő üzjáró határozatok 2004-ben

Vj szám	A jogsértő magatartás megnevezése	Az eljárás alá vont vállalkozás neve	A szünetelés ideje (hónap)	Utóvizsgálatot követő határozat
11.1. Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása miatt indult ügyekben (Tpvt. III. fejezet)				
164/2003	A vállalat tárgynyereményakciójának feltételeit az eredeti feltételeknek megfelelő résztvevők számára hátrányosan egyoldalúan módosította (kiterjesztette az akcióra való jelentkezés lehetséges határidejét). A szünetelés alatt az érintetteket kártalanította.	Hewlett Packard Magyarország Kft.	4	megszüntetés
7/2004	A cég gyógyszerismertetőiben téves szakirodalmi hivatkozás szerepelt. A szünetelés alatt közzétette a hirdetés javított szövegét az érintett folyóiratokban.	Aventis Pharma Szolgáltató Kft.	3	megszüntetés
78/2004	A cég hústermékeit „N°1” jelöléssel hozta forgalomba, ez alapján minden szóba jöhető mutató szerint ki kellett volna tudnia mutatni termékének elsőségét. A szünetelés során megsemmisítette a jelölést viselő csomagolóanyagokat, nyilatkozata szerint a jövőben nem forgalmaz ilyen jelölésekkel terméket.	Falcotrade Húsipari és Kereskedelmi Rt.	2	megszüntetés
11.2. Erőfölénnyel való visszaélés alapján indult ügyekben (Tpvt. V. fejezet)				
32/2003	A kábeltelevízió szolgáltató programcsomagjainak tartalmát és díját az előfizetők megkérdezése nélkül, az előfizetők többsége számára hátrányos, saját maga számára pedig előnyös feltétel kikényszerítésére alkalmas módon alakította ki. A szünetelés alatt felmérte és figyelembe vette a fogyasztói igényeket.	KábelszatNet-2002. Műsorelosztó Kft.	3	megszüntetés
11.3. Versenykorlátozó megállapodás miatt indult ügyekben (Tpvt. IV. fejezet)				
12/2003	A pékség a kereskedőkkel kötött szerződéseiben rögzítette a továbbeladási árakat. Ezt a feltételt a szünetelési idő alatt törölte a szerződésekből.	Bobájka Kereskedelmi és Szolg. Kft.	1,5	megszüntetés

A GVH EGYÉB TEVÉKENYSÉGEI ÉS JELLEMZŐI

12. A GVH versenykultúra fejlesztésére irányuló tevékenysége 2004-ben

Sajtó híradások 2004-ben a GVH-ról	
GVH-ról megjelent cikkek, írások száma országos napilapokban	414
GVH-ról megjelent híradások szakmai, illetve gazdasági heti lapokban	59
A 2003-as Parlamenti Beszámoló kapcsán megjelent híradások	4
A hivatal ismeretterjesztő tevékenysége	
Iskolarendszerű oktatáskeretében oktató munkatársak száma	9
Különböző médiumoknak adott interjúk száma	106
Szakmai publikációk száma	20
Munkatársak által tartott szakmai előadások diákok számára	8
Munkatársak előadásai szakmai közönség részére	39

13. A GVH anyagi helyzete

A 2004-es költségvetésének alakulása (intézményi költségvetés) (millió Ft)

Megnevezés	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés
<i>Működési költségvetés</i>			
Személyi juttatások	690,2	747,0	721,6
Munkaadókat terhelő járulékok	221,1	245,1	226,1
Dologi kiadások	93,9	133,5	129,0
Egyéb működési célú támogatások, kiadások	64,2	64,3	63,9
<i>Felhalmozási költségvetés</i>			
Intézményi beruházás	17,9	17,8	17,8
<i>Kölcsönök</i>		2,5	2,5
Kiadások összesen:	1087,3	1210,2	1160,9

Megnevezés	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés
<i>Működési költségvetés</i>			
Működési bevételek		6,6	6,7
<i>Felhalmozási költségvetés</i>			
Felhalmozási bevételek		0,4	0,4
<i>Kölcsönök</i>		2,5	2,5
<i>Előirányzat maradvány felhasználás</i>		82,6	82,6
<i>Támogatás</i>	1087,3	1118,1	1118,1
Bevétel összesen:	1087,3	1210,2	1210,3

